OLIMPIU NUŞFELEAN

●

CÎINII DE VÎNĂTOARE

Colecţia **LAKONIA**
Coordonator: Vasile IGNA

Editor: Mircea PETEAN

Coperta: Cristian CHEŞUŢ

Coperta IV: Autorul la *Sărbătoarea narciselor*,
St-Étienne-de-Montluc, Franţa, 1996.

© Olimpiu NUŞFELEAN

ISBN 973-7907-49-3

Timbrul literar se varsă în contul USR.

OLIMPIU NUŞFELEAN

CÎINII DE VÎNĂTOARE

Editura LIMES
Cluj-Napoca, 2004

Cîinii de vînătoare

Sosesc cu avionul. Din oraşul B. Sub fuzelaj, la o jumătate de kilometru sau la un kilometru – nori scămoşi, pufoşi, luminoşi, încît îţi vine să sari din uşa navei, fără paraşută, urmat de fete curajoase, şi apoi să alergi (să alergaţi) prin spuma de zahăr, albă, fără să-ţi mai pese că, şi mai jos, la cinci kilometri sub tine, te aşteaptă, ca să te strivească sau să te înece, munţi deja înzăpeziţi, lacuri de acumulare, cabane, uzine, instituţii publice şi alte accesorii ale acestor zile ce se pregătesc în fiece dimineaţă să se dăruiască unor vieţi fericite cum este şi a ta... Sau, mă rog, a mea...

Ultimii kilometri îi parcurg într-un microbuz gol, care face legătura între aeroport şi oraşul spre care duce şoseaua ce trece şi prin satul unde trebuie să cobor. Fiind singurul călător din maşină, fără să-l pun la socoteală pe şofer, pot privi nestingherit pe oricare dintre geamuri. Admir casele largi, cu ferestre înalte, ale căror hornuri nu scot încă fum, chiar dacă vara a trecut. Oamenii, purtaţi încoace şi încolo de răcoarea dimineţii, se lasă panoramaţi de geamurile maşinii şi, fără vreun sentiment de jenă, nu ascund că-s copleşiţi de grijile zilnice încă de la o oră matinală. Din cînd în cînd sînt brăzdaţi de trecerea somnoroasă a vreunui tractor întîrziat, al cărui plug săltat zdrenţuieşte şi mai tare peticele întunericului. Pe geamurile microbuzului, praful se depune cu o inconsecvenţă îndărătnică.

Şoferul încearcă să intre în vorbă. Doreşte să afle cum am zburat, cum e soarele de deasupra norilor...

A norilor sufleteşti? întreb.

Nu, că ăştia umplu totul! spune.

Parcă vorbesc cu o studentă de la filologie. Dar înţelege şi el, şoferul, ce vreau să zic.

Nu-i mare lucru să zbori, îi spun.

E mai uşor decît să dirijezi patru cauciucuri proaste! îmi spune.

Şi nu mai spune nimic. Apoi înjură. Cauciucurile. Nu le poate face deloc să plutească peste apa noroioasă din gropile lărgite şi adîncite în asfaltul şoselei. Peste noapte a plouat şi acum toate gropile grăbite sînt pline ochi cu apă.

Cobor în centru. Sau, mă rog, acolo unde casele, după ce s-au tot înghesuit una în alta, lasă deodată un loc gol, un tăpşan cu mărăcini, pentru disputa frumuseţii ferestrelor. Caut primăria. N-o găsesc. Sau nu-l găsesc pe primar. E cam acelaşi lucru.

Prea tîrziu, mă informează omul de serviciu. A plecat. Dacă sînteţi de la radio, îl găsiţi tot la Petre a' Irinii, ştiţi unde-i.

Nu-s de la radio, spun în treacăt.

A făcut înregistrări toată noaptea, cu ceilalţi reporteri, pentru Radio-şanţ, continuă impasibil omul de serviciu. Azi dimineaţă au ieşit primele vorbe. Le-am auzit. Dar încă n-au terminat emisiunea...

Şterge cu o cîrpă murdară balustrada metalică de la terasa primăriei. Nu pare încîntat să mă ştie privindu-l în timp ce lucrează.

Sînteţi de la control?

Nu, îi răspund cu aceeaşi impasibilitate şi absenţă.

Îşi aprinde o ţigară. În momentul cînd aruncă chibritul, pe drum apare o căruţă trasă de doi cai focoşi şi slabi. Omul cu cîrpa îi face căruţaşului semn să oprească.

Urc lîngă căruţaşul căruia i s-a explicat din două cuvinte cam cine nu aş fi. N-am cu mine decît o mică

geantă de voiaj. Ţin geanta pe genunchi. Ştiu că, dacă vreau să mai aud cîte ceva, trebuie să tac. Deşi aş vrea să-l întreb pe cel de lîngă mine ce cară în buţile din coşul căruţei, de sună aşa tare a gol. El însă nu face decît să atingă din cînd în cînd cu scorbaciul spinările celor doi cai suri şi mie îmi vine greu să încep cu întrebările.

Caii cunosc drumul. Aproape neîndemnaţi, părăsesc şoseaua asfaltată şi presărată cu gropi umplute de Domnul cu apă, şi intră într-o împrejmuire largă şi părăginită, încropită dintr-un gard de sîrmă ruginită, ca să oprească înaintea unei şuri înalte, interminabile, din scîndură şi cărămidă roşie roasă de vreme, acoperită cu şindrilă înnoită. O magazie în toată regula, dacă te ghidezi după pancarta prinsă în piroane lungi deasupra uşii prin care poţi intra cu tancul. În semiobscuritatea dinăuntru, întărită de norii înghesuiţi sub soarele amiezii, se poate vedea o parte din presa de struguri. Norii încalecă vîntul, pe deşelate.

Înăuntru – tăcerea agoniei strugurilor storşi la ultima boabă. Presa nu scoate prea multe zgomote. N-are din ce. Nici must. Mai gălăgios e un ventilator uscat, aninat între duşumea şi acoperiş. La nivelul şi în jurul lui – o mulţime de ţevi, şuruburi şi tuburi de evacuare... Nu prea le înţeleg rostul. Dar adevărata gălăgie vine de la cei cîţiva inşi aplecaţi deasupra unui ciubăr aflat nu departe de presă. Grupul de oameni coboară mîinile mereu în ciubăr şi frămîntă aerul dinăuntru. Acesta, scăpat printre degete, şuieră. Parcă ar ieşi dintre perechi de palme care aplaudă. Unul dintre indivizi, îmbrăcat într-o pufoaică, dar una mai curată decît ale celorlalţi, folosindu-se de un aparat de proiecţie antediluvian, aruncă necontenit pe un ecran improvizat imagini din meciul de fotbal disputat cu o zi mai repede... Iar ei fac comentarii, cu toţii. Cînd unul dintre ei reuşeşte să prevadă o fază ce

duce la scorul ştiut, ceilalţi îl dezaprobă degrabă şi îl atacă deghizat pe sub centură.

Ei, curge, curge vinul?!... întreb.

Mustul, precizează unul dintre microbişti.

Mustul!... întăresc eu.

Curge!

Sînt poftit la o masă de piatră, neclintită, pe care aşteaptă cîteva pahare de sticlă casabilă murdare. Nu ştiu dacă murdăria vine de la reziduurile depuse pe pereţii de sticlă sau de la băutura maronie, ca un lichid noroios, cu care sînt repede umplute cu un gest grăbit, amical şi detestabil.

Dar!... încerc eu să spun.

N-aveţi nici o grijă!, mă încurajează căruţaşul. Degustăm din ceas în ceas cîte-un pahar, să vedem dacă fermentaţia progresează normal. Cînd e gata limpezit, e şi verificat de tot...

Nu stăm prea mult în magazie. Un ceas şi ceva, doar. Pînă dau peste cap vreo două-trei pahare de tulburel maroniu, murdar, în loc de cafea. În timp ce golesc paharele cu înghiţituri chinuite şi reci, scot din geantă sandvişul preparat pentru orice ocazie. E bun, bun să încapă printre hîrtiile din geantă, dar suficient. Îl mestec liniştit, savurîndu-l în taină, regretînd că-i un pic prea mic şi nu-i pot îmbia şi pe ceilalţi, ca să le răspund la ospitalitate...

La cîţiva paşi de curtea magaziei se deschide o altă curte. Aceasta-i mai strîmtă, dar şi mai largă. Mai strîmtă, pentru că n-ai unde întoarce căruţa din cauza lucrurilor inutile care o înghesuie, şi mai largă deoarece-i marcată de grajduri şi şoproane întinse la nesfîrşit, pe hectare întregi. În grajduri – vaci, viţei şi butoaie. Butoaie goale, după cît pot să presupun. La capătul fiecărui grajd – o grămadă de gunoi, înaltă, aburindă, impresionantă. La celălalt capăt – cîte o grămadă de doage de butoi.

De ce nu duceţi gunoiul de-aici? întreb.

L-am adunat deja, într-o grămadă mai mare, sunt pus la punct. Aia înaltă, pe care-i moara de vînt. Mai întîi a fost o groapă adîncă, amenajată cu trudă, cu puţuri de ciment, în care am adunat gunoaiele primelor zile. Cînd n-am mai putut urca pe ea nici un car de gunoi, am acoperit-o cu pămînt de la solarii şi-am ridicat deasupra moara de vînt. E foarte folositoare.

Grămada de gunoi?

Nu, moara de vînt.

Măcinaţi furajele pentru vite?

Nu!... Ştim dincotro bate vîntul.

În poartă ne aţin calea trei dulăi. Ciobăneşti şi cam costelivi. Dar n-aş zice că au colţii cîinilor care păzesc o turmă de mioare. De altfel, se feresc de copitele cailor şi de roţile căruţei. Şi ne lasă să ajungem lîngă autocisternă.

Ăştia n-au mai terminat? întreabă mirat căruţaşul şi şfichiuieşte aerul cu pleasna scorbaciului, cu o ciudă ce ascunde perfect o indiferenţă mult exersată.

Autocisterna de tonaj aşteaptă pe cîntar. Ruginită, dar încă nouă.

Are aceeaşi greutate! insistă explicativ şoferul ajuns în spatele maşinii.

Pe mine nu mă importă! ripostează agresiv contabilul, care trece pe aici din întîmplare.

Dar nu pot rămîne pe cîntar un secol, zice şoferul cu năduf. Nu vreau să fiu plătit pe degeaba, lună de lună.

Cîţiva angajaţi, obişnuiţi cu spectacolul, privesc de pe margine, ca la televizor, şi aprobă.

Mi s-au rupt nădragii-n fund de cînd stau degeaba la volan, îmi mărturiseşte şoferul cel ţigănos şi subţire, adresîndu-mi-se direct şi îndatorat.

Poartă o bluză cu mîneci scurte, galbenă, decolorată, iar în picioare, sandale prăfuite, rupte. E ras proaspăt, dar părul îi e încîlcit, unsuros.

Du-te la adresa la care ai fost expediat! îi strigă contabilul peste umăr, scurt şi rotund.

Adică la mama-n...?, întreabă şoferul şi mai negru de furie.

Acolo, dacă nu-ţi vezi de treburi, precizează contabilul cu o voce stridentă şi îndepărtată.

În fiecare lună îi chem să mă cîntărească şi să recepţioneze marfa – se întoarce spre mine învins şoferul – şi contabilul spune că nu-i marfa lor, de unde-am mai scos-o, doar nu din aia-a mă-sii, şi că nici măcar nu mă cunoaşte! Îţi intră-n minte aşa ceva?

Nu prea.

M-ajuţi?

Cum?

Spune-le să mă şteargă măcar de pe listă!

Lasă-l în pace pe domnu'! strigă contabilul de la poartă. N-ai cum să-l convingi. Cisterna-i plină de oţet. N-o s-avem nevoie de atîta la cantină.

Căruţaşul meu atinge caii cu scorbaciul. Trecem pe lîngă autocisternă, peste o grămadă uitată de cartofi moi.

Au vrut să trimită mustul acasă la director, acum cîţiva ani, îmi explică puţin mai tîrziu căruţaşul. Şi prostul ăsta, cînd a fost în dreptul grajdurilor, a intrat la cîntar. În momentul ăla era şi un control de la centru. L-au cîntărit, dar după asta l-au făcut uitat... Acu', ca să nu se bată toată ziua de el, au construit un alt cîntar, în partea aialaltă!... completează omul de lîngă mine şi arde cu scorbaciul spinarea unui cîine-lup, care se freacă de osia murdară a roţii din faţă.

Escaladăm – ăsta ar fi termenul potrivit – o grămadă de sfeclă de zahăr basculată la capătul unui saivan-siloz, la capăt de drum. Potcoavele cailor şi şinele roţilor zdrobesc sfecla peste care trec, dar nu-i nimic, vorba omului meu, care aruncă în grabă cîteva bucăţi în coşul căruţei, între cele două căzi ce nu-şi întrerup cîntecul păgubos.

Auzi? mă întreabă căruţaşul, după ce-şi ia locul pe capra căruţei.

Ce s-aud?

Cîntecul ăsta a gol.

Ei, şi?

Crezi că-mi cade bine? Mie, care-s învăţat cu munca de mic...

Cînd ajungi sus le umpli şi gata.

Asta e: că nu le umplu.

Adică?!

Trebuie să fac un anumit număr de curse, pentru normă. Dar n-am de fiecare dată cu ce să umplu căzile.

Aştepţi sus pînă ai ce pune în ele.

Nu pot ţine caii degeaba. Sînt animale neştiutoare, trebuie să-şi facă norma de drumuri.

Un alt cîine scapă de sub copitele surilor. Împleticit, murdar, amărît, mulţumit şi nepăsător, totuşi prevăzător, bietul animal se tîrăşte prin noroiul drumeagului desfundat, printre două grajduri noi, abia umplute de vaci, viţei şi butoaie goale. Încă în roşu – grajdurile, şi fără acoperiş.

Vă păziţi serios avuţiile...

?!...

Cu cîinii ăştia.

Căruţaşul se întoarce spre mine, o clipă. Ar vrea să-mi spună ceva, dar se răzgîndeşte. Are faţa mică, turtită, cu pielea tăbăcită şi zbîrcită, nasul lăţit şi ochii adînciţi în orbite, sub o frunte mult boltită de o calviţie îndrăzneaţă.

Intră prin găurile de cîştiguri de la grajduri şi apoi nu mai au pe unde să iasă, mă pune în temă căruţaşul. Trag la viţeii pe moarte. Viţeii mănîncă prea mult, sînt supraalimentaţi în perioada cînd au încă stomacul mic, şi de la o vreme, cînd ar trebui să înfulece pe rupte, le piere pofta de mîncare. Încep să slăbească, să tremure pe picioare şi, din cauza

aceasta, tremură şi cifrele de plan din panourile de perete ale directorului. Iar directorul nu suportă. Dă dispoziţie ca viţeii tremurînzi să fie sacrificaţi. Să fie duşi la crematoriu şi să li se dea foc. Uite-l şi pe ăsta!

Pe lîngă noi aleargă, ca luat de draci, un cîine-lup negru, de coada căruia atîrnă, prinsă cu sîrmă de alamă, o cutie de conserve în care sună, bănuiesc, cîteva pietricele slobode. Trece pe lîngă căruţă, cîinele, ca un fulger schelălăit, neatins de scorbaciul căruţaşului.

Fuge aşa, cu tinicheaua asta de coadă, de cîteva luni, spune amuzat omul meu. N-are unde scăpa. Nu poate ieşi prin gard, nu nimereşte găurile de refugiu. Cînd oboseşte, asurzeşte, şi atunci, cîteva momente, hăpăie în grabă nişte maţe risipite de ceilalţi cîini, după care o ia iarăşi la sănătoasa.

Sub nişa unui perete abia ridicat, o căţea pătată, alb-negru, îşi alăptează căţelandrii.

Nu ştiu cine fură motorina de la crematoriu şi nimeni nu mai dă foc viţeilor muribunzi, completează absent căruţaşul.

Căţeii alăptaţi sînt mari şi graşi. Nu-s încă deprinşi cu carne, după cum bănuiesc. Căţeaua vine şi doarme sub nişă iar căţeii o sug, deşi ar trebui să fie înţărcaţi de multă vreme. Dar cine să-i înţarce? Se vede că are cu ce-i hrăni, căţeaua.

Privirea mi-e furată de-o adevărată echipă de cîini cu tinichea. Unul mare, scheletic, c-o blană flocoasă, taie aerul, iar ceilalţi se înghesuie în urma lui. Îşi calcă pe cutii, scheaună şi se muşcă.

Vezi dugheana de colo? mă întreabă căruţaşul ridicînd spre dreapta codorîştea scorbaciului. E tinichigeria. Lucrează în ea cîteva calfe harnice. Agaţă cutii de conserve goale de coada cîinilor scoşi din producţie. De la o vreme...

...şi omul arde iarăşi cu scorbaciul un cîine cenuşiu, adormit, încolăcit în noroiul cleios, pe nişte

paie ude, la marginea drumului, fără să-i pese însă de trecerea căruţei...

...de unii ne săturăm – continuă căruţaşul – prea multă trîndăveală, nu mai ţine, intră în batjocura angajaţilor, ajung de banc, sînt trimişi la ghişeu pentru tinichea. Băieţii-şi fac cu pricepere meseria. E hazos. Mai ales în primele clipe, cînd îl vezi pe bietul patruped complet derutat de ce-o dat peste el. Nu ştie încotro s-o ia. Dar nici pe loc nu poate sta, să-l pici cu ceară. Şi, oriîncotro ar lua-o, ţîşneşte ca o săgeată schelălăitoare!...

În făgaşurile adînci lăsate de roţile enorme ale tractoarelor, căruţa noastră intră pînă la butuci. Buţile se lovesc necontenit una de alta şi scot fără odihnă cîntecul lor gol şi orgolios. Mă uit la mîinile căruţaşului – sînt negre, crăpate, muncite, neîngrijite, semn că nu lucrează doar cu scorbaciul. Pe coapse şi pe genunchi mai ales, pantalonii de pufoaică îi sînt lucioşi, ca şi cum şi-ar fi frecat nerăbdător palmele de ei, pregătindu-se mereu de o altă treabă, neaşteptată, ce nu se mai lasă amînată. Sau ca să se mai odihnească, sprijinindu-şi coatele de genunchi. Dar nu, nu-i asta, odihna nu şi-o face şezînd.

Cu roţile grele de noroi ieşim pe o poartă nepăzită, pe drumeagul ce începe să urce spre vii, printre tufe bogate de măceş. Tufele de măceş aprind focuri roşii în cenuşiul dimineţii. Umezeala şi ceaţa nu se lasă alungate de soarele galben ce cade cînd stins, cînd vesel nevoie mare prin spărturile norilor. Cînd, la un moment-dat, întorc capul, văd ceaţa înghesuită între hambarele hurubănoase, lipită de acoperişurile umede de eternit rece.

Eşti nepotul inginerului şef? mă întreabă deodată căruţaşul cu o voce aproape şoptită, dar grăbită.

Nu.

Da’ ce faci prin sat?

Îmi priveşte atent ginşii şi pantofii uşori, de pînză umezită şi ea.

Îţi spun! îi zic.

Fac o scurtă pauză, ca să găsesc tonul firesc al răspunsului meu, apoi rostesc:

Sînt noul inginer agronom...

Căruţaşul mă priveşte contrariat.

Am venit aşa, într-o trecere... Să văd satul.

Şi n-o să mai vii... Hm... O să te tot duci...

Cine mai ştie... Poate obţin un transfer.

Nu fii prost! Eşti om şcolat... Vezi casa aia, lîngă primărie? E a directorului de la complex. E mai vechi în sat, ce-i drept, dar şi alţii au case frumoase. Cine-i deştept se descurcă oriunde, ş-aici, chiar dacă drumul din sat e plin de hîrtoape.

Caii se spetesc trăgînd căruţa aproape goală. Trecem peste un ogor arat degeaba, apoi peste o mirişte îngustă, rămasă fără rost de peste vară. Urcăm. Haturi înghesuite, neluate în seamă, pline de mărăcini, de măcieşi sau de pruni. În crengile desfrunzite se mai văd cîteva prune, uitate neculese, zbîrcite.

Ai cu stomacul? îl întreb pe cel de lîngă mine, ca să mai schimbăm vorba.

Cu fierea. Îi leneşă. Noroc cu căruţa, c-o mai scutură şi-o mai trezeşte. Cînd ies la pensie, va trebui să mă las de căruţă, s-o dau altuia. Atunci va fi o problemă. Da' m-oi descurca...

Caii încetinesc. Apoi ezită. Căruţaşul strînge hăţurile în mînă şi deodată devine mai hotărît şi mai ferm.

Crevasa! mă avertizează mecanic.

Ce?

Crevasa. Aşa-i zice de cînd mă ştiu.

Caii devin încordaţi, stăpînul îi struneşte şi apoi îi îndeamnă cu vorbă aspră, proptindu-se cu picioarele în scîndura din faţă a coşului căruţei, şi trecem un

pod de ciment de trei sau patru metri lungime, o nimica toată, cu marginile înălţate la vreun lat de palmă de la nivelul solului, fără altă gardă. Sub pod, un şanţ adînc – n-apuc să-i văd fundul – îşi coboară în întuneric malurile de pămînt sfărîmicios, golaşe şi imprevizibile.

De fiecare dată cînd trec crevasa, am emoţii, spune omul, lăsînd caii mai slobozi. Şi n-au pus, dracului, măcar două grinzi pe margine cînd pădurea-i la doi paşi...Anul trecut a căzut un tractor, cu tractorist cu tot. Acolo au rămas. Au schimbat lodbele cu grinzi de ciment, da' n-au făcut mai mult. Toată lumea cheamă dumnezei aici!

Aţi putea ocoli.

Pe unde? Şanţul se cască mereu, lung de nu-i dai de capăt. Inginerul şef zice că-i în legătură cu mişcarea continentelor. În fiecare an şanţul se lărgeşte cu cîţiva centimetri. De la o vreme podul devine nesigur şi trebuie schimbat. D-aia s-au hotărît tîrziu să-l facă din beton. Ieftini la tărîţe. Oricum, pe-aici drumu-i mai scurt.

Vreau să mai întreb ceva, dar omul nu mai are timp de mine. Se ocupă de caii lui, căci urcăm printre vii, pe cărări înguste, cît trec roţile, alese la repezeală. Caii se opintesc mereu.

„Nu e soare, dar e bine!..." Aici. Viţe de vie, araci, spalieri şi struguri, într-o enumerare pe care hazardul nu se oboseşte să o întrerupă. Strugurii sînt uitaţi la vedere, nu sub frunze, căci pe aici s-a trecut cu culesul. Strugurii neculeşi au fost lăsaţi astfel pentru vizitatori. Ca să poată fi strecuraţi mai repede şi mai uşor într-o sacoşă de ocazie. Sau pentru ciori ori grauri, pentru felurite păsări nevinovate ale cerului...

Să-i hrănim pe cei care zboară!... aruncă peste umăr omul preocupat de cai. Este de unde, şi atunci să fie!...

La marginea de jos a viei, la nici o sută de metri sub noi, o ceată de oameni risipiţi se mişcă necontenit printre araci, ca şi cum cineva i-ar număra pentru contabilul de la grajduri. Se mişcă alene şi din cînd în cînd scot chiote de bucurie.

Culegătorii?! fac mirat şi încîntat.

Nu, culegătorii-s ăilalţi. Ăştia-s hoţii de struguri. Au un nume frumos, nu? N-auzi cum strigă paznicul la ei, de lîngă saivanul cel nou? Dacă stai bine şi te gîndeşti, nu-s nişte hoţi adevăraţi. Sînt nişte indivizi care vreau să mănînce struguri, pur şi simplu. Dacă n-ar fi ei, n-ai avea de cine să păzeşti via.

Pe lîngă adevăraţii culegători de struguri trecem vreo zece minute mai tîrziu. Sînt ca la treizeci de persoane, adunate de prin toate meseriile satului. S-au îmbrăcat în grabă, după cum i-a tăiat capul. Cizme, pantofi, ghete. Unul şi-a tras pe mîini mănuşi de piele. Preşedintele cooperativei de credit debitează la urechea plăcintăresei ultimele glume bune culese de la Radio-şanţ, după cîte se insinuează prin sat. Apoi, tipul, un ins cu faţa întunecată şi ochi bulbucaţi, cu o burtă cam rotunjită din cauza statului la rînd la halbele de bere de la sărbătoarea recoltei, se invită la ea, la plăcintăreasă, acasă. Se sprijină într-un arac smuls, ca un cioban în bîta cu care joacă untul. Cară parul după el trecînd de la un rînd de vie la altul şi inventînd alte şi alte glume. Îşi răstoarnă găleata şi apoi o umple din nou, o dată şi încă o dată, cu aceiaşi struguri dulci şi scuturaţi.

Zici că n-ai cu ce umple căzile, da' viţele-s pline! îi zic căruţaşului în glumă. Chiar şi viţele culese arată destul de bine. Iar care nu-s culese sînt uscate. Ai de unde încărca!

Oricîte căzi pline aş duce, tot mai e nevoie şi de cîteva goale, îmi mărturiseşte cu amabilitate căruţaşul. Se adună mai multe în evidenţă. Şi apoi, pe cele goale, le cărăm mai ales seara. Strugurii care s-ar

cuveni să le umple sînt duşi cînd la unul, cînd la altul dintre cei la care le cură ochii după ei.

Nu vă încurcaţi cu hîrtii, acolo, jos, la contabilitate, după cum îmi dau seama!... spun cu falsă jovialitate.

Întorc capul, în aşteptarea răspunsului, ferindu-mă să-l privesc în ochi pe căruţaş. Şi caut grajdurile, prin ceaţă. Ceaţa e lipită în continuare de acoperişurile grajdurilor. Dar pe saivanul cel nou, ai cărui tîmplari sînt în vie, în prima echipă întîlnită, soarele cade pieziş şi se joacă, grav, cu feţele lucioase şi curate ale grinzilor şi scîndurilor abia geluite.

Nu ne-ncurcăm!... răspunde omul după interminabile clipe de mînuire a hăţurilor. Ce-i scris rămîne!... Poate fi verificat şi răsverificat. Cu cît e mai încîlcit, cu atît e mai răsverificat, pînă la plecarea păcătosului într-un serviciu şi mai bun... Am intrat într-o zi la administraţie, acolo unde se adună hîrtiile înnegrite de cerneală. Nu eram în clar cu nişte plăţi. Şi am văzut. Se poate întîmpla oricui. Au o mulţime de hîrtii pe toate mesele. Parc-ar mînca numai d-alea. Ţin ferestrele deschise, mai aud ce se-ntîmplă-n curtea lor... Ţi-i curent... Intră careva acum, pe noroi, şi calcă peste hîrtia căzută pe jos, cu cizmele lui necurăţate, că n-au grătar la uşă, ca totul să fie una cu cîmpul... Calcă omul peste hîrtia cu numărătoarea şi nimeni n-o mai citeşte, cîtu-i hăul, chiar de-i pusă iarăşi la dosar.

Soarele se joacă, ştrengăreşte, cu strugurii. Se aruncă, moale, din golurile norilor, zdrenţuind vîntul, printre ciorchini, se lipeşte de boabele galbene şi încearcă să le desprindă şi să le strivească, aruncîndu-le istovite în lutul acoperit de frunze veştede. Soarele ia îndată locul ciorchinilor furaţi. Mustul boabelor strivite în ţărînă anunţă o beţie veşnică. Frunzele rămase pe viţe, metalizate, cîntă derutate în vîntul zdrenţuit. E un cîntec al rodniciei,

întrerupt din cînd în cînd de cîntecele unui stol de copii. Copiii se află mai sus, pe coama dealului, unde au ajuns cu culesul. Copii şcolari, destui şi mari. Au ajuns ieri. Azi au sosit. Şi, sosiţi, au aprins focuri. Două sau trei. Sau mai multe. Au smuls parii din vie, i-au îngrămădit pe monticula unei terase, peste iarba bătătorită, şi le-au dat foc cu chibriturile cu care-şi aprind pe ascuns ţigările. În locul parilor smulşi de copii se înfig razele soarelui, căzute de sus în pămîntul umed, şi stau drepte, ca nişte prinţese, între frunzele galbene, şi cafenii, şi roşii. Viţele de vie se caţără pe razele de soare, prind viaţă, încă o dată, una scurtă, închipuită, şi urcă la cer. Fumul focurilor de tabără urcă şi el, în prelungirea viţelor de vie, mult mai sus decît ele, spiralat de tirajul curenţilor de aer şi de aspiraţia tuturor – frunze, araci, copii, nuci, profesori, căruţaşi, contabili, păsări... – spre înălţimi nebănuite. O mînă de copii, ajunşi deja pe culmea cea mai înaltă din peisaj, printre nişte peri singuratici ce semnalizează pînă departe, se bat cu struguri grei. Bătaia lor sporeşte veselia, ca o competiţie. Iar veselia, amestecată cu mustul scurs din boabele terciuite, se lipeşte de mîini şi de haine, ca să se lăţească peste tot.

Vezi?!... Nu se merită să te grăbeşte să pleci, îşi dă cu părerea căruţaşul. După o vreme te obişnuieşti şi începi să te descurci ca un doctor.

Dar cîinii? întreb scurt, încercînd să schimb vorba. Jos aveţi o grămadă. Aici n-aţi adus cîţiva, să vă păzească?

Aş vrea să fiu ironic. Blînd... ironic.

Şi-nvingem o băltoacă holbată în lutul drumeagului şi noroiul de pe roţile căruţei se spală, apoi revine iarăşi, imediat. Frunze, fîn, fire de paie, aşchii rămase de la parii ascuţiţi în primăvară – toate se prind în noroiul încărcat pe roţi, dar se desprind după cîţiva metri, ca să lase loc altora. Sfecla aruncată în

căruţă alunecă spre partea din spate a coşului. Caii se opresc şi urinează.

Căruţaşul îşi îngustează privirea, scrutînd via în stînga, peste umărul meu.

Îi vezi? mă întreabă direct.

Arată cu codorîştea întoarsă a scorbaciului.

Acolo, sub răchita aia supărată!

Nu văd decît razele soarelui scăpate de nori, adunate sub peri singuratici, pe culme, ca să facă un ghem, un bulgăre enorm, şi bulgărele ăsta să se rostogolească prin toată via, printre araci şi spalieri şi viţe de vie, ca să scuture toţi ciorchinii şi să termine repede culesul şi în toată podgoria să nu mai vezi decît soare! soare! soare!...

E culcat, spune omul. Pata aia albă. Doarme.

Îmi îngustez privirile şi le orientez înainte şi spre stînga şi apoi le las să coboare terasele colinei şi să caute printre viţele culese şi mai departe.

Căţeaua-i şi ea pe-aici, adaugă căruţaşul. Apare îndată. Nu-l lasă să doarmă cînd trece cineva prin preajmă.

Caii, lăsaţi în seama lor, pornesc singuri. Cunosc drumul. Urcuşul. Unde dau de o pantă, urcă cu tot sîrgul, ca şi cum ar scăpa de acest efort pentru toată ziua, pentru toată săptămîna, pentru toată luna. Căruţaşul priveşte în continuare spre ceea ce eu nu reuşesc încă să descopăr.

Dulăul s-a rătăcit de la o turmă de oi care a iernat acu' vreo doi ani în porumbiştea de dincolo de sat. A tras la leşuri. E mai mare decît oricare din cîinii de la grajduri. De aia poate că nu-i place să stea printre ei... Căţeaua a rămas de la o vînătoare de mistreţi. A fost dresată pentru mistreţi. Cînd, la cîteva luni, a fost semnalată fostului stăpîn, acesta şi-a dat seama că nu mai e bună pentru vînătoarea cu puşca... Iat-o!... Peste arătură. Ştiam eu c-apare!...

O descopăr. Are culoarea arăturii. O palmă de arătură, care aleargă şi ea. Trece peste limba de păşune, prin gardul de sîrmă ce înconjoară podgoria, şi se face nevăzută, iute, greu de urmărit, pe sub viţele de pe care frunzele încep iarăşi să se scuture. Îi continui drumul, bănuit, cu privirea, şi dau de pîlcul de răchiţi, dintre care una se distinge mai mare, pletoasă, şi văd dulăul, ghemuit. Apare îndată şi căţeaua. Cîinii se adulmecă unul pe altul, recunoscîndu-se.

Se apropie de grajduri doar iarna, îmi spune căruţaşul. Numai ei ştiu cum să iasă de la leşuri. Ceilalţi cîini sînt proşti. Ăştia doi sînt experţi. Chiar aşa li se zice – experţii. Ştiu să se bată!... Nu-i dă gata nici un cîine. S-au obişnuit cu strugurii, cu caisele, cu perele... Mănîncă orice. La-nceputul verii erau vreo zece pui de căprioară prin vii. Acum nu mai vezi unul.

Asta-i grav! îmi dau cu părerea.

Paznicul de la vii are puşcă. Pentru grauri şi ciori... Trage mereu după ăl alb şi după căţea, dar nu-i nimereşte niciodată..., face omul cu o tînguire sinceră în glas.

Cotim pe sub nişte nuci uriaşi, încă umbriţi de frunze arămii sau cafenii, chiar verzi, şi pierdem cîinii din vedere. Căruţaşul opreşte. Scoate de sub scîndura căruţei, ascunsă sub un capăt al păturii aşezate peste scîndură, o ploscă de aluminiu. O deschide şi mă îndeamnă să beau. Trag o duşcă. Înghiţitura mă îneacă. Dar în stomac se trezeşte un foc domol, binevenit.

Într-o iarnă, povesteşte bărbatul, prin februarie, pe un frig îmblînzit, am asistat la o vînătoare făcută de lupi. Vînau cîini. I-am urmărit dintr-un şopron cu fîn, de la cumnatu-mio, plecat la o nuntă, cînd am mers să dau mîncare la vite. Era la marginea satului, la o casă-n vecini, pe înserat. Au tras spre grădină, unde era un cîine dezlegat. Eu, mai mult curios decît

îngrijorat, am stat ascuns. Un lup s-a pitit după gard iar celălalt a sărit în ogradă. A întărîtat cîinele şi-a sărit înapoi şi apoi a luat-o peste cîmp. Cîinele s-a luat după el, fără să-şi dea seama că lupul celălalt îi vine din urmă. Cînd l-a zărit pe urmăritor, era prea tîrziu... Ăştia doi, albul şi căţeaua, sînt mai experţi decît lupii.

Şi nu se ating de carne de cîine, adaug zîmbind.

Ajungem pe coamă. Schimbăm căzile cu altele două, tot goale, aruncăm doi-trei napi la cai, şi ne pregătim de întoarcere. Eu mă gîndesc dacă să-l mai caut sau nu pe primar, eventual s-o iau spre casă doar cu cît am văzut. Pe culme, vîntul e mai puternic, mai iute, mai pătrunzător, dar soarele cade şi el mai greu, deşeală caii vîntului. Cîţiva şcolari zăresc căruţa şi se pregătesc s-o înconjoare. Nu-i aşteptăm şi întoarcem căruţa, pregătindu-ne să coborîm prima pantă. Caii, simţind c-o iau spre casă, devin şi ei parcă mai veseli. Dar căruţaşul îi opreşte brusc, în pantă.

Iată-i!

Arată iarăşi cu scorbaciul, dar nu-l ţine ridicat decît cît să-mi atragă atenţia.

Cîinii!... Se despart, departe de răchită... Dulăul, în salturi – de-a curmezişul teraselor... Căţeaua, săgeată nebănuită, spintecă tufele de buruieni, se prelinge pe sub viţele de vie, taie iarba înaltă şi uscată, într-o alergare cu arc ce se termină spre coama dealului, destul de jos de căruţa noastră. Totul se petrece în cîteva clipe. La un lat de terasă distanţă de căruţă, dulăul cel alb înşfacă iepurele, apoi grăbit, urmat de căţea, într-o alergare egală, sigură, dispare printre viţele de vie istovite...

Furia

Vin, vezi Doamne, la mine, să mă-ntrebe ce să facă... Păi ce să facă?... S-anunţe poliţia!... Poliţia îşi cunoaşte meseria, ştie ea cum să descurce iţele!... Ei, că nu pot, că se dau de gol... Ies noaptea să caute cuiburile norocoase ale apei... Gore şi Sile. Fix în momentul cînd din munţi soseşte unda!... După o noapte şi încă o zi de ploaie torenţială, care-a răscolit greaţa bulboanelor, cărînd spre prundurile de jos crengi, lodbe, căpăţîni de varză, roşii, mere, butoaie de plastic luate de la solarii... Un prilej al naibii de grozav ca vieţuitoarele iuţi ale apei să intre în plasele braconierilor. Familii întregi de oameni gospodari ospătate zile în şir cu avutul ăsta comun!...

Către miezul nopţii mă cheamă şi pe mine. Gore şi Sile. Vor să mă convingă că numai amîndoi se plictisesc, că-n trei ai mai mult curaj... Un ochi de veghe în plus nu strică niciodată...

Cum eu stau la marginea satului, le convine. O aruncătură de băţ pînă la firul apei. Dacă mişcă ceva, dacă se strică ploile, nevastă-mea aprinde şi stinge becul de cîteva ori, afară... Da' mi-i lene. Îmi făcusem plinul mai devreme, după alte socoteli. Ş-apoi, noaptea, c-ai un ochi, că doi, tot nu vezi mare lucru dacă-ţi ia dracu' vederea. Le zic că şoarecii învaţă să-noate în cîmp, pe plute de fîn, că berzele umblă prin grîul satului ca prin orezării... Cui îi mai arde de pescuitul la risc?... Mîine vine inginerul agronom şi-mi cere părerea, care hectare de holdă să le anunţe secerate, care nu, da' „planu" nu poate fi lăsat baltă. Şi mi-i un somn de moarte, abia m-am culcat, sosit

tîrziu de la crîşmă. Nu! Iar cînd spun nu, o ţin pe negativ, fără tîrguieli. Vreau să visez. Să visez un înger alb coborît pe-o rază de lumină, care să m-anunţe că vremea se schimbă!

Duceţi-vă singuri! le-am zis... Luaţi-o din loc, doar sînteţi majori!... Şi merg!... Şi pescuiesc!... Pescuiesc chiar pe dracu'!...

„Ce-aţi căutat voi la miezul nopţii pe malul apei?", îi întreabă şeful de post de la noi. „A, chiar, ce-aţi căutat?...", îi întreabă şi procurorul de la judeţ. Da' ăsta pune întrebarea mai mult în glumă, aşa că şeful de post nu mai insită. Că, de fapt, la ora asta nu-i mai interesează, pe ei, la procuratură, ce căutau Gore şi Sile în inima nopţii printre răchiţile bărcului... Sînt loviţi la mir de ce-au găsit!

Se crapă de ziuă. Ploaia continuă, fîşii de apă lungi şi subţiri prinse cu pioneze de norii scămoşi. Gore şi Sile fac primul transport acasă, principalul, aşa că, dac-ar fi oameni cu cap, s-ar mulţumi cu cît i-a milostivit deja Ăl de Sus. Doar nu-s obligaţi să se laude în faţa nimănui cît au prins. Haleală adunată în afara programului. Cizmele li-s pline de apă, la amîndoi. Poate se gîndesc să renunţe, să mai prindă un ceas de somn, lîngă muieri... Da' scot plodul!... Din apa murdară, pe întuneric... Pînă se dezmeticesc de cap, cred că-n plasă trage greu un peşte mare. Sile-i gata să s-arunce-n apă. După cîte îl duce capul, ar face-o. N-ar fi pentru prima dată. Gore, după cum recunoaşte mai tîrziu, da' nu-n faţa procurorului, se teme să nu fie vreo buturugă. Prada, trasă la mal, rămîne inertă.

„Voiam să vedem şi noi cum e apa, dacă mai creşte..., îi explică Gore puţin mai tîrziu procurorului. Am găsit-o aici, pe aşezătura asta!", arată el un loc mai ferit, la capătul unei parcele de sfeclă de pe care

apa începuse să se retragă, lăsînd în urmă o palmă groasă de nămol.

Plin de noroi, înfăşurat în cîrpele lui îmbibate cu apă murdară, leşul aşteaptă la doi-trei metri pe mal, în iarba culcată de viitură. Sile îl păzeşte, pînă ce Gore duce uneltele acasă. Zice c-aduce un felinar, dar pînă să se întoarcă şi pînă să treacă pe la mine, ca să mă-ntrebe ce-i de făcut, se şi luminează bine de ziuă. Cît despre peşte, adio şi n-am cuvinte!... Nu îndrăznesc să ducă acasă nici măcar ultima captură, da' să mai arunce năvodul în apa scoasă din minţi. Şi ce-au mai prins aruncă pe apa sîmbetei. Se strînge stomacul în ei, se-ntoarce pe dos. Nu mai au poftă nici de peşte, da' nici de pescuit.

„Aşa că, povestea cu recolta, îi spune Sile procurorului, poate fi luată în considerare..."

Dimineaţa – circ pe tot ţărmul. Lume adunată ca la teatru. Oameni gata să se ia la **număr** cu apele. Fără să le pese de umezeală, de combinele împotmolite în mijlocul lanului de grîu, de tusea care îi face să vorbească cu înţelesuri de cum deschid gura...

„Comisia judeţeană" ajunge cam pe la zece. N-avem telefon... aşa că... avem de aşteptat. Nu mi-i de boi sau chiar de mine, că nu-mi stă norocu-n loc din asta, da' bietul prunc, îngropat neprihănit în noroi, umflat de apă, că nici nu mai ştii ce-ţi zace la picioare... Întors mereu pe-o parte sau alta, de fiecare nou venit. Pămîntul în jur – frămîntat de picioarele curioşilor, bun să faci din el cărămizi. Da' ce să mai zideşti cu cărămizile astea?...

„Comisia" s-apucă îndată de aceeaşi meserie, adică să frămînte pămîntul cleios al tarlalei pentru nişte cărămizi închipuite. Se ţine serios de treabă, încît pe la vreo două moare de foame. Primarul mă-ntreabă dacă n-aş avea pe-acasă ceva d-ale gurii... Cum să n-am, doar îs om harnic, muncesc nu numa' pentru gura mea.

Îi poftesc la mine acasă, chiar dacă noaptea trecută eu n-am fost la pescuit. Le torn apă deasupra scăldătoarei raţelor, că-i, se zice, mai poetic, ca la televizor, şi-i ajut să se cureţe de noroi. Fotograful ne face o poză cu familia. Îmi promite că-mi trimite poza acasă, cînd o fi gata. Le răstorn pe masă slănină, brînză albă, caş, ardei, roşii, că la mine n-a ajuns apa...

Mă aşez cu ei la masă, în colţul meu. Da' nu mă prea uit la slănină. Chiar dacă golesc şi eu vreo două-trei păhărele. Nu-mi vine să mănînc. În schimb aflu că plodul găsit e de sex feminin şi că-i mort. Mort ca o zi în care n-ai făcut nimic. Mai aflu că a fost descoperit în rîu de doi oameni cu simţul observaţiei, care ar merita să fie premiaţi, dacă ar fi cine şi ar avea cu ce, doar că, în cazul ăsta, ar trebui să li se mai pună nişte întrebări, ca la un concurs, poate ar risca să fie şi amendaţi, chiar înainte de a fi premiaţi, şi nu e cazul... Scutecele-s sărăcăcioase... Cine i-o fi dat drumul pe gîrlă... o fi fost un milos, cu strîngere la pungă... Nici un semn particular la plod, nici nume, nici părinţi, nici religie, vreo scrisoare de mulţumire sau de disperare, care să-i certifice originea omenească... Măcar un bileţel, acolo, care să explice ameninţarea vreunei vrăjitoare, cum obişnuiau reginele antichităţii...

Oaspeţii mei iau leşul cu ei, într-o pungă de plastic, verde, dată de nevastă-mea. Îl pun în portbagajul maşinii şi-l duc la oraş...

Seara sînt prezenţi la cină. Vreo doi din cei mai vechi, plus încă trei mai noi. Unul dintre ăştia mă asigură că-i ziarist la ziarul judeţean, altul c-ar fi prieten cu ziaristul şi c-ar învîrti nu ştiu pe unde nu ştiu ce mori vorbitoare... Trebuie făcute măsurători, adîncimea apei la mal şi pe fir, cît s-a retras de la locul depunerii obiectului cărat, viteza de curgere... Îi poftesc în încăperea din mijloc şi aduc, pentru înce-

put, un litru de ţuică. Am avut rînd la cazan de vreo două săptămîni, păstrez băutura pentru neamuri, aşa că am de unde... Nu ştiu cum le-a intrat în cap – bat şaua ca să pricep... – c-am fost şi eu la braconaj noaptea trecută şi că n-ar strica să ies şi eu la iveală cu nişte peşte prăjit. Îi invit să-mi răscolească ce vor ei, că doar nu-i mare lucru, mă jur pe ochii şefului, da' ei îmi răspund prin gura prietenului ziaristului că mă cred pe cuvînt, numai că, adaugă aşa, în treacăt, ar fi trebuit să mă descurc!...

N-am încotro şi merg la Gore – că doar n-oi fi prost să mă dau de gol – şi-i spun să-mi facă şi mie parte din „captură", că-mi stau ăştia pe cap şi nu din isteţimea mea. Gore s-arată săritor, nici vorbă, cînd aude despre ce-i vorba. Mă pune să-i povestesc ce mai zic oaspeţii, dacă au dat de făptaş sau de făptaşă. Îi strigă nevestei s-aducă un castron întreg de peşte gata prăjit. Nevastă-sa se uită la mine de parcă ar avea zece guri de copii de hrănit. E înaltă, sfrijită, mlădioasă, gata să înghită tot peştele prins de bărbatu-so. Un castron de peşte gata de mîncat!...

La împărţitul fînului, îmi laşi o claie în plus, pentru ulei şi lemnele arse, mă pune în temă nevasta lui Gore cînd îmi întinde castronul acoperit cu o zdreanţă. Vorbeşte cu mine parcă în glumă, da' eu ştiu că nu glumeşte deloc. Sînt brigadier de cîmp şi le cunosc pe nevestele astea, care nu-ţi dau nimic pe gratis!... Promit cu jumătate de gură, cu gîndul la sticla de ţuică pe cale să mi se sfîrşească acasă, şi la nevastă-mea, care-i slabă din fire ş-ar putea s-o-nlocuiască repede cu una plină.

Nu îndrăzneşte nimeni să treacă rîul cu barca, să facă măsurătorile de adîncime, pentru procesul verbal. Rîul e încă o domniţă învolburată. Şi-a despletit părul, l-a lăsat în plata Domnului, şi acum i-a rămas încîlcit prin sălcii. Ăştia din comisie se decid să noteze o cifră aproximativă. Oricum, vîltorile au mai

scăzut, viteza de curgere s-a mai potolit, o mică eroare nu-i niciodată o catastrofă...

Primarul se apropie de mine şi mă întreabă cam cît peşte a prins Gore.

De unde să ştiu?... fac eu total dezinteresat de chestia asta. N-a venit să cîntărească la mine. Şi, apoi, ce, parcă i-a mai trecut prin cap să-l cîntărească?

Du-te din partea mea şi spune-i să-mi dea şi mie vreun kil!

Dar...

Să le duc la copii! insistă primarul.

Are un prunc. Doar unul, pe care îl ştie tot satul.

Spune-i că te-am trimis eu! strigă primarul în urma mea. Vorba lui m-ajunge pe la poartă şi cît îl aud ajung deja în uliţă.

Da' nu asta-i problema. Problema-i că primarul se trezeşte cam tîrziu. Iar eu îl trezesc pe Gore şi mai tîrziu. Auzi ce chestie, să umbli în puterea nopţii pe la case străine ca să-i faci rost primarului de peşte pentru copii. Gore-i acasă, nu-i vorbă, noaptea asta stă liniştit. Toată ziua a dat declaraţii despre noaptea trecută.

De ce nu te-ai dus la Sile?

M-a trimis la tine!

De ce?... întreabă Gore disperat, lăsînd nervii să-i alunge somnul din ochi şi de pe faţă.

Poate că te iubeşte mai mult pe tine decît pe Sile, îmi dau şi eu cu părerea.

Gore ţine cu destulă greutate ochii deschişi. Nu mă vede prea bine.

Să fi venit el în persoană, primarul! I-i lene? Nu-şi bagă nasul direct în problemă.

De unde să ştiu ce-i în capul lui. Probabil că-i place ţuica mea şi-a rămas să-mi golească sticla acasă, zic. Sau, aş mai zice, poate nu vrea să dea ochii cu tine. Da' nu vreau să-l trezesc de tot, pe Gore, să nu mai poată pune pleoapă peste pleoapă toată

noaptea. Ş-apoi cum poţi să ştii dacă un om face un lucru şi nu altul?... Dacă aş şti de ce şi-a aruncat aia plodul în apă, aş spune, şi-aş face lumină, şi n-aş mai umbla noaptea după peşti braconaţi înecaţi în mujdei de usturoi!...

La zece kilometri mai sus de locul de pescuit, peste rîu trece un pod de cale ferată. Din cînd în cînd poţi vedea sau auzi, depinde unde te afli, lunecînd peste pod un mărfar scurt sau un tren personal cu o garnitură de vagoane vechi, care scot un zgomot războinic de fiecare dată cînd înving curba ce trage linia de cale ferată spre pod. Spre podul ăsta bat bănuielile... Că într-o trecere peste bietul pod i s-ar fi făcut vînt plodului în viitură. Că poate mai respira cînd a fost aruncat. În puterea nopţii, desigur.

Problema – este se întreabă prietenul ziaristului – cum de nu s-a izbit de garda înaltă a podului? Cunoşti podul? Vezi, lateral are barele alea groase, prinse deasupra cu alte bare, nituite. Trebuie să fii expert în materie, ca să reuşeşti să arunci un obiect printre ele fără să le atingă. Dar autoarea culpei nu poate fi o expertă. Asta-i sigur. Ceea ce a făcut ea nu ţi se întîmplă decît, cel mult, o dată în viaţă. Cui i se întîmplă. Cine ştie. Doamne fereşte. Judecînd cu mintea, vei constata şi vei accepta că nu-i în firea lucrurilor să repeţi aşa ceva. Astfel de murdării..., nu..., nu le poţi face zilnic. Nu-s încă în clar – continuă el – cum de l-a adus apa exact pînă aici şi nu l-a depus mai repede sau nu l-a cărat mai departe?... La întrebarea asta nu pot răspunde. Cred c-am fumat de ieri vreo zece pachete de ţigări. Am vorbit cu legistul. Nici el nu ştie ce să zică.

Explicaţiile acestea prietenul ziaristului le dă în dimineaţa următoare, cînd vin cu alţii şi se duc iarăşi pe marginea apei. Se străduiesc să mai adune „piese” la dosar, nu se dau bătuţi cu una cu două. Intră încălţaţi doar în pantofi, cei din „comisie”, în noroiul

cleios... Cu capetele plouate, cu o singură cafea băută pe inima goală imediat după ce s-au sculat, stau pe mal şi se uită la viitura în care mîlul rămîne încă destul de consistent.

Îi chem la mine. Nu-i pot vedea trecînd pe lîngă casa mea frînţi de oboseală şi flămînzi. Şi-ar mai putea căta neamurile, unii dintre ei nu-s străini de sat, da' ar fi presaţi să facă tot felul de promisiuni, să caute slujbe, să rezolve certuri la tribunal. Cu mine se cunosc de cînd lumea, cei mai mulţi dintre ei. Nu le-am cerut niciodată nimic, că mă şi mir de ce mă mai caută. Un om căruia îi rezolvi o problemă, îţi devine mai apropiat, nu ţi-e jenă să-i ceri una sau alta. Mai trec cîte unul sau altul prin sat şi-şi aduc îndată aminte de mine. Acum ar vrea o „mămăliguţă", care să le aducă aminte de copilărie... N-am mălai. În ultima vreme caii trag toată ziua pe cîmp. Iese scandal dacă duc la moară o căruţă de grîu sau de porumb. Nu îndrăznesc, nici chiar în interesul meu.

Să-i zic la preşedintele să-ţi dea o căruţă de dus la moară, mă întreabă ziaristul.

N-are rost, îi răspund.

Împrumut de la vecinul, de la Dero, c-aşa i-a ieşit numele prin sat, şoferul. El mai are cînd să arunce un sac în lădoiul maşinii. Umblă toată ziua pe drumuri şi se mai descurcă. Mă împrumută cu un sfert de sac, La toamnă, la culesul viilor, o să-i las o ladă de struguri mai mult. Asta-i situaţia.

„Comisia", cît a mai rămas din ea, îmi laudă mămăliga. Şi puiul. L-a rumenit la meserie nevastă-mea, desigur. Vinul băut înainte de amiază... Doar cîteva pahare, nici unul mai mult... Încearcă să plătească. Mă supăr. Da' nici n-apuc să mă supăr că adjunctul primarului îmi face semn să refuz. Ce nu fac eu pentru primărie?

În cele din urmă, Comisia cade de acord că plodul n-a respirat decît cîteva ore. O concluzie. Una

dintre concluzii. Întrebarea e alta: cum l-a urcat în tren mă-sa, sau bună-sa, sau taică-so ăla necunoscut? Se presupune că l-au urcat mort. Fără să mai sufle, fără să mai facă gălăgie. O fi ajuns careva pînă la pod, pe jos, fără să lase urme?!... Prin ploaie?

Toate femeile din sat sînt trecute prin ciur. Toate cîte-s bănuite. Cînd e să bănuieşti pe cineva, bănuieşti pe toată lumea. Fără să-şi dea vreuna dintre ele seama. Se lucrează cu medicii, cu asistentele sanitare, cu circumscripţiile sanitare de prin comune. Nimic.

Vin ştabii, măsoară apa, nu numai cei pe care-i cunosc, şi-mi pun întrebări. Mie. Unde s-a-ntîmplat minunea?... Ce culoare avea leşul? Ce lapte a supt de la mă-sa, dacă a supt?... Parcă aş fi biroul de informaţii săteşti. Mă fac ureche şută ş-o iau spre casă. Mă găsesc îndată. N-am unde să m-ascund. Cîmpu-i plin de apă, n-ai pe ce să mai pui mîna, nu-ţi mai vine nici să te gîndeşti la ce-o să rămînă după retragerea apelor, ce va mai scăpa de noroi, şi atunci mintea te duce tot la neghioaba aia, care a dat de lucru la atîţia oameni şi care nu apare nici moartă să-şi onoreze cheltuielile!....

...Că, eu le zic... că de-o găsesc, trebuie s-o oblige să-mi plătească slănina, caşul, ceapa, roşiile, ardeii, mămăliga, puii, ţuica, vinul – o întreagă contabilitate. Tot ce mănîncă ăştia cu ocazia nenorocirii!...

Da' crezi că-i proastă să se bage ea aşa, tamnisam, la o asemenea cheltuială? mă ia peste picior fotograful de la judeţ, un băiat tinerel, slăbuţ, cu mustăcioară pe oală, foarte vesel, care face pe nepotu-mio.

Ce-ntrebare la el!?... Chiar că-ncepe să mă demoralizeze cu glumele lui! Vezi, Doamne, acu', că tot a scăpat de plod, aia ar putea să vină şi să motiveze că i-a alunecat din braţe, pur şi simplu, în vreme ce se plimba pe malul apei şi spunea versuri, şi-ar

rezolva problema, n-ar mai pune pe drumuri atîţia oameni.

Că şi după o săptămînă, primarul mi-apare în ogradă şi mă ia de scurt:

Ai scos din apă fînul ăla de la Tăul secat?

Cum să-l scot? întreb eu, om sincer.

Cu caii.

E un om cam scurt de stat şi lung la sfat, primarul, cu ochi ageri şi părul fugit din creştet.

Caii-s şi ele animale şi nu le pot pune catalige, fac observaţia, dezvinovăţindu-mă.

Cum să nu, doar au patru picioare, nici nu le mai trebuie bîte de sprijin, răspunde primarul făcînd pe filozoful.

Acuma vrei să vorbim ca nişte copii? întreb nevinovat, cu o scînteie de furie în vorbe.

Bine, bine, nu mai vorbim, spune primarul împăciuitor şi mă bate prieteneşte pe umăr. Da', uite că soseşte mîine dimineaţă o comisie centrală pentru cazul nostru. Am ajuns celebri, aşa, dintr-o dată, pe gratis.

Gratis pe dracu', zic în gînd.

Primarul îşi cam dă seama că-s surprins, intrigat de vestea ce mi-o aduce.

Ei, nu vin doar pentru cazul nostru, încearcă să se facă primarul convingător. Mai au şi alte cazuri, chiar mai grave. Acum vreau să le rezolve pe toate.

Credeam c-am scăpat, fac voit indiferent.

Primarul e dezolat. Dacă nu găsim făptaşul, ca să-l inculpăm, spune acesta, ne rămîne în cîrcă pînă la pensie!

Mai braconăm noi, da' nu putem fi pedepsiţi aşa groaznic doar pentru atîta, spun.

Dar primarul prinde iarăşi să zîmbească, schimbîndu-şi repede lumina ochilor săi mici, gata să fie înghiţiţi de grăsime. Nu ştiu din ce motiv, da' îndrăznesc să-i spun înainte ca el să deschidă gura:

Aduc puiul, da' îmi dai chitanţă. Nu mai am nervi pentru alte cheltuieli!

Nu prea mă ia în seamă, primarul.

Las' că te descurci tu!... face el şi dă să plece.

Mă descurc pe dracu'! strig în urma lui, gata să recunosc că mă cam ia peste picior omul de la primărie. Nu-l las aşa. Îl prind eu la strungă pînă la urmă. Şi-l mulg.

Crede că toate-s negre, cîte le vede el...

Pentru roşii, de data asta merg la solariile satului. Cîte mi s-au roşit în grădină, mi le-au dat gata în zilele trecute. Ba-mi ziceau că merg şi mai verzi, că-s mai consistente.

La solar – zi de recoltat. Inginera – pe baricade. Mă ia la rost.

Chiar dumneata! face ea mirată. Ce zice lumea? Aşa nu mai scăpăm de poveşti.

M-a trimis primarele! îi spun ascunzîndu-mă după scutul scuzelor.

Să-şi facă primarul solar la primărie, că n-ar strica să mai smulgă nişte buruieni de pe-acolo!, zice inginera războinică.

O mănuşă de femeie. Nu-mi prea convine s-o ştiu supărată pe mine. Sau pe altcineva, din cauza mea.

Plec totuşi cu sacoşa plină, dar jur s-o caut singur pe Inculpată şi s-o găsesc!

Mai stau de vorbă cu unul, cu altul, să mai aud ce zic, da' ei tot pe mine mă întreabă mai multe. Mă cred informat la zi, doar chefuiesc cu autorităţile şi n-am cum să nu trag cu urechea. Da' de unde să fiu mai în temă, cînd toată ziua trebuie să alerg ba după un caş, ba după o damigeană plină?... I-adevărat că maştera plodului a fost grea înainte de a naşte?... sînt întrebat. Că tat-so a fost unul în mai multe exemplare?... Sau că aia care-a adus plodul pe lume nu i-a

fost mamă?!... Nu-mi pot de seama dacă sînt serioşi sau dacă mă iau peste picior. Sînt obosit. Tare obosit, da' alergăturile după una sau alta nu mi le ia nimeni din cîrcă.

Nici nu-mi mai vine să ies prin sat. Mai ales că primarul mi-a zis-o într-o bună zi pe şleau că nu-mi mai întoarce vinul. Îl consideră penalizare deoarece n-am recoltat grîul la timpul optim. M-a asigurat că mi-a făcut chiar referat. I-arăt spatele, de cîte ori încearcă să-mi mai spună cîte ceva... De-o prind pe hoaţă!... Dacă pun mîna pe ea, o oblig să-mi achite despăgubirile, şi numai după aceea o dau pe mîna procuraturii. O duc la tribunal personal, legată fedeleş, fără să mai anunţ un oficial.

Cei din Capitală mai întîrzie pe-aici vreo două zile. O pierdere enormă. N-au ce face. Se plictisesc. Cum apa a scăzut deja şi s-a limpezit, mai înoată, stau la soare, se perpelesc, joacă volei, mai fac un peşte cu mujdei... O amorţeală... Îi mai înviorează ţuica sau vinul. Ţin vinul în apă, într-o damigeană închisă ermetic, legată de-o sfoară lungă şi rezistentă şi dată la fund.

...Se vorbeşte prin sat că răii se întorc, după un timp, la locul faptei. Depinde unde socoteşte ea că s-a făptuit omorul. Nu cred c-are de gînd să s-arunce cu capul în jos de pe podul cefere. Ies în poartă mereu şi aştept. Uneori o iau spre apă, printre sălcii... Nu poate să nu treacă pe aici. O necunoscută, care bate la ochi de la distanţă, dusă cu minţile aiurea. Peste aşa ceva aştept să dau.

Unul dintre cei din Capitală, un domn bine, care-i bate la volei pe toţi şi dă gata o jumătate de damigeană de vin, deşi pare cel mai în vîrstă, zice că femeia care a abandonat plodul e o **imorală**. Că **imoralitatea** ei ar trebui pusă în frîu. Şi nu doar a ei. Că

asta e o problemă. O pui, da' cum? Cîndva, mai demult – vorbesc şi rîd între ei – era pusă în centuri de castitate. Discută ei, aşa, şi rîd iar... Treaba lor.

Somnul îmi sare. Stau de mai multe zile şi nopţi pe podeţ sau pe banca de lîngă gard, acasă, aşteptînd, ca o arătare. Dacă nu-s aici, mă caută şi tot dau de mine. Aţipesc.

În noaptea asta, după ce-am dîrdîit o vreme pe banca din faţa casei, acoperit de Floarea mea cu o pătură, tot gîndindu-mă cum o să-i dau gata pe toţi şi-o să le tai chiar o anumită sursă de alimentare, încep să visez. Şi-n timpul ăsta, cît visez, trece prin faţa casei o cerşetoare. Deghizată, cum se spune. O prefăcută. Bine îmbrăcată. Şi tînără. I se văd dinţii albi, cînd dîrdîie, din cauza frigului. Umblă desculţă. Îşi cară năframa murdară, cîndva albă, în mînă. Nu mă vede. Păşeşte ca o lunatică, peste urmele ce vin spre casa mea, şi se opreşte acolo unde noroiul cleios e mai tare muncit, ca un suflet comun. Se opreşte şi se lasă în genunchi, apoi în patru labe, şi începe să adulmece. Amiroase. Cînd la marginea apei, cînd printre frunzele de sfeclă, cînd printre răchiţi. Ca o căţea. *Imorala*.

Tresar. Mi-i frică să mă apropii prea tare de ea, şi nici nu i-am zis nimic Floricăi, să ştie ce-i cu mine. Nebuna aruncă năframa în noroiul pe care îl zbiceşte vîntul şi începe să-şi smulgă părul din cap.

Nu mă pot abţine. O prind de mîini şi i le răsucesc la spate. Mă feresc s-o privesc în ochi, să nu mă hipnotizeze. Reuşeşte să-şi întoarcă faţa desfigurată spre mine, chinuită de durere. O dor mîinile răsucite?... O doare sufletul?...

Lasă-mă-n pace! îmi porunceşte sau mă roagă. Nu te cunosc. Ce vrei de la mine?

Nu slăbesc strînsoarea.

Dacă nu mă cunoşti, atunci de ce-mi calci ardeii din grădină? o întreb cu furie. De ce-mi dai gata roşiile, slănina, ţuica şi vinul?... De ce?

Scînceşte.

Vin zorile şi mă omoară, îmi mărturiseşte cu o voce pierdută.

Plăteşti şi te las liberă! îi spun categoric. Ăsta e tîrgul. Nu mă interesează celelalte chestii.

Trebuie să-mi scot pîrleala acum, cît mai repede. Că n-o să spun la tribunal, cînd o s-o judece, că ăla sau ăla, fotograful sau primarul, voleibalistul de la centru mi-au dat pe gît atîta sau atîta!... Nu-i frumos. Sîntem şi noi oameni. Ştim ce trebuie făcut ca lucrurile să stea bine-merci în picioare.

Da, da, faci o faptă bună! mă asigură ziaristul aşezat la masa din odaia din faţă. Merită să fii felicitat! Da' cine naiba să te felicite?...

Ziaristul, om bun, ca toţi ziariştii, a trecut prin sat din întîmplare, şi nevastă-mea l-a rugat să stea puţin de vorbă cu mine, să-mi scoată păsărelele din cap, nici ea nu mai ştie cînd vorbesc serios şi cînd glumesc. De cîteva zile îi tot povestesc cum era gata s-o prind pe Imorală.

Urîtă treabă, îşi dă cu părerea prietenul ziaristului, care face pe şoferul şi nu bea, deoarece n-au venit cu maşina de serviciu.

Am avut-o în mînă aşa cum ai avea un hoţ! încerc să-i conving, povestindu-le visul şi umplîndu-le paharele. Dacă aveam la mine măcar un capăt de sfoară, o legam!

Nevastă-mea aduce din pivniţă a doua sticlă de ţuică pe azi. Închin şi eu şi dau repede paharul peste cap. Cînd sînt numai eu, cînd n-am cu cine să ciocnesc un pahar, cobor în pivniţă şi beau singur.

Las-o în plata Domnului!... zice Florica blînd. Se descurcă dumnealor cu ea, numai să-i dea de urmă.

Nevastă-mea umple paharele. Mîna îi tremură. Toarnă prea multă ţuică în pahar şi lichidul se varsă peste faţa de masă albă.

Cum s-o las?... izbucnesc. Cum?

Mă uit ţintă la ei. Încerc să-i privesc în ochi. Pe toţi. Să-i cuprind cu privirea. Cu toată furia.

Încerc.

Capul îmi cade greu pe tăblia mesei.

O gură de pepsi
(schiţă de sentiment)

Cînd înalţă capul, scuturîndu-se pentru o clipă de noianul gîndurilor, privirea îi cade pe firma stinsă a unui local de zi. Fix la momentul oportun. Sînt momente cînd realitatea mai lasă de la ea şi te ajută să mai ieşi din cîte o încurcătură. În vitrina localului – două manechine ce-şi dezvăluie cu generozitate strălucirea pulpelor de ghips tentează posibilii clienţi cu platouri încărcate cu felurite preparate din plastic şi cu sticle de băutură umplute cu apă de ploaie colorată, imitînd cu fidelitate fel de fel de specialităţi. Lui Anchidim Onişor nu îi e foame, dar un coniac tot ar bea. Umblase toată ziua pe la diverşi furnizori, ba după o piesă, ba după alta, şi mai avea de umblat, dar, intrînd în local, ar scăpa, cine ştie pentru cîte ceasuri, de gustul cenuşiu al cimentului şi prafului înghiţite pe şantiere sau pe străzi.

Ştie, cunoaşte povestea, mulţi dintre colegii lui, din oraş sau de aiurea, cad în capcana vicleană a unor asemenea localuri. Alergi toată ziua, scoţi limba de-un cot, şi vrei să bei un suc. Dar nu găseşti. Ceri o apă minerală. E prea ieftină, barmanul nu te serveşte, nu-şi uzează încheieturile braţelor pentru un singur bănuţ, şi atunci treci pe vreo tărie, care rimează mai bine cu apa chioară a atmosferei din local... La lăsarea serii te trezeşti că nu mai ai asupra ta chitanţele sau deconturile, nici comenzile sau mapa în care le-ai purtat... Le plăteşti, la serviciu, ca să scapi de salar cîteva luni... Dar, pe lîngă asemenea inconveniente, aşezat la o masă oarecare, cît mai puţin bătătoare la

ochi pentru cei care te-ar putea pîrî şefilor, mai afli şi o grămadă de noutăţi, lucruri nemaipomenite, spuse cu jumătate de glas de oameni care-şi deschid sufletul, scamatorii, monstruozităţi, tot ce poate debita o gură însetată, despre care apoi poţi vorbi ceasuri întregi, tot mai departe...

Hotărîndu-se repede, după ce-şi netezi cu gesturi ezitante părul pregătit să găzduiască primele ninsori ale vîrstei, inginerul Anchidim Onişor intră, totuşi, în local pentru un pahar de cabernet şi o gură de pepsi, decis ca popasul lui să fie cît mai scurt.

Mesele sînt ocupate. Localul geme de clienţi şi se înăduşă în fumul gros de ţigară. Instrumentele de cîntat sînt încă acoperite cu huse în colţul orchestrei. La una dintre mese, a doua sau a treia pe stînga, în apropierea vitrinei ce dă în stradă, inginerul găseşte, spre norocul lui, o singură persoană aşezată. Un bărbat, tînăr, de înălţime potrivită, după cît îţi puteai da seama, subţire, îmbrăcat într-un costum bleu-marin, cu cravată gri, tuns scurt, cu o linie a tunsorii sigură, fermă, corectă. Tînărul acceptă imediat, oarecum îndatorat, să-l primească la masa lui.

Localul are forma unui vagon de tren în care poţi servi masa în cursul oricărui voiaj, fie mai lung, fie mai scurt. Dacă te iei după zgomotele troleibuzelor şi ale autobuzelor ce trec pe sub ferestre, dacă ridici ochii la ferestrele prin care nu vezi mare lucru, dacă mai bagi în seamă şi faptul că unii consumatori se freacă de tine nu prea siguri de picioarele lor, accepţi cu uşurinţă remarca, făcută în treacăt, că încăperea înaltă nu-i decît un fel de cutie de lemn în mişcare. Vocile dinăuntru, neluate în seamă, nu sînt nici ele decît o anexă a încăperii căptuşite cu lemn învechit, înnegrit de amurgul vremii.

– Dacă tot stăm la aceeaşi masă, se aude o voce, nu strică să schimbăm cîteva vorbe.

Înăuntru nu cîntă nimeni, gălăgia nu-i prea mare, dar glasul celuilalt se aude aproape stins şi se insinuează în atmosfera din încăpere cu o bunăvoinţă căreia îi dai atenţie cu greu.

– Hm!... N-o să mă credeţi... Hm!... Nu. Nu. N-o să mă credeţi! Ştiu că n-o să mă credeţi!... încearcă tînărul iarăşi, cu tonul său ezitant.

– Nu ştiu despre ce-i vorba, dar nici n-am de ce să nu vă cred, îi acceptă conversaţia Anchidim Onişor pe un ton voit amabil, însă categoric indiferent.

Onişor n-are chef de nimic alceva decît de o gură de pepsi.

Tînărul se lasă pe speteaza scaunului, aprinde o ţigară, apoi se apleacă iarăşi spre proaspătul intrat în local:

– Dacă vă spun ce mi s-a întîmplat acu' două seri, mai precis joi seara, n-o să mă credeţi!

Priveşte înainte serios, peste umerii lui Onişor, ca şi cum capul acestuia n-ar exista, preocupat de un gînd anume. Nu surîde şi nici nu înţelege – sau nu vrea să înţeleagă – nimic din tăcerea noului venit. Dar vrea să lege un dialog. Se străduieşte. O străduinţă de toată nobleţea. Sau duioşia...

Trage adînc din ţigară. Se joacă, muncit de cine ştie ce gînd, cu pachetul de ţigări. Ţigări de opt lei. Chelnerul îi aduce o cafea.

– Am băut o bere la „Gospodina" de pe strada Teilor tăiaţi, acolo unde se bea la botul calului, continuă tînărul. Ştiţi unde vine?... Ştiţi. Nu eram băut, cum nu sînt nici acum... Bere la sticlă de-un litru. Am cumpărat o sticlă şi-am băut-o acolo. Nu mă grăbeam. Cum nu mă grăbesc nici acum. Am băut-o liniştit stînd în picioare...

Ferestrele principale ale localului nu-s practicate propriu-zis în pereţi. Sînt doar pictate, într-o imitaţie perfectă, ca o minciună frumoasă, acoperite cu perdele groase de catifea vişinie, pentru disimulare. Sus,

prinse solid de tavan, se rotesc două ventilatoare fastuoase, care amestecă, în ritmul melodiilor absente, fumul aruncat mereu spre cerul interzis de plămînii consumatorilor.

– Eram mîncat de acasă, continuă gazda lui Anchidim Onişor, refuzînd să-şi bea cafeaua fără să schimbe o vorbă cu cineva. Apoi am venit aici, chiar în birtul ăsta, şi am mai băut o bere... Şi apoi, da, încă una. Dar nu erau multe. Ar fi patru, astea două de aici, şi sticla de un litru de la „Gospodina", care face cît două. Pe strada Teilor tăiaţi. Aţi zis că ştiţi unde e.

Chelnerul aduce vinul şi pepsi pentru inginer, iar pentru celălalt – paharul de coniac. Tînărul îşi mai aprinde o ţigară.

– De la „Gospodina", reia el, am venit aici şi-am băut două beri şi un coniac.

– Bere la litru? aruncă Onişor o întrebare absurdă, ca să intre în voia celuilalt.

– Nu, la jumătate! N-aveam de gînd să mă-mbăt. Mă gîndeam că... Da' ştiu cît rezist. Îmi cunosc măsura, ce credeţi?!... Era cam zece jumate seara. Sau unşpe...

Onişor îi priveşte faţa. O faţă adolescentină. Aproape îngustă. Dacă o priveai cu atenţie, îţi puteai spune că, de la o anumită vîrstă, nu s-a mai maturizat. Faţa în sine a început să-i îmbătrînească fără ca tegumentul să treacă prin vîrsta primei tinereţi depline. Carnea de sub piele îşi pierdea desigur consistenţa cu fiece an, dar pielea în sine ignora acest proces. Tînărul are nasul drept, ascuţit chiar, buzele subţiri supte, ochii cu pleoape înroşite... Clipeşte des, mult prea des în lumina slabă, greu prelinsă din becurile candelabrelor din fier forjat şi îndelung afumat.

Dar de ce fac pe pictorul cu faţa lui? se întrebă în sinea lui Anchidim Onişor, cu o ciudă repede ascunsă.

– După ce am terminat coniacul şi am fumat vreo cinci ţigări, care merg foarte bine la coniac, am ieşit afară ca s-o iau spre casă. Mă gîndeam să opresc un taxi. Pe jos e cam departe. Sau autobuzul. Sînt zile cînd, chiar dacă nu eşti obosit, n-ai chef să faci măcar un pas, pe jos... Dar era o oră cam imposibilă pentru a găsi un taxi. Aşa că m-am gîndit să iau totuşi autobuzul. Din Piaţa Stîncii, chiar de lîngă statuie. Ştiţi unde-i?

– Ştiu.

– ...în faţa statuii, chiar acolo, am primit o lovitură în cap...

Tînărul îl priveşte pe inginer fără nici o expresie pe faţă, aşteptînd probabil ca privirile acestuia să se umple de groază. Acesta, fără să spună ceva, se face că ascultă în continuare.

– Nu-i departe statuia de aici... Am căzut în genunchi şi în mîini... Da' nu mă credeţi.

Îşi lasă capul pe spate, iarăşi, după ce-şi dă seama că suflase fumul de ţigară în ochii tovarăşului de masă. Răsuflarea îi duhneşte a coniac. Amestecul de miresme ale băuturilor date pe gît în ultimele ore nu-i un lucru prea reuşit.

– Te cred.

– Cît ai bate din palme. Poate un minut. Unu-mi strîngea gîtul cu braţul şi celălalt mă buzunărea. Erau doi, dacă mă credeţi. M-au lovit amîndoi. Poate de ciudă. Mi-au rămas urme şi pe frunte.

Îşi ridică o părere de păr ce-i cade peste frunte. Se vede un cucui, mare cam cît apare după ce dai cu capul de tocul uşii.

– Doar acu' trei zile. Dacă te uitai la ei, cum sînt îmbrăcaţi, nu-ţi trecea prin cap de ce-s în stare. Da' nu prea aveau ce să găsească în buzunarele mele. Nu umblu cu bani. Port la mine de-o bere, oricînd, da' nu mai mult. Unul mă ţinea strîns. Nu-i vedeam faţa. Nu eram beat, cum vă spun. Am băut doar două sau trei

beri, şi un coniac. Mă ţineau apăsat cu faţa în trotuar şi-mi întorceau buzunarele pe dos. Şi atunci, cînd mi-am dat seama cum mă ţin şi ce fac, mi-am zis că nu se poate, şi m-am smucit brusc. M-am ridicat! Pe unul l-am lovit cu cotu-n burtă. Şi-am fugit!...

Face o pauză.

– Ajuns acasă, mi-am dat seama c-aveam un buzunar rupt la haină.

Tace iar.

– Bine c-a rămas întreg buzunarul în care-mi ţin cheia. Aş fi fost nevoit să mă întorc noaptea la cumnatu-mio, să iau cheia de rezervă de la el...

Poartă un costum bleu-marin. Poate e acelaşi costum purtat în seara de care aminteşte. Onişor îi cercetează buzunarele cu privirea, să vadă dacă-s bine cusute, dacă n-au rămas zdrenţuite... Celălalt striveşte mucul ţigării în scrumiera de porţelan şi aprinde o altă ţigară. Cu gesturi lente... Se vede că-i un fumător de încredere. Soarbe din paharul de coniac. Îşi apropie iarăşi faţa de faţa inginerului şi continuă să clipească din ochi, ca şi cum lumina candelabrelor ar fi prea puternică.

– Nu ştii niciodată cine trece pe lîngă tine pe stradă, filosofează el.

– Ei, nu-s chiar toate străzile negre.

– Sînt singur.

Inginerul crede c-a spus „sigur” şi-i zîmbeşte celuilalt condescendent. Apoi îşi dă repede seama că n-a înţeles exact ce a spus celălalt şi spune:

– Adică?

– Sînt singur, cum aţi auzit!

Onişor îl priveşte în ochi. Nu cu un interes special, nu încearcă să ghicească nimic ce s-ar putea întîmpla în mintea celuilalt, dar îl priveşte direct, deschis, fără să conştientizeze de ce face asta.

– Nu-s însurat..., spune tînărul vinovat.

Îi e frică să facă o asemenea mărturisire. Dar pe inginer nu-l interesează dacă această frică este falsă sau reală.

– Adică am fost...

Anchidim Onişor îşi savurează cabernetul. Îşi zice în sine că, dacă ar putea privi în gol, fără să se gîndească la nimic, gustul vinului ar fi desigur şi mai pregnant. Ia o gură de pepsi şi lasă înţepăturile aspre ale lichidului să îl desfete. Băutura e rece, ţinută la gheaţă, şi-i un deliciu s-o bei aşa, cînd alţii desfundă sticle de bere caldă. Ăştia de la crîşmă n-au atîta gheaţă încît să răcească şi buteliile de bere şi oamenii beau berea fără să poată face nazuri.

– Soră-mea s-a stabilit în oraş la terminarea profesionalei şi m-a convins şi pe mine să mă mut aici. Am lucrat cîţiva ani în Deltă...

– La pescuit.

– Nu. Pe-un şantier. Am pregătit locul într-o mlaştină pentru o fermă de porci.

Tînărul e preocupat să-şi ferească mîneca vestonului şi manşetele cămăşii de faţa de masă pătată cu cafea şi scrum.

– Un prieten, din ăştia de care găseşti oricînd, mi-a vorbit de-o femeie. A spus despre ea cîte-n lună şi-n stele. Lucruri meseriaşe. Mai fusese căsătorită... A divorţat. M-am gîndit că are experienţă, că ştie ce-o aşteaptă, că... În fine. Fără obligaţii, fără să fie obligată... Am primit apartament, pentru amîndoi. Mi-am făcut rate. Pe salariul meu. Ratele sînt ceva precis, îţi creează obligaţii, te leagă de lume...

Onişor goleşte sticla de pepsi. Paharul de vin e deja gol. Ventilatoarele nu mai dovedesc fumul ce le-nfăşoară în vălătuci. Zgomotul autobuzelor şi al tramvaielor pare că mai slăbeşte. Obişnuinţa le uită. E ora prînzului, îşi zice în sine inginerul. Probabil. Nu-şi consultă ceasul. Preferă să rămînă cu presupunerile. Numai cu ele.

Pe inginer nu-l interesează nici măcar numele celuilalt.

– După nici şapte luni îmi spune: ia-ţi lucrurile şi cară-te! Ea!

Coniacul scade şi acesta în pahar. Ţigara trece treptat sub formă de scrum în scrumieră.

– Cară-te! îmi strigă s-audă vecinii. Fără nici o explicaţie... Doar cît înţelegeam din cuvintele şi din tonul ei.

Se joacă, furat de gînduri şi de amintiri, cu butonul manşetei de la mîna stîngă. Apoi, deodată, privirea lui îl ţintuieşte pe inginer.

– Bine, mă duc, dar unde?!... Unde-ţi găseşti aşa repede o gazdă, o locuinţă?... Soră-mea are familie, n-o pot deranja. Iar cumnatu-mio, e el drăguţ, dar tot de alt sînge... M-am mutat la un cămin de nefamilişti, unde-am mai locuit cîndva... I-am lăsat apartamentul... şi mobila... N-a mai vrut să-mi fie nevastă...

– Cel cu care stai sub acelaşi acoperiş, spune neutru Anchidim Onişor, ori e imprevizibil, ori misterios.

– Imprevizibil?

– În rău.

– Era o femeie prezentabilă.

– Trebuie să plec, spune inginerul încercînd să se facă preocupat de alte gînduri şi să-l oblige pe celălalt să-şi termine discursul.

Chelnerul aduce notele de plată.

– Eu mai rămîn, i se adresează tînărul. Apoi, către inginer: De-un an jumate nu mai stăm împreună. Cîteodată se întîmplă să ne-ntîlnim pe stradă, sau la lucru... Nu s-a mai măritat. N-avem despre ce vorbi. O salut. Doar atît. Nu mă vede întotdeauna.

Sosesc membrii orchestrei. Scot husele de pe orga electronică, de pe baterie. Toba cea mare îşi arată burta de piele tăbăcită. Acordată, vioara scoate

cîteva sunete amorţite. Apoi se trezeşte tot mai mult, pe pasaje muzicale foarte scurte, doar încercate.

– Aduceam toţi banii acasă şi cu toate astea a zis să plec. Şi am plecat.

Inginerul se ridică.

– Un vin! Numai un vin! propune celălalt.

Onişor refuză, gesticulînd scurt, cu palmele.

– Mi-am luat porţia, spune el. Gata pe ziua de azi!

Acum, că orchestra îşi încerca instrumentele, i se părea că stă de un veac în local, că, de cînd e intrat, s-a înserat deja.

– Ceilalţi mai stau, vedeţi, nu pleacă nici unul, insistă tînărul clipind mereu din pleoapele nervoase. Fiecare stă cu cineva de vorbă şi nu mai pleacă. Uitaţi-vă bine, cel de la masa din colţ, de lîngă orchestră, e primul ei bărbat.

Inginerul îşi adună hîrtiile, pe care le cercetase la un moment dat înşirîndu-le pe masă, şi-şi ia mapa sub braţ, rămînînd cîteva momente încă aşezat.

– Omul cu mapa!... face tînărul zîmbitor-ironic, dar, imediat, prevenitor şi serios, se ridică în picioare, gata să-l prindă pe Anchidim Onişor de braţ şi să-l reţină pe scaun, ca să-l asculte.

– Dacă veneam mai tîrziu şi găseam masa ocupată, trebuia să mă aşez la altă masă şi să ascult ce-mi vorbesc ăilalţi despre fosta mea nevastă. Toţi o cunosc. Îi ştiu povestea. Pînă şi chelnerul. Ştiu ce poamă e. Nu-i aşa că m-a bătut Dumnezeu?

Inginerul se ridică.

– De ce? De ce m-a ales Dumnezeu pentru pacostea asta pe mine?

Anchidim Onişor îi întinde mîna, împăciuitor. Împăciuitor pentru cine?

– Dan! Dan mă cheamă, spune celălalt îndatorat. Îmi pare bine c-am putut să vă ofer un loc la masa mea.

– Şi mie.

– Nu-nţeleg! Vă rog să mă credeţi că nu înţeleg! Da' staţi! Vă rog să mai staţi. Sînt atîtea de luat de pe suflet.

Onişor se face că aranjează scaunul pe care a stat.

– Putea să se comporte altfel, spune celălalt obligat să încheie cu o concluzie pripită.

Onişor îşi mai face de lucru cu scaunul, apoi cu mapa, apoi se uită peste nota de plată, pe care deja o achitase. E conştient că toate astea sînt mici pretexte, ca să mai tragă de timp, de timpul pe care ar vrea să-l comprime, ca să mai audă ce spune celălalt, şi-n acelaşi timp să-i dea de înţeles că-i cazul să se aşeze, el, pisălogul şi neîndemînaticul, care-şi face veacul în crîşma aia trecătoare.

– Nu credeţi nimic din ce vă spun, nu?... face celălalt derutat, simţindu-se în acelaşi timp vinovat că abuzează de timpul şi răbdarea precarului său musafir.

Ar vrea să-l lovească pe celălalt cu un reproş şi să fie şi amabil în continuare.

– Ba da! Te cred! De ce să nu te cred?... Dar mă grăbesc.

Anchidim Onişor părăseşte crîşma grăbit să tragă în piept aerul mult mai curat din stradă. În faţa uşii se opreşte cîteva clipe, ca să-şi revină, să-şi adune gîndurile şi să se hotărască încotro s-o apuce. Îşi închipuie că tînărul rămas în crîşmă e preocupat acum să-l cheme pe chelner şi să mai comande un coniac sau o bere.

Se uită, mecanic, la mapă, apoi la ceas şi, grăbit, o ia din loc.

Pîinea de dimineaţă

Punctul de distribuire a pîinii se află exact peste drum de Palat, sau, mă rog, de Casa Împăratului sau cum i s-ar mai putea spune. În fiecare dimineaţă la chioşc se aduce pîine aburindă, descărcată dintr-un TIR enorm, care abia manevrează în parcarea destinată unităţii comerciale.

În vreme ce pîinea este descărcată de hamalii harnici, copiii Împăratului Roşu îşi lipesc năsucurile îndrăzneţe de geamul înalt al odăii lor şi privesc somnoroşi cum Păsări-Lăţi-Lungilă păzeşte intrarea de serviciu a chioşcului ca să nu intre nimeni, nici măcar vreun biet Făt-Frumos de cartier, unde mai pui săracii orfelinatelor, timp în care Flămînzilă înfulecă pîinile una peste una, pe nerăsuflate, iar Setilă uscă flacoanele cu suc de portocale sau de kivi ale tarabei din faţa cofetăriei alăturate.

Privind curioşi, copiii Împăratului Roşu îşi amintesc moment cu moment povestea lui Harap-Alb, cu care au fost adormiţi, astfel că, la lecţia de literatură începută încă din grădiniţă, iau întotdeauna cele mai multe buline laudative. Pe lîngă problemele de literatură şi de ştiinţă, Împăratul Roşu mai rezolvă, prin experienţa didactică a pîinii, şi cîteva teme de etică şi de disciplină. Astfel, el a dat dispoziţie ca pîinea să fie adusă în fiecare dimineaţă cu cîteva minute mai devreme decît în dimineaţa precedentă, aşa încît îşi obişnuieşte pruncii cu trezitul din ce în ce mai devreme, fără să-i mai dăscălească sau să le aplice un băţ peste şezut.

Cartierul este împînzit cu ostaşi straşnici, în civil, echipaţi cu pistoale-mitralieră şi cu staţii radio,

încît nici Flămînzilă, nici Setilă, cu atît mai puţin Păsări-Lăţi-Lungilă – care ar putea risca o anumită libertate de mişcare – n-au cum s-o ia la sănătoasa iar Împăratul Roşu să rămînă descoperit şi să nu mai aibă ce divertisment didactic să le ofere prinţişorilor şi prinţişoarelor... la trezitul zilei. Iar cînd cei doi dau gata rafturile prăvăliilor, Gerilă sloboade o bură groasă peste copaci şi aşează un polei bine ceruit pe trotuare, încît caraghioşii de orăşeni – grăbiţi să-şi cumpere pîinea de dimineaţă înainte de a-şi trimite şcolarii la şcoală şi de a pleca la locurile de muncă asigurate cu generozitate de Împăratul Roşu – alunecă cu grămada, scrîntindu-şi gleznele sau frîngîndu-şi braţele, spre hazul pruncilor rămaşi încă în cămăşuţele de noapte în odaia bine încălzită a Palatului.

Umiliţi, orăşenii, tineri sau bătrîni, se ridică de jos cu greu, îşi scutură hainele, se mai sprijină unul de altul, mai cheamă o Salvare, dacă o găsesc disponibilă, şi-o pornesc înapoi spre casă sau spre spital, cu sacoşele goale, desigur, privind la rafturile în care fluieră deodată vîntul sau la Păsări-Lăţi-Lungilă, Flămînzilă, Setilă şi Gerilă, care, neputînd scăpa de sub supraveghere, fac şi ei ce scrie partidul la porunca Împăratului Roşu.

Orăşenii privesc descumpăniţi înapoi, întrebîndu-se fără să-şi poată da un răspuns: trăiesc un basm schimbat sau nu se mai pot trezi dintr-un vis urît?

Inundaţia

Nae J. încearcă să închidă robinetul, să desfunde sifonul de scurgere din duşumea, dar degeaba; apa urcă încet, insistent, deget cu deget, ca şi cum ar avea simţuri şi s-ar delecta şi ea, ca o fiinţă vie, inundînd baia, culoarul, bucătăria, sufrageria şi aşa mai departe.

Dimineaţa, Nae J. plecase de acasă ultimul, după nevastă şi după fetiţă, căreia, de altfel, îi ajutase să-şi treacă peste umeri curelele ghiozdanului plin de cărţi şi caiete. N-a mai apucat să se radă deoarece n-a mai prins apă caldă, dar îşi aminteşte perfect că a strîns destul de tare robinetul din baie atunci cînd l-a verificat pentru ultima dată. Dacă n-ar fi trecut pe acasă să lase pîinea şi sticla de ulei, cu graba urcării pe jos a celor şapte etaje, din cauza liftului blocat, ar fi fost scutit de momentele unei enervări progresive, ce-l cuprindea cu o tot mai mare disperare...

Cînd apa îi trece de genunchi, îmbibîndu-i cracii pantalonilor suflecaţi, locatarul noului bloc de locuinţe se decide să apeleze la serviciile unui specialist de la firma de profil. În ciuda studiilor sale superioare şi a experienţei de viaţă, singur nu se mai crede în stare să găsească vreo modalitate prin care să oprească apa. Declarîndu-se învins de situaţie şi ţinînd într-o mînă telefonul şi în cealaltă receptorul, gîndindu-se cu groază că apa ar putea să-i întrerupă chiar şi convorbirea, îşi povesteşte pe scurt şi disperat păţania. Nu prea înţelege ce-i spune dispecerul aflat la celălalt capăt al firului.

– Dar vreau un instalator! insistă Nae J. Am inundaţie.

– Deocamdată nu dispunem decît de Micul Pompier, se face desluşit dispecerul. Daţi-ne adresa.

– Nu-i vorba de nici un incendiu! protestează locatarul. Vreau un instalator! Un instalator!

– E un omuleţ foarte simpatic, completează celălalt. O să vă placă.

Fără nici un chef şi fără vreo speranţă, cu sentimentul jenant că numărul telefonic e format greşit şi că cineva îşi bate joc de el, Nae J. îşi dictează adresa, după care se hotărăşte să aştepte, privind prosteşte cum apa cucereşte mobilierul şi tapetul de pe pereţi. Uşa de la intrarea în apartament, etanşeizată cu grijă din cauza frigului încă din iarna trecută, ţine apa să nu se reverse pe scări. Cine şi cum o va deschide? Dacă el ar putea face măcar treaba asta, ar fi pe jumătate salvat. Dar apa, crescînd, presează tot mai tare în uşă şi ar fi nevoie de o forţă colosală ca să o mai deschizi...

Tot evaluînd riscul de a rămîne captiv în apartamentul inundat, stînd pe hol ca la o răscruce de drumuri, Nae J. aude deodată zgomotul puternic al unui geam care se face ţăndări. Zgomotul pare să vină dinspre bucătărie. Cu greu mare se îndreaptă într-acolo. Încercînd să se prindă de pervaz, în fereastră apare un omuleţ cu cască şi costum de pompier şi cu o mustaţă subţire, răsucită în sus. Cu eforturi disperate se rostogoleşte peste pervaz, gîfîind mulţumit. Nae J. se apropie de el prin apa ce-i trece de brîu şi care începe să se prelingă peste pervazul ferestrei deschise de oaspete. Nae J. îi explică din ochi ceea ce se vede foarte bine, încercînd să-l întrebe în acelaşi timp dacă îi poate fi folositor cu ceva.

– Mulţumesc, mă descurc! spune omuleţul ajuns înăuntru. E chiar perfect, continuă el. Avem norocul că geamul interior al ferestrei a rămas intact. Îl putem închide.

Cotrobăind într-un sac pneumatic, Micul Pompier scoate doi colaci de salvare, îi umflă cu o pompă portabilă, în unul intră el iar celălalt îl oferă gazdei cu îndemnul de a-l utiliza.

Între timp, apa mai creşte cu cîteva degete.

Din acelaşi sac pneumatic, dar bine ambalat în nişte pungi impermeabile, oaspetele mai scoate un vaporaş de hîrtie.

– Nu-l mai aveam la birou decît pe ăsta, explică pompierul. Dacă nu merge, facem o bărcuţă. Am adus şi hîrtie specială, pentru bărcuţe. O să ne amuzăm de minune, fii fără grijă! Am vorbit şi cu cei de la apă. M-au asigurat că n-o s-o oprească în orele următoare, aşa c-o să ajungă pînă sus!...

Formulînd aceste explicaţii, Micul Pompier dă drumul vaporaşului pe apa în creştere. Începe să-i privească legănarea încîntat şi satisfăcut, ca şi cum ar fi îndeplinit o treabă pe cinste. Radiind de bucurie, îi face complice cu ochiul lui Nae J., îndemnîndu-l să i se alăture la joc. Acesta, privind cîteva clipe derutat mişcările Micului Pompier, izbucneşte şi el în rîs.

Punctul de sprijin

— Păi da – zise omul – vine domnul profesor, adică tovarăşul profesor, că aşa era pe-atunci, vine cu tezele şi-mi spune: „Vasilică, ai trei cu plus!”. Parcă m-a lovit cu un par în moalele capului. Am fost lac de sudoare la terminarea tezei, cum să-mi dea mie numai trei cu plus? La Eminescu! Ce să mai zic? M-am dat atunci bătut, da’ la banchet i-am zis-o tovarăşului profesor. De faţă cu directorul, care era un om de pus pe rană. M-a ajutat mult, încă de la admitere. De ce ne dă nouă, la constructori – că eu am urmat meseria bunicului, de-a rămas tata interzis – ne dă *Epigonii*? Ce să scriem noi, profesionala, despre *Epigonii*? Noi învăţam meserie acolo, nu imitam pe nimeni, cum ne-a explicat profesorul. Putea să ne dea *Taverna* sau *Nuferii*, că tot de Eminescu erau scrise. Le ştiam. Uitaţi, profesorul ăla, Arhimede, ne-a dat un subiect pentru constructori. El ne-a dat un sprijin de punct, şi-a zis că cu el putem răsturna pământul. E o chestie clară, de constructori. Sau un punct de sprijin, e acelaşi lucru.

Acuma eu d-aia v-am dat vodca asta, că sunteţi profesor şi vreau să-mi răspundeţi la o întrebare: de ce ne-a dat *Epigonii* la teză, de am ce să-i povestesc lu’ ficioru-mio, care-o terminat armata, toată viaţa? Nu ştiu eu Eminescu? Îl ştiu încă de la admitere. Am cerut de la mama o sută de lei, să iau ore de la o doamnă, să intru şi eu la profesională cu fruntea sus, al treilea, şi-am căzut în drag, cum zice Eminescu, cu nepoţica bătrânei, care-mi spunea toată ziua versuri cu barca tremurată de lac. Doamne, dacă nu era

bătrâna, ceva neam cu mama, care-mi tot zicea să mă uit la carte, nu la Smărăndica, a, nu, că Smărăndica e a lu' Creangă, nu a lu' Eminescu... Şi pe Creangă-l ştiu pe de rost. I-l povestesc lu' fecioru-mio, care m-a urmat în meserie şi n-am fost împotrivă, ca tata...

Aş fi putut să fac ceva pentru Veronica, aş fi putut s-o ajut, cum m-a ajutat şi ea cu Eminescu, dacă eram acolo. Îmi spunea versuri cu lacul, toată ziua, de le ştiu pe de rost, ca apa. Dar eram deja plecat, terminasem profesionala, am intrat în construcţii. Dacă eram prezent, săream în apă după ea. Era inundaţie, i-a prins cu maşina, era cu ai ei. I-a răsturnat, i-a umplut de nămol, nu i-au scos de acolo decât a doua sau a treia zi.

Asta e. Nu-mi poţi răspunde, chiar dacă eşti profesor. Auzi, să ne dea *Epigonii*, nouă, care suntem constructori!...

Un om fără aripi

Flacăra vie a aparatului de sudat îi semnalizează prezenţa la ultimul etaj, cincisprezece, al noului bloc de locuinţe, nivelul cel mai înalt la care au ajuns clădirile construite în oraş. În aceste momente, Toader Marica se află mai sus decît locuitorii oraşului, mai sus chiar decît macaragiul, băiatul acela vesel, care-l strigă adesea din cabina descoperită a macaralei, specializat pentru macara doar de cîteva luni, după ce înainte lucrase ca mozaicar şi mai apoi ca dulgher. Toader Marica îi face semn, după ce macaragiul ia pe cei doi muncitori care au fixat panoul ultimului perete, ca să-i coboare, şi-i salută printr-o fluturare a mîinii, ca şi cum i-ar anunţa că el, Toader, rămîne sus încă pentru cîtva timp şi că nu mai e nevoie ca macaraua să revină şi pentru el. Într-adevăr, Toader Marica mai lucrează singur vreo zece minute, întărind sudura la îmbinarea panourilor abia asamblate, preocupat de lucrul său dar şi prins de un fel de uitare de sine, permiţîndu-şi un răgaz în care să se mişte mai încet, furat de plăcerea de a vedea flacăra sudurii jucînd neostenită în vizorul întunecat al măştii de protecţie.

Abia după ce termină de întărit ultima încheietură îşi dă seama că este cu adevărat singur. Forfota oraşului îi arată vag că se apropie ora pauzei de prînz. Abandonează aparatul cu electrodul consumat doar pe jumătate. Aprinde o ţigară. Nu îi e foame. Mîncase, de altfel, destul de bine pe la zece şi jumătate, înainte de a urca la etajul unde abia îşi luase un mic răgaz. Sudase la un alt bloc de locuinţe şi, după ce-şi sfîrşise treaba acolo, i s-a propus să treacă aici,

de fapt să înlocuiască pe cineva obligat să rămînă în concediu medical, dînd astfel o mînă de ajutor echipei de lucru de aici.

În momentul cînd apropie flacăra chibritului de vîrful ţigării, îşi priveşte mîinile. Zgîrietura de la degetul mare de la mîna stîngă, făcută acum două zile, începuse să se închidă la culoare, semn că se vindeca. Îşi zdrelise pielea degetului într-un cui, dar refuză orice tratament. Trata cu nepăsare sau chiar dispreţ micile ameninţări ale morţii. După ce aruncă chibritul, îşi trece degetele peste faţă. Simte ţepii bărbii nerase în dimineaţa aceasta. S-a grăbit, era gata să piardă trenul ce-l aducea zilnic din satul aflat la peste douăzeci de kilometri. Nu-şi suporta ţepii bărbii, mai ales la o zi după ras, cînd ieşeau din piele tari, aspri, şi-i scămoşau gulerul cămăşii...

Camera unde se afla va fi destinată, mai mult ca sigur, dormitorului. Toader Marica se gîndeşte la asta. Încăperea e destul de largă ca doi soţi tineri să nu aibă mereu impresia că nu propriile sentimente ci pereţii camerei, spaţiul strîmt dintre ei, îi împing mereu unul spre celălalt. Uneori se mai întîmplă şi aşa: ca patru pereţi strîmţi să te trimită mai repede decît te aşteptai în braţele unei fiinţe pe care ai vrea ca s-o iubeşti dar nu ai timp să răspunzi sentimentelor într-o desfăşurare firească a mişcărilor sufleteşti. Iar deasupra – cerul. Încă cerul. Acum, înainte de a fi pus planşeul de beton, de care vor fi prinse mai tîrziu antenele aparatelor de televiziune.

Toader Marica se apropie de fereastră. De spaţiul rezervat ferestrei posibilului dormitor. Priveşte prin ochiul ei gol, nici urît, nici frumos; încă. Vede macaraua lăsîndu-şi cîrligul jos – în apropierea unui container galben, pilotată la sol de un muncitor liliputan – semnalizîndu-şi manevrele cu sunetele sparte ale avertizorului sonor, ce seamănă atît de bine cu semnalele sonore ale unui vapor care intră în port.

Doar nişte ceaţă, puţină ceaţă ar mai trebui aici, pentru cadru. Jos, muncitorii din echipa lui Toader Marica se pregătesc să mănînce din ceea ce au adus de acasă. Abandonează lopeţile, ciocanele, mistria şi îşi desfac legăturile cu de-ale mîncării.

„Dacă aş putea să zbor – îşi spune Toader Marica – într-o clipă aş fi lîngă ei. Planînd uşor, lansat de la fereastra asta. Ce surpriză le-aş mai face! Ar ridica privirile, anunţîndu-se unul pe altul şi uitînd de mîncare, ar face pe surprinşii şi pe încîntaţii, neştiind ce să mai creadă despre mine. O să aibă impresia că sînt un vis, sau o minciună. Că sînt minciuna lor frumoasă, de la vremea amiezii. Şi, venindu-şi în fire, şi-ar spune că, desigur, în lume se pot întîmpla încă multe minuni, că doar citesc destule prin ziare... Dar că minunile nu ţin doar de ziare sau de ştirile de la radio... Că despre cîte nu se mai vorbeşte?!..."

Toate astea Toader Marica şi le spune în gînd, zîmbind în sine, de nimeni văzut.

I se întîmplă adesea, noaptea, să viseze că zboară. În vis, se află de obicei pe coama unei coline, deasupra unui versant abrupt, fără să-i fie frică. Versantul, cît este acesta de abrupt, este înţesat de oameni. Păzesc vite, taie lemne, plantează pomi de diferite soiuri, sapă viţă de vie sau culeg plante medicinale. Împrăştiaţi peste tot. Nu-l observă cu adevărat decît după ce mişcă de cîteva ori umerii şi-şi întinde mîinile ca un fel de aripi ce-l ajută să se înalţe, nu printr-o conformaţie adecvată, ci prin lipsa lor de greutate, prin calitatea de a se lăsa antrenate în sus de o forţă nedefinită... Mişcă braţele şi planează în zbor lin deasupra capetelor, urmărit, dar nu ca un monstru, nu, ci firesc, ca şi cum el e familiarizat de mult cu mişcările zborului, dar şi cu zborul în sine, ca şi cum ar fi o realitate care se repetă cu fiecare nou vis, pe care o repetă doar el şi nimeni altcineva. Apoi atinge pămîntul fericit, undeva jos, mai jos decît oamenii

deasupra cărora a planat şi după ce a făcut volute seducătoare în cerul curat. Revine între ceilalţi, se pierde printre ei, asemănător lor, fără să mai trezească amintiri sau suspiciuni, fără să mai trimită cu vreun gînd la zborul abia retezat. Mişcîndu-se printre iniţialii săi privitori, deodată, fără să facă vreun gest anume, se trezeşte. Ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Trezit ca şi acum, la fereastra neacoperită de geamuri limpezi, deasupra golului.

N-are ce să mai facă, se vede, de-i trec asemenea gînduri prin minte. E singur şi nu-i nimeni care să vină din spate şi să-l împingă la treabă. Însă, oricum, dacă ar şti să zboare, dacă ar putea să zboare, n-ar mai trebui să aştepte reluarea lucrului, ca să coboare. N-ar avea nevoie de cupa macaralei. Ar sări pur şi simplu de pe pervaz, luîndu-şi avînt. Ar plana cît de cît, apoi ar coborî între ai săi în cercuri concentrice. Întîrzierea i-ar fi justificată. Oricine îţi trece cu vederea cîteva minute de întîrziere cînd e vorba să faci un „tur de orizont". Ar vedea cum mai stau cu treaba celelalte echipe, ce se mai lucrează la hala de avioane dezafectate, ar urmări traficul rutier, ba ar putea să urmărească valurile de frunze scuturate din coamele copacilor, ca să îndrume spre ele echipele de măturători. Şi, bineînţeles, ar avea ocazia să-şi dezmorţească organismul, să facă mişcări suple, să se relaxeze, să se destindă... Şi asta chiar înainte de încheierea definitivă a fiecărei zile de lucru. Ce privilegiu! Dar, oare, într-un asemenea caz relaţia cu macaragiul n-o să ruginească? Amiciţia lor n-o să se piardă? O să-l mai ţină macaragiul minte ca pe un apropiat, ca pe unul care îl bagă în seamă? Obişnuieşte să coboare cu macaraua. Nu foloseşte scările, care i-ar lua prea mult timp cu urcatul şi coborîtul. E împotriva normelor de protecţia muncii, dar el intră în container, ascunzîndu-se, şi încearcă experinţa unor

urcări sau coborîri rapide, cu senzaţia că macaragiul ar putea să facă o glumă proastă şi să-l izbească la un moment dat de pămînt, deşi nici riscul unei defecţiuni a macaralei nu trebuie lăsat afară din calcul. Nu de puţine ori, cînd coboară de la etajele superioare ale clădirilor în construcţie, are impresia că este lansat într-o cădere pe care nu mai poate s-o controleze. Ajuns la sol, o vreme e ca ameţit.

Se aşează jos, în mijlocul virtualului dormitor, pe nişte saci de plastic, şi-şi aprinde o altă ţigară. Aparatul de sudură zace ca abandonat pentru totdeauna. S-a obişnuit atît de mult cu el, încît Toader Marica rămîne nepăsător chiar şi atunci cînd îl vede azvîrlit în dezordine. Încă nu-l priveşte ca pe o unealtă de care depinde viaţa şi moartea lui. A schimbat şi el mai multe meserii, ca şi macaragiul, şi, la o adică, poate să mai schimbe cîteva. În fond, ar putea zbura cu ţigara aprinsă. N-are ce să ameninţe cu o ţigară aprinsă. Oare piloţii fumează în carlingă, în timpul zborului? Ar trebui să întrebe pe cineva. De fapt, în nici un film văzut, inspirat din activitatea aviaţiei militare sau civile, n-a observat ca vreun pilot să-şi aprindă ţigara în timpul zborului.

Trăgînd liniştit din ţigară, Toader Marica priveşte zidul armat cu beton, pe care abia l-a terminat de asamblat. Netencuit, acesta arată dizgraţios – mortar de ciment întărit şi jupuit, care aşteaptă pielea zugrăvelii. Pînă la sosirea zugravilor, peretele va rămîne rece şi inexpresiv, trădînd prin efecte excesive umezeala zilelor de toamnă, arătîndu-şi ştirbiturile, defectele de construcţie, dezvăluindu-le insistent în absenţa ochiului viitorului locatar. Pe planşeul duşumelei, care n-a fost încă acoperit de parchetul lucios, zac sfărîmături de zid, mortar, ciment întărit.

Sudorul urmăreşte apoi ecranul ceasului de mînă, cu rama imitînd culoarea aurului, ieşindu-i

strălucitoare de sub mîneca ponosită a salopetei. Plexiglasul ecranului e murdar, cernut cu praf de ciment. Înlătură praful lipicios, alb, cu degetul mare al mîinii stîngi, cel rănit, şi urmăreşte atent mişcarea harnică a secundarului. În momentul cînd îşi lipeşte privirea de secundarul grăbit, antrenat fiind, într-un fel, de mişcarea secundarului, contopit cu aceasta, sudorul simte deodată că timpul aleargă mai repede. Că, desigur, timpul este cel care aleargă, cu adevărat, şi nu acul acela subţire, uşor, firav, pe care, dacă nu ar fi geamul de plastic, l-ar putea opri cu o suflare mai puternică, aşa cum răul taie cîteodată, cu respiraţia lui, respiraţia harnică a vieţii.

Minutele trec tot atît de repede cum aleargă secundele, îşi spune în sine sudorul, lăsînd să-i apară pe buze un zîmbet imperceptibil, neascuns, dar, în acelaşi timp, perfect inutil, trezit pentru nimeni. Se aude iarăşi soneria macaralei. Toader Marica aşteaptă un timp, sperînd să-i vadă braţul apărînd în dreptul ferestrei sau deasupra capului său, în cerul liber. Dar braţul macaralei nu mai apare, deşi pauza pentru dejun se terminase. Sudorul îşi zice că poate se face prezenţa şi se constată, cu vădită iritare, absenţa lui, chiar dacă îşi semnalizase la vremea potrivită intenţia de a nu mai coborî pentru dejun.

Mai trage două-trei fumuri, după care aruncă cu năduf ţigara nefumată pînă la capăt peste marginea imprecisă a ferestrei. Dacă este găsit fumînd nepăsător, după ce ceilalţi tovarăşi de echipă au reînceput lucrul, se poate alege cu un avertisment aspru. Şi chiar dacă avertismentul nu va fi consemnat în fişa de evidenţă, momentul inconfortabil ar rămîne să-i graveze sufletul, să îl neliniştească. Însă mai trage de timp. Trage de timp fumînd. I-a trecut foamea. Gîndurile îi fug şi ele aiurea, mereu. Acum, da, în momentul acesta, dacă ar ţîşni în zbor planat, trecînd pe deasupra pereţilor asamblaţi de el, ar bate mai puţin la ochi. Intîrzierea sau lipsa de la programul

exact al echipei de constructori i-ar fi trecute mai uşor cu vederea. N-ar mai fi luat la rost de ce n-a terminat cutare sau cutare lucru. Ar scăpa de o mulţime de alte şi alte reproşuri. Că doar astea, reproşurile, se adună cu înverşunare.

O iluzie.

Va trebui să coboare singur.

Se ridică şi caută scările, urnindu-şi cu greu trupul moleşit de vremea petrecută în singurătatea pereţilor neprietenoşi. Talaşul amestecat cu mortar şi praf de ciment îi atenuează zgomotul paşilor, ca şi cum i-ar fi pregătit şi mijlocit o retragere tainică. Dar calcă şi peste sfărîmături de cărămidă, şi acestea scîrţîie neprietenos sub tălpile încălţărilor.

Iese pe palier. Scările abia fuseseră şi ele asamblate, fără barele de protecţie. Dacă, acum, ar face un pas greşit, şi dacă scările s-ar prăbuşi, căderea lui ar rămîne o enigmă. Priveşte în golul din casa scărilor şi privirea lui întîlneşte din nou mortarul de ciment, bucăţi de fier beton, de scîndură sau de placaj, abandonate, o ramă de fereastră şi o jumătate de toc de uşă, nu se ştie din ce cauză lăsate acolo. Coboară încet, privind şi ascultînd, lăsîndu-şi urmele în talaşul murdar. Dar urmele lui se şterg repede, nu spulberate de curentul de aer ce trage în casa scărilor, ci uitate, amestecate cu celelalte urme, ce nu mai amintesc imediat de nimeni, du-te-vino-ul anonim înghiţind definitiv orice semn al vreunei identităţi venite acolo să dea consistenţă zidurilor noilor locuinţe. Lasă aparatul de sudură acolo unde l-a abandonat. E prea greu să-l care singur pînă jos. Şi apoi, probabil, astăzi nu va mai suda. Dacă totuşi va fi nevoie să facă vreo sudură acolo, jos, va lua cu el un practicant, un ucenic venit în practică de la liceul de construcţii, va urca din nou şi-l va pune pe acela să-l ajute să coboare aparatul de sudură.

La etajul trei zoresc deja mozaicarii. Preocupaţi de lucrul lor, nu-l prea iau în seamă pe Toader Marica atunci cînd trece pe lîngă ei. Unul dă să-l întrebe

ceva, acesta răspunde cu o glumă, mai mult alungînd întrebarea de la el, şi trece mai departe, fără să oprească. Nu-i dă răgaz celuilalt să formuleze o întrebare precisă, care să-l reţină din drum.

La etajul doi ajută unui băiat să mute o ladă cu mortar, folosit la fixarea plăcilor de faianţă în bucătărie şi în baie. Mortarul are o culoare albicioasă şi e destul de consistent. Duc lada în baie. Se zugrăveşte, se şlefuieşte, se repară. Toader Marica intră încet, pe neobservate, în fluxul muncii. Dar nu-i munca pe care ar trebui s-o presteze el. Deocamdată, scăpat de aparatul de sudat, doar ajută. Nu se consideră direct răspunzător de ceea ce face. Dacă s-ar întîmpla să comită o greşeală, n-ar trage doar el ponoasele. Poate nu le-ar trage deloc. Prin gîndul acela la zbor s-a desprins de îndeletnicirea obişnuită, de responsabilitatea implicată de o asemenea îndeletnicire. Are dreptul să înveţe altceva, să facă altceva.

Se opreşte pe treptele de la intrare. Apoi iese înaintea clădirii. Ridică ochii spre fereastra de unde îşi imaginase posibila traiectorie a zborului. Îşi îndepărtează mîneca salopetei de pe cadranul ceasului de mînă. Urmăreşte iarăşi acele ceasului său cu cadran aurit. Se lasă prins în graba secundarului. Observă cît e ora. Îşi dă seama că pierduse aproape o jumătate de oră gîndindu-se la zbor.

Dac-ar fi ştiut zbura, timpul acela, jumătatea aceea de oră n-ar fi trecut degeaba. Aşa, cine mai ştie?!... Şeful de echipă ar putea să-l certe pentru timpul irosit. Dacă i-ar spune la ce s-a gîndit în tot acest timp, ar rîde de el, mai mult ca sigur că l-ar privi cu stupoare...

Dar nu, n-o să spună nimănui nimic.

Zîmbeşte.

Ironic?... Visător?... Dezamăgit?...

Nu va şti niciodată.

Nici măcar el.

Va trăi mereu mascat de aparenţe.

Se apucă de lucru, de lucrul lui, cu tot sîrgul.

Învingătorul
(exerciţiu)

Motto:

De ce mai joci
cînd meciul e trucat:
deja toţi ştiu
că învingătorul
va fi aplaudat!

Ne instalăm – eu şi asistentul medical – în apropierea tribunei oficiale. E mai strategic aşa, avem mai puţine şanse să fim bombardaţi cu roşii şi ouă clocite. Probabil că locul a fost stabilit de la bun început de medic. El a cumpărat biletele, el şi-a propus să mă „experimenteze", să vadă cum rezist „şocurilor", emoţiilor, după o lună de tratament în secţia condusă de el. Nu-mi place să mă gîndesc că aş fi menajat, că se încearcă o cocoloşire a mea, o „atenuare" a solicitărilor în care aş fi implicat... Dacă doreşte să mă pună sub teasc, doctorul, atunci să strîngă şurubul pînă la capăt!...

Contemplu fotografia echipei-gazdă. Mi-o oferise preşedintele echipei de suporteri, instalat, acesta, la intrare, înainte de ghişeul la care ne-au fost rupte biletele. Am dat doar zece lei pe fotografie. O nimica toată. Şi-i în culori. Băieţii sînt tot unul şi unul. Care-i mai altfel decît, desigur, acel „unu" etalon, pozează mai cîş. În tricouri roşii şi şorturi albe. Mingea – albă cu buline negre. Sau invers. Nu con-

tează mingea. În faza aceasta a evenimentelor de pe teren. Antrenorul principal şi medicul stau în picioare la marginea echipei, gardînd extremităţile şirului fotografiat. Antrenorul îi avertizează pe jucători încă de pe acum să-şi menajeze eforturile, ca să nu se epuizeze şi să nu mai poată face antrenamente pentru meciul următor. Iar medicul îi dăscăleşte, pentru nu ştiu a cîta oară, că-i interzis să facă excese de alcool în compania nevestelor, acasă, că înotul în alcool e recomandat doar la club, în perioada antrenamentelor, ca să le poată fi testată mai bine rezistenţa.

Însoţitorul meu, Grig, consultă lista jucătorilor. Îşi face socotelile şoptindu-şi în barbă:

Borbiu rămîne azi pe tuşă. Nu şi-a regăsit forma. Cu numărul şapte au doi jucători.

Încearcă să rîdă.

Aşteaptă reacţia mea.

Îl privesc.

Mă priveşte complice.

Înţeleg din capul locului că el va fi omul care mă va menţine în relaţie cu evenimentele de pe teren. Oricum va fi meciul, nu mă voi plictisi aşteptîndu-i sfîrşitul.

Grig mă sensibilizează cu ziarul zilei. O foaie discretă, cu care unui ţăran i-ar fi imposibil să-şi învelească slănina de merinde, căci grăsimea ar pătrunde ca turnesolul hîrtia specială din laboratorul de chimie. O foaie, deci, pentru oameni subţiri...

Mă-ndeamnă s-o citesc.

Dar e de ieri, protestez. N-am ce citi.

Azi n-are zi de apariţie! se scuză, introducîndu-mă în tema realităţii.

Pune degetul pe rana unui articol.

E vorba tot de un fotbalist, nu mai încape vorbă. De unul decedat. Luna trecută. I-au numărat toate nopţile petrecute la chefuri, lîngă sticle de vin... Cu ajutorul unui computer au ajuns să-i ştie toate ascun-

zişurile sufletului... De cîte ori a fost dus la dezalcoolizare... De către cine... Cu ce ambulanţe... Ziaristul se întreabă ce părere are soţia despre toate astea. Văduva. Cum de l-a suportat atîţia ani în companii dubioase, doar de dragul de a-l şti vedetă!...

Un ghiveci plin de reproşuri postume. Curajoase.

N-apuc să duc articolul pînă la capăt, că izbucneşte o furtună de aplauze. Intră ai noştri în maieuri cenuşii şi şorturi bleu-marin. Nu ca-n fotografie. Ceilalţi – în verde şi galben. Se încălzesc de cîteva minute. Nu-i vede nimeni, de dragul înghesuielii pe locurile care se dovedesc insuficiente. Priză, sprint, accelerări, mobilitate, plonjon, sărituri şi tot tacîmul... Ai noştri şi ai lor... Brusc, ca într-un evantai desfăşurat cu forţa motoarelor unor avioane cu reacţie ce sparg zidul sonic, jucătorii se dezlănţuie pe tot terenul, fără nici un Dumnezeu. Se dezmorţesc. Eventual. Pregătesc drapajul. Tapajul.

Săptămîna asta, îmi divulgă la ureche secretele un vecin de spectacol, au făcut antrenamente după o metodă nemţească. Au pus accentul pe pregătirea tactică. Iar, sîmbătă, conform programului, au participat, cu neveste şi prieteni, la o masă comună. Abia spre dimineaţă medicul echipei şi-a dat seama că echipa nemţească luată ca exemplu face meciul oficial sîmbăta, la lumina zilei.

Îşi revin ei în timpul jocului, îmi dau cu părerea, cu intenţia de a face o glumă seacă.

Ăştia-şi revin oricum, mă încurajează vecinul, un bărbat cu o faţă ciupită de vărsat, brunet şi îngălbenit de tutun, cu părul atins de primele brume ale toamnei. Mai ales că-n seara asta, continuă vecinul, conform programului propriu, au planificat un chef amical în cerc închis, fără soţii.

Grig rîde. Se apleacă peste genunchii mei şi schimbă cîteva amabilităţi cu vecinul din dreapta, adică, desigur, cu ciupitul. Dăm mîna. Apoi ne lăsăm stimulaţi de fluierul arbitrului. Dar nu aplaud. Nu aplaudă nici insul aflat exact înaintea mea, un tip cam rotofei, cu nişte pungi enorme agăţate de cepele ochilor. Cînd întoarce capul spre noi, nu ştiu din ce pricină, ne fulgeră două secunde cu priviri iritate.

Partida debutează într-un ritm infernal. Toţi jucătorii aleargă în toate părţile. Se încălzesc. După proaspăta ieşire din iarnă, simt nevoia să facă mişcare. Au petrecut ei vremea prin cantonamente, la munte sau la mare, pe zăpadă şi sub soare, dar altfel se simt alergînd împinşi cu năduf de privirile spectatorilor şi ale telespectatorilor. Doar e primul meci televizat din acest an. Cred că alergătura asta face bine echipei. O flămînzeşte şi-i dă poftă de mîncare. Ce greţos poţi hali după ce te stropşeşti vreo două ceasuri pe teren!

Glasul căpitanului echipei răzbate până la noi:

Marcajul rămâne cum l-am stabilit la vestiar! În primele minute măturăm terenul, să ne vadă lumea ca-n palmă!

Din spatele porţii echipei în verde şi galben, unul dintre antrenori lansează în eterul stadionului un stol de sfaturi.

E antrenorul nostru, mă informează Grig vorbind mai mult pentru sine.

Îl aud, nu-s surd, îi răspund impasibil şi-n acelaşi timp îmi spun că Grig, adresîndu-mi-se, îşi exersa amabilitatea.

Impasibilitatea asta îmi vine ca o mănuşă. Mi-am croit-o singur. O vreme am aruncat-o la coş.

S-a pus să culeagă mingile ratate de băieţii lui..., recunoaşte Grig, iarăşi mai mult pentru sine.

Diversiune psihologică... Sîcîială... Dacă-i iese pasenţa, după o vreme jucătorul advers se leagă de el, întorcînd spatele şi uitînd pentru cîteva clipe de joc. Dacă băieţii-s pe faţă, golu-i marcat! conchide vecinul rotind în jurul lui priviri rătăcite.

Mingea trece de mai multe ori în spatele porţii. Fără nici o vlagă. Dar antrenorul, agitat, strigă:

Imposibil!... Imposibil!!...

Aceleaşi faze, aproximative, se întîmplă şi la poarta noastră şi antrenorul, fără să-şi mai poată stăpîni emoţiile, se dezlănţuie:

Formidabil!... Formidabil!!...

Musafirii încep să-şi pună jocul în ham. Scurtează pasele pe laturi şi lansează cîteva mingi în adîncime. Lasă să se înţeleagă că sînt dornici să ne scuture plasa cît mai repede. Ai noştri încep să-i marcheze la om. Schimburi de mingi. Şi, deodată, apărarea noastră numără opt oameni.

Băieţii îşi ştiu lecţia, mă consolează ciupitul. Antrenamentele şi le-au făcut la microfon. Contează nu ce fac, ci ceea ce aud că li se spune!

În vremea asta, în tribune, printre cei peste patruzeci de mii de spectatori, tremură şi asudă şi mulţimea de fotbalişti rataţi, jucători pe maidane, driblingheri ai mingii de cîrpă sau de cauciuc luată de la colţii căţeilor, libero ai curţilor interioare, ai terenurilor de joc şcolare sau uzinale, chiulangii de la cursurile elementare, gimnaziale sau liceale, strungari, ingineri, agricultori ai mapei, manageri, asistenţi medicali sau veterinari, voiajori întorşi acasă... Toţi, ca un singur ins clonat la infinit, devin atenţi, îşi ţin răsuflarea sau izbucnesc în urale, trăindu-şi cu seriozitate şansa de a observa fără succes un unghi inedit din care ar fi putut să fie trasă mingea...

Două rînduri de banchete mai jos izbucneşte o voce guturală. Cîntă:

Hai, hai, nu mai sta,
prinde mingea, n-o lăsa,
şi şuteaz-o drept în poartă
că portaru-i mîţă moartă!

Izbucnesc rîsete. Şi încurajări. Dar sînt acoperite îndată de zgomotul unei tălăngi ovine zdrăngănite de cel care lălăise catrenul. Face parte, şi el, din organizaţia care mi-a vîndut imaginea foto a echipei gazdă.

Un grup asudat, alături de el, îi reia catrenul şi chinuie alte tălăngi. Suflă tare într-o goarnă, mi se pare că tot grupul, şi agită steaguri şi lozinci mobilizatoare.

Grămada noastră de fotbalişti, profitând de neatenţia unui adversar care comite un fault, obţine o lovitură liberă, scurtă, cîştigă iarăşi o repunere, luptă cu un zid de piepturi puţine, dublează... Lovitură de colţ, dribling, centrare şi... bară!

Formidabil, dragi spectatori şi telespectatori! strigă crainicul de pe stadion.

Extraordinar! Nemai..., face şi antrenorul echipei noastre.

Atmosferă de mare meci mare!... continuă crainicul stadionului cu o voce profundă.

Mijlocaşul central este stopat, din greşeală, de către coechipierul din dreapta. Furios, mijlocaşul agaţă mingea şi, driblînd, aleargă cît îl ţin picioarele spre poarta adversă. Pătrunde periculos. Este obligat să paseze extremei drepte. Ajunge lîngă poartă şi este fluierat în ofsaid. Fără multe complexe. Mingea, veselă şi regăsită, se întoarce în jumătatea noastră de teren... Vîrful de atac rămîne mult în urmă... Ai noştri întîmpină mingea înverşunaţi. Înverşunaţi aşa, din senin. Mingea – trimisă înapoi, spre vîrful de atac întîrziat. Acesta, depăşit de întîrziatul adversarilor, preia mingea, şutează de la treizeci de metri şi deschide scorul...

Mulţimea de fani ai învinşilor lansează în lumina stadionului un stol compact de înjurături. Înjurăturile, dînd febrile din aripi, întunecă pentru cîteva clipe seninul cerului de deasupra noastră, încît îngerii de veghe sînt puşi în imposibilitatea de a controla evenimentele la sînge. Înjurăturile, ca nişte corbi negri dresaţi, coboară în zbor razant printre jucători şi spectatori, croncăne, fîlfîie, taie cu aripi negre aerul clocotitor, şi apoi revin uşurate pe umerii zguduiţi de furie ai celor care le-au dat zborul.

Mingea e repusă în joc. Şut. Preluări. Înjurături şi vociferări. Depăşim prin forţă. Echipa noastră-i net superioară. Centrare. Vociferarea scade.

*Se aude **maşina salvării**. Soseşte sau pleacă. Nu-i dă nimeni importanţă.*

Beneficiem de lovitură liberă. Mijlocaşul stîng advers se alege c-un cartonaş galben. Înjurăturile revin. Huiduielile. Mingea ajunge în partea adversă. Acolo o pierdem. Dar ne revine imediat pentru un corner. Bară! Spectatorii se ridică în picioare. Corner, din nou. Aplauze... Mijlocaşul central, furios deja, îl întîmpină pe atacantul advers cu atîta elan şi-i dă la ţurloaie cu atîta sete încît acesta cade grămadă pe gazon, ca un sac plin cu cartofi. În jurul capului celui căzut prind să evolueze păsările ciripitoare. Publicul aplaudă. Mijlocaşul se apleacă deasupra victimei, gata să-i dea o mînă de ajutor, dar cel căzut se pune pe urlat. Publicul huiduieşte. Hei, du iu!... Hei, du iu!... Sau cam aşa ceva. Fundaşul nostru central agaţă mingea şi, neştiind probabil unde-i adversarul şi unde-i tovarăşul de pahar, vrînd să trimită mingea acasă, bagă un şpiţ atît de puternic, încît e gata să dea autogol. Mingea se loveşte de portar, e preluată de-un atacant advers şi trimisă, spre bucuria noastră, în

afara terenului de joc. Da, da, nu mai putem de bucurie!...

Ţa, ţa, ţa, Victoria, ţa,
bagă mingea în hazna!

Vocea care se aude nu-i a unui microbist. Poate a unui observator independent sau a unui intrigant. Se referă la echipa noastră ca şi cum s-ar adresa unei capre. N-are succes.

Echipa adversă îşi menţine motoarele la turaţie maximă. Ai noştri îi dau înainte cu spectacolul. Transpiră şi se aruncă la pământ. E o plăcere să-i priveşti.

Încă se mai gîndesc la prima ce li se cuvine dacă bat, îmi şopteşte încrezător ciupitul.

Sirena ambulanţei se aude din nou. Sau sirena maşinii poliţiei. Nu-i mare diferenţă între una şi alta. Între sunetul sirenelor. Sau nu fac eu diferenţa. Nu cunosc rostul diferenţei...

Oaspeţii au dreptul la un corner. Mingea-i respinsă. Ajunge la mijlocaşul stîng, cel mai înalt băiat de pe teren şi cel mai tînăr adversar. Atacantul central îi preia pasa şi, de la treizeci de metri, iarăşi, aruncă mingea în colţul drept al porţii noastre.

Se face o tăcere de mormînt. Nici o muscă nu mai bîzîie pe feţele transpirate ale celor din tribune. Timpul trage de clipe insistent, ca să le întindă cît mai mult. Ştiţi cum vine asta?... Nu?... Cu atît mai bine. Apoi izbucnesc huiduielile. Cum n-am auzit toată ziua. Arbitrul de tuşă fluieră ofsaid iar arbitrul de centru anulează golul!...

Urmează tragerea loto. Pe scena circulară, înălţată în pripă în centrul terenului, e instalată o

centrifugă imensă de năucit bilele cu numere cîştigătoare. O fotbalistă curajoasă învîrte manivela norocului şi un om de ordine citeşte poticnit cifrele ascunse în miezul bilelor, apoi le şopteşte unor domni fixaţi comod cu piroane pe nişte fotolii sportive. Camera de luat vederi urmăreşte chipurile mulţumite de sine ale domnilor din fotolii în vreme ce spectatorii îşi întorc faţa de la jucători, aplecîndu-se peste biletele cu numere disperate.

Acum jucătorii se retrag pentru dopare, mă pune în temă Grig, care, între timp, pare că a uitat de mine.

Nu-nţeleg, fac eu. De ce să se dopeze?

Au nevoie de un stimulent, intră în vorbă informatorul meu, prinzînd din zbor schimbul de replici dintre mine şi Grig. Doparea au făcut-o de fapt înainte de meci. Acum iau doar stimulentul.

Dar, bine, ce zice medicul din comisie?

Stimulentul e doar verbal. Nu poate fi depistat.

Dar dacă beau cumva, de sete, vreun suc, stimulentul nu-şi pierde efectul? Lichidele au o forţă de dizolvare destul de puternică, nu mă las uşor convins.

Principalul e să ştie c-au făcut totul ca să cîştige meciul! Nu contează nici efectul, nici rezultatul. Numai strădania! Ca la carte.

Fotbalista de pe scenă termină de învîrtit cuşca mobilă. Trimite bezele publicului aflat în deliberare. Se roteşte încet pe călcîie.

Partea proastă, dacă ar fi să căutăm în papură şi o parte proastă, mă pune în temă vecinul, e că nu sînt stimulaţi doar jucătorii. Intră în joc organizatorii meciurilor, care, la rîndul lor, angajează în joc tot felul de stimulente. Pentru cronicari, pentru cititorii de cronici sportive, pentru nevestele sau amantele

jucătorilor, pentru spectatorii şi telespectatorii acestora. Un microb care înfierbîntă imaginaţia.

Se droghează, arunc eu.

Nu, nu! Se stimulează.

După cîteva cîrîituri, în microfon se aude distinct vocea crainicului de teren:

Stimaţi ascultători şi teleascultători, credem că a venit momentul să intonăm gloriosul imn al glorioasei noastre echipe! Textul se află pe spatele fotografiei ce cu onoare aţi cumpărat-o la poartă. Cîntînd, ne vom putea numi adevăraţii cîştigători ai partidei.

Prind viaţă cîteva voci răzleţe, răsărite ici şi colo... Un grup compact de voci, detaşat şi curajos, înregistrat şi difuzat prin staţia stadionului, trage cîntecul de coadă pînă la capăt. Apoi pune placa încă o dată. O face pe ameţita aproape jumătate din mulţime. La a treia repetiţie, tribunele freamătă de nerăbdare.

Jucătorii intră pe teren satisfăcuţi de prestaţia din prima repriză. La cabine li s-a spus că-s buni, că vor fi vînduţi la alte echipe cu bani grei şi tot tacîmul. Ce le place să-şi audă urechilor, ce-ar vrea să se înveţe la şcoală despre ei...

Noi, jucătorii, sîntem nişte jucării, se face rostită o voce din grupul de pe teren.

Fundaşul nostru din stînga schimbă cîteva cuvinte cu portarul:

...Cît timp rotiţele ţi se învîrt, e bine. Cînd ţi se defectează o rotiţă, la gunoi cu tine.

Fundaşul vorbeşte lipindu-şi privirile de maşinile de la ecarisaj, scoase de organizatori mai la vedere. Să bată la ochi, etice şi dinamice. Antrenorul secund se ridică, în plină şedinţă, şi protestează. Ce-s ei, sportivii, să fie trataţi ca nişte cutii de conserve goale?... Organizatorii retrag dubele mai în umbră.

Mingea iese iarăşi în decor. Un băieţel zevzec o prinde şi o aruncă extremei duşmane ce-i vine în

întîmpinare. Derutat şi învins, fundaşul nostru stîng cade în genunchi, înaintea nevestei:

Eu, care am făcut ochi sub gardul de uluci al Egretei, care am vîndut seminţe de dovleac jucătorilor încă de pe vremea cînd fugeam de doamna educatoare, şi care am cules din spatele porţii tone de mingi ratate, chiar eu să fiu mutat ca ajutor de şofer pe maşina de la gunoaie!?...

Nevasta, în văzul mulţimii, cum vă spun, îi face semn scurt – „Gata, pînă aici!" –, pune mîna pe telefon, îşi sfătuieşte tăticul, care, la rîndul lui, sfătuieşte pe altă persoană sus-pusă, după care fundaşul nostru sare în picioare, `nalt şi cuprinzător ca un brad, stopează mingea şi o şutează lung în spaţiul de corner al adversarului...

Mingea, prin mai multe combinaţii, ajunge din nou în centrul terenului. Se hotărăşte scoaterea la licitaţie a atacantului nostru central. Directorul clubului, comerciant bun de gură, îl invită pe atacant la o prăjitură şi-i mărturiseşte că vrea să discute cu el ca de la om la om. Iată, clubul trece prin dificultăţi materiale, au scăzut foarte mult banii negri, din cauza crizei petrolului şi a închiderii unor fabrici fac rost cu greu de pungile de plastic cu emblema clubului şi astfel clubul scade în sondaje, i-o iau înainte politicienii... Chiar el, cu toată şefia lui, nu se alege cu mare lucru... Dar dacă el, atacantul, ar accepta să-şi mai facă o casă în alt oraş, s-ar alege, poate, şi cu o altă amantă. N-ar ieşi nici unul în pierdere...

Atacantul nu se decide, execută un dribling, se apropie de căpitanul echipei adverse, îl întreabă în fugă „Cît dai?", căpitanul îi rîde în nas, atacantul nostru se înfurie, şutează, ratează, îl trînteşte pe celălalt la pămînt, ca să revină la conducerea clubului şi să le spună că le va da răspunsul la finele partidei.

Lovitură de pedeapsă. Pentru adversari. Mingea ajunge iarăşi la atacantul nostru, dar el nu prea mai

are chef de joc şi şutează aiurea. Publicul se opreşte din cîntat ca să-l încurajeze.

E dat naibii, face ciupitul muşcîndu-şi buzele.

Homer, în Iliada sa, descriind întrecerea carelor, are un „veghetor", moş Fenix, scutarul părintelui lui Ahile, care primise misiunea să spună „adevărul" asupra felului cum decurge alergarea. Eu, acum, peste sute şi sute de ani, îl am pe acest ciupit, al cărui nume nici n-am reuşit să-l reţin, dar care-mi aduce în minte o serie de lucruri folositoare, care, toate, mă ajută să nu mă rătăcesc în haosul întrecerii... Cît despre Grig, el e bine instalat în cerul disputei sportive.

Membrii organizaţiei de încurajare îşi reiau imnul. Ca efect al ploii cîntătoare, arbitrul ne acordă penalty. Atacantul nostru, înalt, brunet şi tuns la piele, potriveşte mingea, trage la poartă şi ratează. Portarul întîmpină mingea chiar pe direcţia trasă. Doar el şi cel care şutase ştiu că mingea a fost trasă exact ca o bere, nici prea caldă, nici prea rece. După nici trei minute, unul dintre adversari se poticneşte în propriul careu de 16 m, cade peste minge, arbitrul îl fluieră şi acordă din nou... Echipa adversă protestează, susţinută de o galerie amărîtă, pe care am putea-o bate oricînd. Atacantul nostru, acelaşi, fixează balonul...

Directorul clubului se apropie de el şi-i şopteşte:

Nu te lua după căpitan. Dacă marchezi, miza pusă pe tine creşte fără discuţie.

Atacantul ezită. Face calcule, în timp ce-şi tot potriveşte mingea. Decide să marcheze. Dar portarul o aşteaptă pe traiectoria pe care pornise. Demoralizat, atacantul îngenunchează şi loveşte gazonul cu pumnii.

Nu te lua după el, mă linişteşte ciupitul, reluînd cuvintele şefului clubului. Joacă teatru.

Îţi dau o pilulă? întreabă Grig.

N-are ce să-mi strice, îi spun.

Jocul se reia. Dar eu mai rămîn cîteva minute cu tableta în mînă... Pe teren se iscă iarăşi îmbulzeală. Arbitrul fluieră în draci. Henţ în careu. Verzii vor să părăsească terenul, înainte de fluierul final. Portarul se agaţă de ei, să nu facă prostii, că nu-i lasă el de izbelişte...

Dacă nu marchezi, eşti terminat! îl avertizează vicele clubului pe atacantul nostru. Acesta fixează, pentru a cîta oară, mingea la unşpe metri de portarul advers, trimiţînd spre acesta priviri ironice şi enervate, încercînd să ţină situaţia sub control în timp ce pămîntul îi fuge de sub picioare.

Dacă nu marcăm, îţi rup picioarele! îl ameninţă antrenorul nostru pe portarul apărător.

Atacantul şutează.

Portarul îşi apără locul de muncă. Huiduielile cad peste el ca o ploaie de vară neagră.

La faza următoare, altă grămadă de jucători se rostogoleşte în careul mic. Arbitrul e pe fază. Acordă alt unşpe metri. Portarul verde, o gorilă simpatică, se agaţă de transversala porţii şi execută figuri acrobatice, maimuţărindu-se.

Puiule, vezi ce faci, că pierdem apartamentul! îi strigă dintre băieţii de mingi o zvîrlugă de fată, numai bună de măritat.

Fugi d-aci! îi strigă peste umăr, vesel, apărătorul porţii.

Ne dau apartament şi-o excursie în Anglia!

Ţi-am spus să nu-ţi bagi nasu-n oalele mele!

Da' ce, ţie nu-ţi arde de însurătoare?

Mingea e proiectată spre poartă. Dar nu de acelaşi atacant. Locul lui a fost luat de un blond, tot înalt, cu plete lungi, adolescentine. Portarul n-apucă să-şi

desfacă mîinile de bara porţii. Mingea i se loveşte de genunchi, ricoşează, este preluată de fundaşul drept şi aruncată spre centrul terenului. Peste două minute este aşezată din nou în poziţia fatală. În timp ce portarul se lasă într-o rînă în spaţiul porţii, mingea, activată de blond, trece senină şi iute peste bara transversală. La penalty-ul următor pune mingea la picior căpitanul echipei. Dă în minge plin de năduf. Şi de sudoare. Izbeşte în pămînt. Sfîşie gazonul. Mingea se îndreaptă ca o broască umflată şi leneşă spre braţele grele de indolenţă ale gorilei din poartă. Tribunele înjură şi cîntă.

N-avem noroc, conchid filosofic.

Chiar crezi? mă întreabă Grig.

Păi ce să cred altceva?

Crede şi tu ceva folositor.

Atîtea ocazii şi nici una finalizată...

Păi e teatru în aer liber, mă consolează iar ciupitul ca şi cum mi-ar număra banii din buzunar cînd mă îndrept spre ghişeul de bilete al unui spectacol imprevizibil. La banii daţi e chiar un pic mai mult.

Da, măcar ăştia din tribune n-am venit degeaba. Avem ce privi...

Scenariul e scris de ieri sau de alaltăieri, spune ciupitul. Acum se mai pune puţină culoare.

Mijlocaşul central abia dacă mai rezistă. Nu distinge foarte bine rîndurile de mese din salonul restaurantului „La Cocoşu' roşu". Încercînd să se stabilizeze pe mai multe cărări, se îndreaptă spre toaletă. Începe să-şi descheie prohabul pantalonilor încă de la intrare... Trecători întîrziaţi îl privesc cu un surîs ironic. E gata să-şi dea duhul. Pe ultimii metri aleargă cu limba scoasă, respirînd gîfîit. Antrenorul îl observă în ultimul moment şi-i anunţă înlocuirea. În teren intră un proaspăt absolvent de liceu întîrziat. E invitat să şuteze la următorul penalty, dăruit nouă de

arbitru cu o încăpăţînare diabolică. Balonul, respins de portar, ajunge în corner şi de aici, periculos, la poarta noastră, de unde-i trimis în tribune. Un spectator cu pălărie îl reţine cîteva clipe şi scrie pe el, cu creion chimic, „Hai, noroc!", închipuindu-şi că se află cu jucătorii la o halbă de bere, după care îl aruncă mulţumit în spaţiul de joc.

Verzii trag de timp. Cenuşiii cată să-şi tragă sufletul. Extrema stîngă a verzilor cade în genunchi, pe linia de poartă, nu se ştie cum ajuns acolo, şi vomează. Urinează pe el. Mirosul urinei se răspîndeşte, cine mai ştie prin ce efect, în spaţiul terenului. Medicul echipei se apropie de jucător grăbit şi-l acopere cu o folie de plastic galbenă şi ea. Apoi face semne disperate spre banca antrenorilor.

Nici ăştia nu-s mai breji ca noi..., îşi dă Grig cu părerea.

Tipul a băut cu mijlocaşul nostru pînă dimineaţa, mă pune la curent vecinul de tribună. I-au adus pe amîndoi la stadion cu taxiul. N-au mai apucat să se schimbe.

Pe teren pătrunde duba de la ecarisaj. Doi salvatori în salopete de lucru îl întind pe accidentat cu faţa în jos pe o targă găurită în dreptul gurii şi-l ajută să se facă dispărut în cilindrul de tablă al maşinii. În vreme asta peria pliantă a maşinii curăţă gazonul de impurităţi.

Practic, foarte practic, se minunează ciupitul. Maşinile astea ţin locul atît maşinilor de intervenţie, cît şi al măturătorilor cu palma.

Sirena de avertizare îl cheamă la ordin pe atacantul secund al oaspeţilor.

Domnule avocat, protestează acesta, nu mă dopez. Iau doar nişte hapuri de stomac, prescrise de medic. N-am probleme cu pofta de mîncare. Puteţi să-mi întrebaţi prietena. E-n tribuna din dreapta, sub

plopi. Nu pe nevastă-mea, nu, ea ştie că nu-s într-o formă prea bună...

E un incident minor. Avocatul de serviciu îl achită. Sau procurorul. Sau magistratul. Vin cîte unul, pe rînd, cînd nu merg la vînătoare sau la pescuit. Trag la sorţi şi vin la meci. Mai scutesc un ban, un drum, o rugă la biserică... Capul atacantului cade greu într-o parte, ca şi cum s-ar fi frînt. Bietul băiat e scos din teren încadrat de doi colegi, aproape mort. Arbitrul fluieră întreruperea jocului.

Nu-mi place meciul. Fac pe interesatul, aşa, de ochii microbiştilor. Cînd observă că în evoluţia lină a interesului meu se produce o sincopă, Grig coboară din cerul încîntării şi mă pune în temă. El îmi spune acum că meciul se reia, deoarece eu tocmai răsfoiesc, absorbit de foşnetul hîrtiei, acelaşi ziar neinteresant.

Gorila verde îl întreabă pe antrenorul cenuşiilor cîte camere are apartamentul promis.

Cinci, plus dependinţele, răspunde antrenorul. La care se mai adaugă garajul, grădina de trandafiri de sub fereastră şi o grădină de legume la marginea oraşului. Oricînd îţi poţi ridica acolo o vilă.

Portarul îşi aranjează treningul:

Spune-i arbitrului să nu mai acorde penalty!

Antrenorul se execută, trăgînd o înjurătură zdravănă în direcţia arbitrului, aşa, de ochii lumii.

Brusc jocul devine normal şi lent. Nu mai cîntă decît vechii membri ai echipei de susţinere. Îi poţi recunoaşte după tîmplele îmbătrînite, dar încă neîncărunţite, şi după burtă. Ca într-o joacă, sau din fîstîceală, un jucător cenuşiu atinge mingea, o împinge spre poarta adversă. Fără ca s-o oprească cineva, nici măcar portarul, care se aruncă peste ea, mingea intră în poartă. Tribunele fierb. Sau triumfă. E

vînzoleală. Tipul cu ochi bulbucaţi din faţa noastră se ridică în picioare şi urlă şi el. Nu înţeleg ce spune. E imitat de alte şi alte voci, mii.

Gorila verde, gata să se prăbuşească de pe picioare, asemeni jucătorului galben de mai înainte, ridică paharul de whisky, îl ciocneşte de cel al antrenorului şi toastează:

Să fie într-un ceas bun!

Fie! încuviinţează antrenorul.

Fundaşul nostru central începe să nu mai aibă stare. Îşi părăseşte postul şi se plimbă pe tot terenul. Unde-i mingea hop şi el! Chiar dacă nu pune bombeul pe minge. Extrema dreaptă a adversarilor îl marchează. Înaintează. Scapă de marcaj, prinde mingea, driblează, pasează mingea la atacant. Mingea se mai plimbă pe la cîţiva jucători, dar ajunge din nou la el, prinsă pe aripă, ca la... sută şi cu un şut... precis o trimite printre doi adversari în poartă. ...Egalare, domnilor cititori!

Tribunele rămîn mute. Cîteva clipe. O veşnicie. Nici suporterilor, nici adversarilor nu le vine să-şi creadă ochilor şi urechilor. În liniştea mormîntală se aud pocnete seci şi înfundate, ici şi colo. În aer se risipeşte un miros urît. Nu-mi vine să accept c-ar fi miros de ouă clocite... De unde atîtea ouă?... Antrenorul echipei noastre izbucneşte:

Formidabilll!... Formidabilllll!...

Glasurile echipei de susţinere prind şi ele aripi:

Hai, Egreta, ataca,
C-ai început a marca
Şi de-aceea nu mai sta
Ca muta şi proasta!

Cei care n-au carnet de susţinător se abţin.

Nu doar meciul ăsta nu-mi place. Nu-mi plac meciurile de fotbal în general. Dar voiam o schimbare. O mişcare. Mă săturasem de salonul spitalului,

de plimbările pe culoarele lugubre. De tabletele înghiţite cu apă călîie. Mi se acrise de diagnosticul stabilit de medic, care-mi ţinea inima în pioneze. Citisem deja nişte cărţi, ca să mă pun în temă şi să învăţ să privesc problemele personale mai detaşat, dar voiam o gură de aer. O gură de aer adevărat.

Şefii celor două cluburi de fotbal ce au jucătorii-n teren discută aprins şi relaxat pe terasa restaurantului „La Cocoşu' roşu". Sînt trecuţi bine de whisky, de grătar, de alte specialităţi tentante...

Aţi dat destule dovezi că sînteţi buni, spune unul dintre ei. Aşa că n-are rost să ne mai chinuim degeaba.

Trimit un om să ridice banii, spune celălalt.

Putea spune tot atît de bine:

Trimit un om să vă aducă banii.

Poate că a spus chiar asta. Nu era nimeni de faţă ca să confirme.

Sper c-o să fie-n servietă toţi banii daţi de club, se exprimă cel căruia-i vine rîndul la vorbit.

Ce să fac eu singur cu atîţia bani?! se miră întrebător celălalt.

În vremea asta extremele musafirilor se lungesc în umbra arbitrilor de tuşă, ca sub doi plopi cît se poate de umbroşi şi de tremurători. Arbitrii de tuşă nu se dau duşi de pe linia de mijloc a terenului. Jocul evoluează în jumătatea de teren a gazdelor.

Glasul întîrziat al crainicului de stadion izbucneşte din nou. Fireşte, tot desincronizat!

Stimaţi spectatori, după cum era de aşteptat, superbii noştri au egalat! Nici o altă echipă n-ar fi reuşit o asemenea performanţă! Şi să nu uităm că echipa noastră obţine această reuşită în confruntarea cu o echipă net superioară.

Sirena ambulanţei sună din nou: tiii-ta, tiii-ta, tiii-ta!... Ca un ornic leşinat, adus să marcheze timpul disputei.

Hai să cîntăm! Hai să cîntăm! strigă un grup entuziast, şi începe iarăşi melodia răscîntată.

Profitînd de un moment de derută produs de grupul care a lansat imnul, atacantul nostru secund, cu o alură de cowboy abia sărit de pe cal, face cîteva driblinguri, o obligă pe gorila celorlalţi să scoată balonul din plasă şi, de bucurie, smulge plosca de la brîu şi dă peste cap o duşcă de vodcă.

Huooo! fac cei cărora nu le place să ia atitudine de suporteri.

Suporterii aplaudă.

Ochiosul se întoarce spre noi:

De ce nu cîntaţi?

Huo!... face Grig spre el.

Lasă-l în plata Domnului, îi spun lui Grig.

Să-şi vadă de ochelarii lui de măgar!

E suporter, spun. Se mai zăpăceşte şi el.

Suporter pe dracu', zice ciupitul. Caută şi el nod de ceartă în ţara lui Papură-Vodă.

Vremea se strică. Cerul se înnorează. Suflă totuşi un vînt călduţ, care împinge mingea mereu spre poarta noastră. Adversarii abia o ating. Ai noştri, prinşi de pata norilor, se mai însufleţesc. Sper că Grig a lăsat vorbă la asistenta de serviciu, să ştie unde sînt şi cît timp uit de mine, în cazul că cineva se anunţă pentru o vizită. Nu-l mai întreb pe Grig nimic. Las treaba moartă.

Inspiraţi de faza precedentă, jucătorii noştri îşi desfac cu toţii bidoanele de vodcă sau de coniac de la brîu şi trag din băutură cu sete. După efortul făcut, după atîta alergare şi sudoare, îmi închipui că au gura uscată. Băutura îşi face efectul benefic. Jucătorii exe-

cută tot felul de pase spectaculoase, pe care oaspeţii nu mai reuşesc să le controleze. Extrema stîngă scapă de marcaj, alunecă de parcă s-ar afla pe un derdeluş, pe aripă, şi centrează. Liceanul e la şapte metri de poartă, cu spatele la ea, dă impresia că va capota, însă reia din voleu şi mingea, trecînd printre patru adversari, atinge ca o ghiulea colţul de sus, în vinclu.

Sînt uluit. Chiar şi eu. Ar trebui să strig, să ţopăi. Mă abţin. Cei fără carnet de suporteri huiduiesc. Pentru o clipă chiar şi suporterii ezită...

De ce huiduiesc? întreb.

Pe-ai noştri îi huiduiesc, răspunde vecinul, fără să-mi dea răspunsul aşteptat.

Roade distrat filtrul ţigării.

Ai observat că apărarea s-a ferit din calea mingii, adaugă el pe acelaşi ton.

N-am văzut nimic. Absolut nimic, îi spun pe un ton serios.

Ei, are şi fotbalul misterele lui!...

Numai cu tablete n-o scoţi la capăt, mi-a spus Grig într-o seară, cînd era de gardă şi vorbeam de una, de alta. Constatarea lui nu mi-ar fi atras atenţia dacă aş fi crezut cu adevărat că-i aparţine. Dar dacă era vreo concluzie venită din partea medicului? Trebuie să-ţi pui la punct sufletul, mintea, toate. Filosofia asta nu putea fi a unui simplu asistent medical. Medicul n-a ezitat să-mi semneze biletul de voie. Dar a pus o condiţie, aşa, în treacă, să fiu însoţit de Grig. Că da, mă lasă, mai ales că merge şi Grig la meci. A ţinut şi Grig să meargă, să meargă cu mine. O fi fost ideea doctorului? Asta, cu meciul. Nu mai ştiu.

Mirosul de ouă clocite răspîndit în spaţiul stadionului devine tot mai puternic. Dar nu văd pe nimeni

să arunce cu ouă. După cum strîmbă unii din nas, aş putea crede că mirosul izvorăşte din pardoseală, din tălpile încălţărilor cu care suporterii izbesc pardoseala. Cîteva rînduri de bănci se ridică brusc în picioare. Strigă, cu totul surprinzător:

Vrem joc cinstit!... Vrem joc cinstit!...

Se ridică şi alte rînduri de bănci. Dar, deşi răspîndite printre protestatari, echipele de suporteri par a fi mai puternice. Suporterii îi dau înainte cu cîntecul.

Înaintaşii verzilor se consultă. Şuşotesc pe ascuns, ca nişte şcolari la care li se permite, discret, să copieze; în autocarul ce-i duce la stadion, ferindu-se ca şoferul să-i audă. Imediat ce mingea e jucată, într-o dezvoltare rapidă, verzii o pasează de la unul la altul, vîrful de atac se înşurubează în apărarea noastră, pătrunde în careu, dar portarul aterizează la picioarele lui şi îl blochează. Şocul este iarăşi puternic. Mingea trece peste transversala porţii iar portarul, cît timp rămîne întins pe jos, culege pe coapse urmele crampoanelor de la ghetele adversarului.

Ce faci, nene? întreabă portarul cu faţa schimonosită de durere.

Mă scuzi!... face atacantul ferm, ajutîndu-l pe portar să se ridice în picioare. Decontăm după meci.

Şi meciul ăsta e regizat? întreb.

Tot! îmi răspunde ciupitul fără să întoarcă faţa spre mine.

Cele două extreme verzi nu se mai clintesc din umbra arbitrilor molîi. Culcaţi pe spate pe gazonul de lîngă tuşă, băieţii savurează conţinutul unui termos cafeniu.

La o pasă lungă şi precisă, liceanul înşiră pe drum trei adversari şi trimite balonul în poartă.

Ăsta da, meci!!!..., strigă un trio tăcut aşezat cuminte în spatele nostru.

Publicul delirează. Mai mult huiduind. Cîţiva îi dau înainte din palme.

Ai scăpat! îi şuieră căpitanul echipei liceanului la ureche. Iei nota de trecere la gimnastică. Eşti un simulant perfect. Acuma lasă jocul pe mine!

Răsfoiesc ziarul degeaba. Nu-mi spune nimic. E scris de cîteva zile. Îmi ajunge în mîini, însă, ediţia de mîine. *Observatorul clipei*. Ca să poată prinde tipografia într-un timp oportun, reporterul a încropit „fotografia" meciului la cabine, cînd echipele îşi făceau încălzirea. A aplicat un procedeu de imaginaţie virtuală, scriindu-şi articolul în conformitate cu adevărul etern al competiţiilor. Acum testează ediţia, răspîndind ziarul cu cîteva ceasuri mai devreme, aici, în tribune, ca într-un poligon de încercare. Citesc urmărind meciul şi ascultînd, involuntar, sudălmile şi aplauzele ce-mi trec pe la urechi. În mintea mea se derulează o pastişă succintă a disputei fotbalistice, pe care o uit repede. Dimineaţa voi lua ziarul din nou, de la chioşc, să aflu aproximativ următoarele lucruri:

„Meciul a debutat cu o bombă cu implozie fîstîcită – nici Rădescu, căpitanul Egretei-Heniu, nici Serezeanu, căpitanul Vulturului-Sărata, aşa cum nici preşedinţii celor două cluburi, Romeo Blaga şi Cristian Ţarălungă, nu ştiau ce echipă trebuie să cîştige. Au început meciul striviţi de remiza întîlnirii precedente. Apoi se mai punea pe tapet şi o problemă psihologică: în cazul obţinerii unei victorii, cui revenea de drept aceasta, căpitanului sau preşedintelui, altfel spus, lui Rădescu sau lui Blaga? Îl învingea Serezeanu pe Rădescu sau Ţarălungă pe Blaga? Cu această logică matematică năucitoare, nici galeriile nu mai ştiau prea bine ce să strige. Care cui îi va pune bomboana pe colivă? Asta era principala întrebare dilematică. Dacă la Egreta îi puteai vedea evoluînd spectaculos pe Mesarovici şi pe Butnărescu, Vulturul

îi etala pe Ilie Dan şi pe Moculescu. Nimic nu-l putea umili mai tare pe Rădescu decît revanşa jucătorilor crescuţi de el, care acum evoluau în echipa adversă şi, cîştigînd puncte pe îngenuncherea lui, îşi sporeau valoarea pentru negocierile cu cluburile străine.

L-am urmărit pe Rădescu părăsind terenul negru de supărare şi l-am întrebat dacă victoria ar fi fost alta în cazul în care Romeo Blaga i-ar fi dat toată libertatea în alegerea jucătorilor pentru această confruntare. Dar toate calculele sale, dezvăluite de presă zilele trecute, nu puteau fi privite prin prisma unui singur rezultat sau a unei singure speranţe. Încă nu se ştie precis dacă renunţarea la Lînă sau Edros a fost opera lui sau a lui Romeo Blaga. În confruntarea de ieri – spune ziarul, referindu-se la ziua din care încă nu am ieşit – o remiză ar fi fost onorabilă şi nu ar mai fi trezit atîtea discuţii, deşi spectaculozitatea meciului ar fi avut de suferit. Dacă gafa ultimului penalty n-ar fi fost atît de... evidentă, calculele lui Rădescu ar fi avut sorţii izbînzii maxime. N-a lipsit mult ca toate astea să se concretizeze, mai ales că şeful echipei noastre are răbdare, are curaj şi mizează pe avantajele timpului.

Este, de asemenea, total fals să se afirme, cum unele voci au făcut-o deja, că antrenorul Drişcari ar fi jucat alba-neagra pe spatele acestei competiţii. Influenţa lui pe teren a fost aproape nulă. De altfel, în timpul meciului jucătorii nu ascultă decît, cel mult, de preşedintele clubului, care împarte bulinele şi acordă primele de joc. Drişcari construieşte o echipă, şi încă una foarte bună, dar, deocamdată, doar în imaginaţia sa, care îi oferă scenariul pentru răspunsurile la întrebările pe care i le pune presa în timpul antrenamentelor. Efortul lui merită să fie susţinut. Eu îl înţeleg şi îl susţin!" continuă reporterul pe tonul lui ferm şi clarvăzător, dezvoltînd o argumentaţie menită

să facă din antrenor eroul fără însuşiri al disputei sportive...

Trec cinci minute de la reluarea jocului şi tribunele tot nu se potolesc.

Vrem joc cinstit! scandează sute sau mii de voci.

Crainicul de pe stadion îl felicită călduros, cu glas tremurat, pe cel care a marcat ultimul gol:

Bravos!... De zece ori bravos!... Te văd deseară dacă ai meritat să marchezi!

Crainicul lasă în boxe melodia înregistrată pentru echipa cîştigătoare. Tribunele îşi continuă fierberea.

N-ar fi bine s-o uşchim? întreb distrat. Poate dau buzna spectatorii pe teren şi...

Cum să intre spectatorii pe teren?!... face naiv ciupitul aprinzîndu-şi o altă ţigară. Şi-n vremea asta telespectatorii ce să facă? Ei unde să intre? Nu merge; trebuie respectată regula.

Vecinul meu scutură ţigara pe cămaşa în careuri a celui din faţa lui. Continuă:

Misiunea noastră, a spectatorilor, e să privim. D'aia am dat banii pe bilet şi sîntem aici. Celelalte le rezolvă spectacolul.

Dar joacă necinstit! protestez. Sub ochii noştri.

Ăsta-i jocul! spune sfinxul de lîngă mine.

În vremea asta spectatorii, înjurînd sau cîntînd, îşi distribuie ziarele, ediţia de mîine, le trec de la unul la altul, le citesc, urmăresc disputa de pe gazon, revin la ziare.

De unde ştie el cum se încheie meciul? întreabă Grig contrariat, referindu-se la articolul pe care tocmai îl parcurge. Meciul va continua chiar şi după fluierul arbitrului. Sînt încă atîtea lucruri de clarificat.

Cred că părerea asta e împărtăşită şi de alţi spectatori. Îi văd cum se apleacă nedumeriţi şi curioşi peste pagini, le răsfoiesc, comentează, se uită la meci şi iar comentează. Apoi, cîte unul sau mai mulţi, ici şi colo, scapără un chibrit, o brichetă şi dau foc ziarului.

Vrem joc cinstit! contiuă să strige pînă la plictis.

În tribune se aprind focuri-focuri şi flăcările lor jucăuşe instituie o falsă stare de veselie, care nu se poate regăsi în sufletul spectatorilor. Fumul cuprinde tribunele şi se întinde peste spaţiul de joc, făcînd tot mai dificilă urmărirea partidei.

După cît pot să-mi dau seama, partida se apropie de sfîrşit. Încă un jucător de la echipa verzilor se aruncă la marginea terenului, pe gazon, se ghemuieşte şi începe să-şi numere crampoanele de la ghete. Meciul nu-i încă jucat.

Cenuşiii se repliază, ca pentru o demonstraţie de excepţie. Verzii sînt cosiţi de pe picioare. Fundaşul cenuşiu drept, profitînd de o stare de derută – intră în viteză pe gazon una dintre maşinile de la ecarisaj, fără un rost precis – dă iama în apărarea adversă. Plasă! Tribunele tac şi urmăresc captivate focul de paie întins în tot stadionul ca într-o clepsidră enormă. Căpitanul fundaşului – l-aţi recunoscut pe Rădescu din ziarul provincial – se apropie de acesta şi-i aplică un croşeu de stînga:

Trebuia să laşi mingea în jocul meu!...

Meştere! face fundaşul surprins şi-şi şterge cu dosul palmei firişoarele de sînge de pe buze.

Fumul se lăţeşte deasupra capetelor noastre, apoi coboară lin, leneş, peste tribunele de jos, peste jucători, încă o dată, din ce în ce mai consistent, apăsat de norii care se înghesuie şi ei deasupra stadionului.

Cred că toată lumea a văzut cum s-a trişat la ultima fază, îmi dau cu părerea.

Bine-nţeles că s-a văzut, spune ciupitul. Doar sînt spectatori vechi, au ochiul format.

Şi atunci?...

Speră să prindă un meci corect! Cînd îşi dau seama că...

Arbitrul fluieră ofsaid. Nu se ştie precis la care poartă a fost comis ofsaidul. A, da, la poarta noastră. E înghesuială. Crainicul exclamă:

Tot ai noştri-s mai buni! Să-i aplaudăm!

Melodia grupului de încredere sparge difuzoarele.

De ce nu cînţi? mă întreabă vecinul pe un ton familiar.

De ce să cînt?...

Se execută un nou penalty. De data asta la poarta noastră. Un meci jucat mai mult prin penalty. Portarul, izbit de mingea ce trece peste transversala porţii, cade cu faţa la pămînt. Nu se mai poate ridica. Îl ajută unul dintre arbitrii de tuşă, care îl scoate de pe teren. A fost lovit intenţionat sau din greşeală?...

Jucătorii, gazde sau musafiri, se încaieră. Se agaţă unul de altul, fără să se înţeleagă prea bine cine ce are cu cine. Publicul dă buzna peste ei. Tribunele clocotesc. Bucurie sau furie? Arbitrul încearcă să fluiere încheierea partidei. Înainte de consumarea întregului timp. Nu cred că-i auzit.

Nu ştiu cum se încheie partida. Nu ştiu nici cum reuşesc să ies, eu, din toată vînzoleala. Şi asta deoarece leşin.

Un ceas mai tîrziu, poate mai repede... îmi revin. În patul meu din spital. Grig mă veghează:

Hai, bătrîne, curaj!... Mi-ai tras o spaimă soră cu moartea. Dar ai fost tare. Experimentul a reuşit. Dacă putem să-i mai spunem experiment... Mi-a dat telefon domnul doctor. I-am povestit tot. E încîntat!

Fiinţe zburătoare

Pentru Alin Ispir este o plăcere să lucreze la Fabrica de Utilaje Grele din oraşul B., la secţia de expediţie. Mulţi tineri, într-o asemenea situaţie, ar plînge în braţele iubitelor, neconsolaţi, inventînd poezii de spus noaptea pe lună, dar Alin lipeşte adresele pe ambalajele mai mici, după ce le caligrafiază frumos cu culori de carioca, sau, de-o vreme, după ce iniţial le concepe pe calculator, ajutat de Lică chilugul, cel mai tînăr operator PC din fabrică. Pentru produsele voluminoase, completează nişte hîrtii ce sînt fixate la vagoanele S.N.C.F.R. sub nişte grătare de sîrmă, să nu le smulgă vîntul. Fabrica e pe brînci, dar încă mai merge. Ispir e tînăr, oricum, şi crede că-i plătit pentru asta acceptabil. Cînd începe să-i povestească despre el vreunei fete, cu care vizionează filmele de la un capăt la celălalt al oraşului, cînd, din cînd în cînd, se mai opresc la vreo cafea, discursul lui captivează, detaliile despre formulare şi cerneluri trezesc atenţia, şi nu de puţine ori pe cei doi dimineaţa îi prinde şoptindu-şi gură în gură...

Dar locul de muncă nu-i dă ocazia lui Alin Ispir să cunoască doar fete dezorientate, ci şi, aşa, în general, multă lume... Colegi din diverse părţi ale ţării care îşi fac servicii unii altora, ajutîndu-se. Oameni care-i aduc ziare de la sute de kilometri şi-i spun ce se mai întîmplă cu partidele prin orăşelele lor, care procuror a traversat oraşul gol puşcă în puterea nopţii sau care om al prefecturii s-a rătăcit negru prin boscheţi... Ba un sac de struguri din Huşi, ba un burduf de brînză din Făgăraş... Aşa se alege cu tot felul de

creme sau aparate de ras, pe care altfel nu le-ar fi încercat, pantofi, fulare sau bluze şi nu mai e cazul să fie înşirate aici o serie de lucruri care ar putea trezi invidie...

Interesant este că, după ce coace el în minte nişte gînduri mai greu de divulgat – n-ai cui, deoarece de invenţii nu se mai ocupă mai nimeni – îşi procură, prin fabrică, două motoare de motoretă, roagă pe amicii de la turnătorie să-i facă o elice, aşa, uşoară, cu palete mari, obţinînd materialul de la o fabrică de avioane, şi-şi construieşte un... elicopter. Unul mic, „portabil", cum văzuse în nişte filme ştiinţifico-fantastice. Se poate realiza. Să nu ziceţi că nu se poate, deoarece Alin Ispir îl încearcă. Şi merge. Din primele zile. Două motoare de motoretă, în paralel, o elice cu patru palete, dar nu cu mişcare variabilă, încă nu, o şea minusculă şi un rezervor de carburant, benzină de avion şi asta, cumpărată de la aviatorul care tratează lanurile de grîu de la marginea oraşului, un fost coleg de liceu al fratelui mai mare, revenit pe locurile natale.

Ridicarea în aer e un veritabil eveniment. Un eveniment care nu se mai termină. La pauza de prînz, cînd nimeni nu se mai aşteaptă la vreo surpriză. Stau acolo, afară, cu pîinea în mînă, toţi, ca la o grevă. Uită să mai mestece îmbucăturile, sau mestecă în grabă. Nu se dau duşi pe secţii, şi după aceea, la bancurile de lucru, continuă să comenteze, să meargă să-l întrebe pe Alin ce şi cum, într-un cuvînt – să-l admire. Un exerciţiu de admiraţie de toată frumuseţea. Şefii mă privesc cu invidie, aruncînd peste umăr spre cei din jur că sînt un aiurit şi interzicînd presei să scrie ceva despre mine.

Un redactor de la ziarul local, cu care mai ies adesea la o bere, nu se poate abţine şi se întreabă retoric şi insinuant – speră să-l fac şi pe el cîndva cu un aparat – întreabă deci, cum motivez permisiunea

tacită ce mi se dă de a transforma curtea fabricii în aerodrom, am putea zice... particular.

Maistrul de la secţia strunguri se descurcă din primele momente cel mai bine, în toate amănuntele. Locuieşte cu Alin în acelaşi bloc şi speră să meargă împreună la lucru, zilnic, să se mai ajute cu o piesă, c-un litru de benzină specială, sau, Doamne fereşte, în caz de prăbuşire... Maistrul îşi lucrează singur elicele. Prinde palele elicei de tambur cu nituri, nu cu şuruburi. E, de altfel, posesorul unui brevet de prindere a niturilor la semicald. Alin îl ajută să-şi aplice invenţia la propriul aparat, că tot n-a fost recompensat cu mare lucru pentru brevet.

Trei subingineri de la lăcătuşerie, ameninţaţi de şomaj, se pun pe meşterit împreună. Îi cer lui Alin doar schema de principiu. Se uită foarte atenţi la aparatul lui Alin în fiecare dimineaţă cînd ajunge la slujbă şi-l întreabă dacă nu cumva s-a prăbuşit... Ar putea construi cîteva aparate în plus, pentru comerţ. Se chinuie cam o lună şi jumătate, ei, cei trei, dar în cele din urmă reuşesc.

De lipirea etichetelor pe vagoanele căii ferate pe Alin Ispir îl scuteşte directorul tehnic pentru o perioadă de două luni. Se începe cu o învoire de o săptămînă. Împreună cu încă cinci meseriaşi buni directorul îi dă pe mîna inginerului mecanic. Unuia dintre cei cinci îi amînă plecarea la nu ştiu ce specializare pentru cel puţin un trimestru. Ii promite meseriaşului că... după, îl trimite şi în concediu plătit. Elicopterul directorului tehnic este echipat cu un motor de şalupă, obţinut printr-o notă de comandă specială. În notă se menţionează că este vorba de un motor de vapor, aşa, mai mare, dar nici de tot mare. Se negociază cu furnizorul, după care cererea echipei e onorată. Nu iese un lucru greu. Dimpotrivă, aparatul e destul de uşor, cu subansambluri din aluminiu. Elicea, tot din aluminiu. Turnată la combinatul

metalurgic din R. Cînd au primit comanda, s-au felicitat, cei de la combinat. Concomitent, Alin lucrează şi pentru doi dintre membrii echipei angajate de director. Ceilalţi nu erau interesaţi de proiect. Nu-i interesa. Motivau că au rău de înălţime. N-au zburat niciodată cu avionul. Ce putea să însemne pentru ei răul de înălţime? Folosesc aliaje speciale tot mai bine puse la punct.

Dacă unii din echipa lui Alin nu se dau în vînt să-şi construiască elicopterul, nu se dau bătuţi la discuţii. După dezbateri şi poveşti, ajung deja la concluzia că ar putea să profileze fabrica pe elicoptere personale. Le încearcă întîi pe ale lor. Le testează personalul din fabrică. După ce reuşesc să se doteze cu toţii, după ce mai fac vreun ban vînzînd cîteva în vreun bazar, în ţară sau chiar în Ungaria sau Turcia, pot trece la producţia de serie. Dar mai întîi rezolvă problema pe plan personal. Eventual local.

Pentru fetele de la proiectări, pentru cîteva, nu pentru toate, inventează un fel de aripi ce înlocuiesc elicele. Realizate din materiale superuşoare, transparente. Să le vezi pe fete cînd sînt sus! Ele! Admirate de întreaga suflare a fabricii. Ca nişte porumbiţe, nu altceva!... De exemplu, domnişoara care trage în tuş planşele inginerului şef beneficiază, pentru aripi, de un excepţional material plastic supertransparent, colorat discret în albastru şi galben. Ceva în felul unui voal de amantă... Fin. Subţire. Uşor. Un înger, ea, cu toate zîmbetele ei.

Sînt formidabili, cu toţii, cînd îşi încearcă aparatele. Toată lumea îi priveşte cu admiraţie. Nu-i ia nimeni la rost – pentru ce? – deoarece absolut toţi cei care îi privesc rămîn muţi de uimire. Cei de jos se întreabă, atît mai reuşesc să facă, oare cum e posibil aşa ceva?!...

Cei care reuşesc să-şi construiască un elicopter personal nu-şi mai pierd vremea cu explicaţii. Nu se

pretează... Dacă cineva le fură patentul, ei, da, pentru una ca asta nu-l dau în judecată. E o chestie care se întîmplă doar în fabrică. Pentru un interes de moment. Cînd vreunul nu reuşeşte să fure patentul, îi înjură pe cei care se descurcă. Dar războiul se consumă doar la un asemenea nivel. Au dreptul, într-un astfel de caz. Au dreptul să se mai răcorească. Cu înjurături. Dar numai cînd nu le reuşeşte proiectul.

Fiind mereu pe sus, trec cu uşurinţă peste toate. Aşa survolează revoluţia, sau ce-o fi fost asta, certurile de stradă, aruncatul cu porumbei în geamurile sparte, cîte şi mai cîte...

Vin liniştiţi la serviciu, zilnic, ca şi cum nu s-ar întîmpla nimic, cu aparatele lor speciale... Zumzăie deasupra fabricii. Coboară să semneze condica sau să-şi marcheze cartela de pontaj şi urcă din nou. Nu pot fi învinuiţi c-ar frecventa crîşmele, locurile rău famate, c-ar sta la taifas cît şi cînd nu trebuie... Se lasă salutaţi, fotografiaţi, filmaţi.

Aşa că, atunci cînd vine comisia aceasta să le evalueze fabrica, să vadă dacă poate sau nu să fie privatizată, ei, toată suflarea fabricii, sînt de multă vreme în aer!...

Muntele care creşte

Stau în faţa colii albe de hîrtie şi cuget. Sau, mă rog, cum mai spuneam cîndva, doar cuget. Sau nu, nu, spun prostii, nu cuget, nu, doar stau. Stau aşa, cum se stă după o zi de odihnă, de relaxare, când nu mai ai nimic de făcut. Acum nu ştiu ce să fac. Nu-i zi de lucru, dar nici nu mai sînt obosit. N-am nici chef de citit, nici de urmărit programele tembeliunii. Aş avea, aşa, o dorinţă de a mă mişca, de a face cîţiva paşi, dar dorinţa aceasta nu-i copleşitoare. Sunt mai mult liniştit. Liniştit sufleteşte. Am reverii. Sau aş vrea să am reverii. Reveria zilei de ieri. O reverie imediată.

Deasupra drumeagului se întind coroanele cîtorva pruni bătrîni, în care odihnesc prune vineţii, ca nişte păsări fantastice adormite, iar aerul e răcoros, curat, proaspăt. Simt cum aerul acesta mi se lipeşte de pielea transpirată a gîtului şi a umerilor, şi de aceea mă grăbesc să ies în bătaia soarelui. Pînă la casa unde vreau să ajung mai am de făcut peste un ceas. La viteza mea de urcare, voi mărşălui, desigur, mai mult, un motiv care mă determină, comod, să las pasul mai moale... Cîini nervoşi şi feţe de om tăcute mă urmăresc îndelung.

Când eşti liniştit, ai reverii leşinate. Ceva ce coboară din copilărie, din primele lecturi, din împăcarea cu lumea. E o situaţie riscantă. Rişti să te banalizezi, să te aplatizezi, să te mulţumeşti cu fericiri mărunte. Şi să continui aşa.

Pe o coamă de deal, tai prin grădini, prin lanuri scunde de porumb, prin fînaţe, pe sub pruni, din nou, pe sub mesteceni, carpeni, aluni. Pe la jumătatea drumului, la o casă singuratică, înconjurată de o livadă nereuşită, un ţăran bătrîn, îmbrăcat în nişte haine peticite, cum doar în asemenea locuri mai vezi, mă invită să urc într-un corcoduş cu rod tîrziu. Îmi umplu buzunarele şi-o iau pe cărăruia abia desenată în iarba acum deja aspră, montană. Mă opresc pe un răzor, printre scaieţi şi pir, dar şi un trifoi abia răsărit după coasă, şi îmi termin de mîncat corcodușele. Din sat răzbat pînă la mine clopotele duminicale ale bisericii, cîştigînd cu sunetul lor aerul sărbătoresc al locului, devenind, acesta, mai larg, mai pătrunzător, ca o membrană de argint ce cucereşte locul fiecărei fiinţe şi dincolo de care neantul îşi înfiripă singurul suflu credibil. O membrană transparentă, ce se sparge undeva sus, în cerul neatins decît de gînd.

*

În ciuda acestor bucurii mărunte, lumea rămîne în continuare un imens pustiu. Se întinde în jurul meu ca o foaie de hîrtie, pe care nu ştiu cum să mai arunc şirul cuvintelor. Linişte în sufletul meu şi pustiu în lume. Am nevoie de cineva care să-mi cotropească gîndurile. Măcar. Un alter-ego sau cam aşa ceva. Cineva care să mă preocupe, să-mi distragă atenţia, să-mi stîrnească gîndurile. Dar cine?

Omul căutat de mine nu locuieşte în sat, ci lîngă o pădure a culmilor, într-o palmă de pămînt moştenită, cultivată cu truda propriilor braţe. Asemeni lui, în vechime, locuiau mai ales cei care aprindeau pe dealuri şi în munţi focurile vestitoare. Dar omul meu nu-i un personaj de legendă şi nici nu aspiră să ajungă aşa ceva.

– Multe dintre terenurile de pe care se poate scoate o brumă de recoltă sînt risipite aici, sus, va

spune puţin mai tîrziu cel vizitat. Ale mele se află toate în jurul casei. De-ar fi să stau în sat, ar trebui să mă scol dimineaţa mult înaintea zorilor, iar seara aş ajunge acasă după ce ar răsări pe cer toate stelele...

Îl caut. Încerc să-l găsesc în experienţa mea trecută, într-o fotografie, să-l copiez, apelînd la o realitate anume. Poate să-l inventez...

Dăm unul de altul lîngă o fîntînă ascunsă sub un alun bătrîn. Omul meu se grăbeşte să ajungă în sat, unde e aşteptat să asiste la o logodnă. Vizita mea îl surprinde. Nu se aştepta să fie călcat de cineva în singurătatea asta, mai ales duminica, cînd oamenii caută zarva mulţimii, înghesuiala, rîsul, cumetria... Pare surprins, dar şi bucuros în acelaşi timp. Îi tot promisesem de ani de zile să urc pînă la el şi iată că o fac acum, abia acum!...

Trecem pe lîngă o palmă de loc de pe care porumbul se chinuie să se ridice spre cer fragil şi îngălbenit.

– N-ajunge la copt niciodată, remarcă bărbatul. Cîteodată dau mistreţii peste el, sau ursul, şi-l prăpădesc. Aerul e altul aici, mai rece, nu ca la cîmpie.

– Dar e superb!

– Ce-i superb?

– Aşa, totul!

– Deh!

Are atitudini, păreri, reacţii... Celălalt.

Versantul prezintă la un moment dat un umăr mai pronunţat şi omul are ridicate acolo casa şi grajdul, sub doi peri cu frunze lucioase şi fructe mărunte, printre căpiţe de fîn...

O căpiţă de otavă a rămas ridicată la jumătate, acoperită cu o folie de plastic, pentru orice eventu-

alitate. Lîngă ea aşteaptă carul, pregătit încă de seara pentru căratul otăvii.

– Dacă ştiam, veneam cu două zile mai repede, să dau o mînă de ajutor, spun mai mult în glumă.

– N-ai fi făcut decît să mă încurci...

– Cum să te încurc? întreb mai mult amuzat de constatarea lui încrîncenată.

– Fiecare muncă are rostul ei, cunoscut doar de cel care o slujeşte zi de zi.

Enunţul lui, cu aspect desuet, pune o undă gravă în aerul jovial al întîlnirii.

Bărbatul, înalt, subţire, uscăţiv, cu faţa smeadă, cu braţele lungi şi noduroase, locuieşte aici, sus, cu nevasta, deprinsă şi ea cu muncile cîmpului, iar pe vremea verii, cu feciorul, proaspăt student, care abia începe să prindă gust pentru muncile astea eterne, pe care pînă acum le făcea mai mult la îndemn părintesc sever.

Cîştigă consistenţă. Îşi asumă o înfăţişare, un loc în care se mişcă. Are şi el persoane care îi sînt aproape, de care se leagă, cu care îşi împarte existenţa.

Încăperile casei, cîte sînt, trei, adăpostesc un mobilier simplu, scaunele de lemn, masa, lăicerul, paturile, acestea din urmă acoperite cu ţoale şi perne lucrate în casă. De altfel, în încăperea din mijloc, în care se intră direct de afară, mai aşteaptă un război de ţesut, pe care sînt nevediţi cîţiva coţi de pînză pentru saci.

Femeia, îmbrăcată în straie ţesute de mîna ei, aduce îndată sticla de ţuică, pîinea, o mînă de ceapă şi o farfurie plină de slănină şi brînză, bucate nelipsite de la o ospeţie apărută pe neaşteptate. Femeia va reveni îndată cu două cești de cafea aburindă, după care va coborî în sat, copleşită de îndatoririle ei.

*

Vorbim de toate, pe îndelete. Omul meu, un poet în toată puterea cuvîntului, publicase o carte de versuri, primită bine de cititori şi de critică, dar, după aceea, fapt curios, nu mai găsise o editură care să-i pună „în lumina tiparului" un al doilea volum. Aşteaptă cu două cărţi în manuscris. Prezenţa lui, ciudată şi firească în acelaşi timp, de poet şi de om al cîmpului, este regăsită în emisiuni radio şi televizate, la şezători sau serate literare. Nu prea des, dar continuu. Întotdeauna e îmbrăcat în straiele lui de fiecare zi – cămaşă lungă, albă, iţari, opinci şi cureaua lată, de piele cusută cu cîteva motive florale, care îi încinge mijlocul şi în care îşi ţine de obicei banii atunci cînd cercetează vreun oraş. Adesea „coboară" în oraş, la vreo întîlnire culturală. Dar timpul scrisului şi al cititului îi este răpit de aruncarea seminţelor în brazdă, de prăşitul porumbului, de secerat, de cosit sau de căratul fînului de pe culmi.

– Aici poamele-s puţine, nu ca acolo, jos, spune gazda mea îmbiindu-mă cu o mînă de pere acrişoare culese în cuibul unei pălării de paie.

– Dar pot fi completate cu poeme, spun glumind.

– Dacă aş şti doini, dacă aş avea glas, cred că n-aş mai scrie nici un rînd...

Poetul meu ţine legătura cu lumea printr-un televizor alimentat de la un acumulator de tractor şi cu un aparat de radio cu galenă, piesă pe care ai mai putea-o întîlni, din fericire, la vreun muzeu de profil. Pe masa acoperită cu o faţă de in odihneşte o istorie a literaturii, carte groasă, legată în coperte cafenii, pe care proprietarul o răsfoieşte adesea, ca şi acum, în prezenţa mea, aducînd vorba de ea nu fără o oarecare mîndrie.

– Am citit-o şi eu, spun. M-am bucurat să te văd trecut în ea.

– M-a surprins, pe cinstite. Mi-au făcut o surpriză plăcută, nu glumă, cei care au alcătuit-o!...

– De ce să te surprindă? Odată cu răspîndirea tiparului şi a cărţii, *conştiinţa omului a devenit scriptică!*... E firesc ca şi ţăranul, nu numai intelectualul, dacă ajungem să acceptăm nişte clasificări convenţionale, deci şi acesta să participe la fiinţarea acestei conştiinţe scriptice. Cu atît mai mult cu cît el cîntă zi de zi, printr-o prezenţă „tangibilă", spicul de grîu sau firul de iarbă, jarul din vatră sau apa din fîntînă. E firesc ca această tangibilitate să fie transcrisă în cuvinte tipărite.

Mă derutează. Deşi l-am plasat într-un univers de care eu m-am desprins de destulă vreme, se comportă ca mine. Gîndeşte ca mine. Îmi induce enunţuri, atitudini, păreri. Mă locuieşte, ca o iluzie ce vrea să prindă consistenţă cu ajutorul cuvintelor mele.

*

Fac pe atotştiutorul, într-un joc al cuvintelor, fără nici o intenţie. Celălalt mă ascultă cu atenţie, îmi încuviinţează cuvintele, deşi nu arată deloc să fie flatat de enunţurile mele. Împărţirea convenţională ce am făcut-o între intelectual şi ţăran nici mie nu mi se pare prea fericită.

Fac pe atotştiutorul, într-un joc al cuvintelor, fără nici o intenţie. Celălalt mă ascultă cu atenţie, îmi încuviinţează cuvintele, deşi nu arată deloc să fie flatat de enunţurile mele. Împărţirea convenţională ce am făcut-o între intelectual şi ţăran nici mie nu mi se pare prea fericită.

*

Prin fereastra ce dă în spatele casei văd frunzele perilor tresărind mişcate de vînt din vreme în vreme. Zgomotul foşnirii lor nu ajunge pînă la noi, dar mi-l închipui. Îl menţin „în imaginaţie" şi mă las frămîntat

de scurtele frămîntări ale frunzelor în timp ce savurez focul înghiţiturii de ţuică, pe care o sting în cele din urmă cu o gură de cafea. Gazda mea îşi bea ceaşca de cafea dîndu-i conţinutul dintr-o dată pe gît, ca şi cum ar fi vorba de o băutură oarecare, puţină, apoi iese să umple cu fîn ieslea vitelor. Cînd se întoarce, îşi mai ia cîteva fire de fîn de pe cămaşă, după ce şi-a mai scuturat cămaşa o dată afară, îşi freacă mîinile liniştit şi îmi spune:

– Vine o echipă de la televiziune... Au telefonat săptămîna trecută la primărie. Vor să urce aici şi să filmeze, să prindă dimineţile înainte de căderea brumelor... Le-am spus că au nevoie de bocanci alpini, dacă vor să filmeze cultura mea de orz...

Umple iarăşi paharele de ţuică, neluîndu-mi în seamă protestele nehotărîte.

– Venind încoace, spun, am avut de cîteva ori impresia că ajung îndată pe culme. Urcam plin de speranţă, puneam la bătaie ultimele încrîncenări cu urcuşul, şi, deodată, înaintea mea apărea o altă culme. Pe creştetul ei se sprijinea cerul, fără nici o îndoială. Mi se părea iarăşi ultima, capătul călătoriei. Mă aşteptam să ajung sus, sub mestecenii ce o încununau, şi de acolo să am panorama unui versant sau a unei văi adînci. Dar cînd ajungeam la mestecenii luaţi ca punct de reper, îmi dădeam seama că, puţin mai sus, se încheie o altă culme, semnalată de un pîlc de brazi, şi că, pînă la ea, mai aveam de călcat o bună bucată de drum. Mă odihneam, aşteptam să mă liniştesc, şi o luam îndată din nou la picior!...

– Ăsta-i muntele: creşte mereu! Numai măreţia şi-o arată de la distanţă. **Greul** şi-l dezvăluie treptat.

– Ăsta-i muntele: creşte mereu! Numai măreţia şi-o arată de la distanţă. ***Greul*** *şi-l dezvăluie treptat.*

– Dar pentru călător, spun, e fermecătoare această surpriză continuă! Pentru om. Nu oboseşte. Dimpotrivă. Te umple de dorinţă, de aşteptare, de încercare. Ca şi cum ţi-ar *regiza* truda. Poate că cei mai mulţi ar abandona dacă acest greu nu le-ar fi oferit pe... fragmente. Întregul urcuş i-ar copleşi, i-ar face neputincioşi, pesimişti. Dar aşa, puţin cîte puţin, te obişnuieşti şi, deodată, sau pe îndelete, ţi se pare firesc acest urcuş a cărui măsură întreagă e mai grea decît puterile unui om. Regizarea peisajului fără prezenţa omului ar fi, însă, o anonimă şi inutilă irosire a naturii.

– Cred că noi, cu toţii, ne-am născut la munte. Nu-i vorba să trag spuza pe turta mea..., dar aici, la munte, nu există distanţe artificiale, toate corespondenţele se stabilesc între om şi ce are acesta în faţă. Cerul se sprijină drept pe umerii tăi şi lupta cu el este directă şi, dacă mi-e îngăduit, dreaptă. Oamenii au cucerit cîmpia din lene şi s-au lăsat apăraţi de cerul trasat cu creta al orizontului ei, devenind, prin chiar această delăsare, mai vulnerabili. Mai apoi, ca să-şi cîştige verticalitatea, au inventat „înălţarea la cer".

Sorb ultimul strop de alcool şi acopăr gura paharului cu palma. Deşi am băut puţin, mă simt totuşi uşor ameţit. Băutura m-a moleşit iar cafeaua nu are, deocamdată, nici un efect.

– De fapt, spun, viaţa e un om şi un munte. Unul fără celălalt nu pot fi concepuţi în Univers.

***Greul** meu e să mă lupt cu neantul. Cu pustietatea lumii. Cu lumea aceasta, care se întinde în preajma mea ca o coală de hîrtie albă. Dar cum să lupt cu golul lumii cînd sufletul meu e relaxat. Dar conştiinţa?*

Constatarea aceasta, enunţată pe un ton retoric, îmi dă imboldul necesar să întrerup discuţiile noastre,

să mă ridic de pe scaun şi să mă pregătesc de plecare. Gazda mea se arată nedumerită:

– Speram să stai pînă mîine. I-am şi zis muierii să nu întîrzie pînă la miezul nopţii, cum îi e obiceiul duminica.

– Deseară trebuie să fiu acasă. Am nişte obligaţii.

– Încă nici măcar n-am pus masa. Nevastă-mea ne-a lăsat sarmale...

– Slănina şi brînza au fost delicioase. Ca şi ţuica. Mulţumesc! Totul a fost excelent. Dar, de fapt, n-am venit aici ca să mă distrez, sau măcar să mă relaxez. Nu.

Simt deodată nevoia să plec de acolo, aşa, fără nici un motiv, nu mai pot întîrzia, deşi n-am nimic de reproşat gazdei mele, dimpotrivă, nici peisajului ce ne înconjoară, odăii unde ne aflăm sau ogrăzii sărace.

– Vin cu tine pînă sus, se oferă omul meu cînd îşi dă seama că nu mă mai poate convinge ca să mai întîrziu. Îţi arăt un drum mai scurt, dincolo de creastă, spre cealaltă şosea. Versantul e mai abrupt, deci mai... rapid iar tu nu ai decît să-l cobori!

*

Ieşim prin spatele casei, tăind grădina de legume îngustă, cu plante puţine, abia ridicate de la pămînt, apărată de gardul de nuiele uscate, trecem pe lîngă cîinele ciobănesc, alb, care păzeşte toată avuţia, şi urcăm pe lîngă un pîlc de brazi ce mărgineşte ocolul de vite. O iapă şargă, în jurul căreia zburdă un mînz roşcat, şi vreo şapte mioare pasc nepăsătoare iarba lipită de ţărîna suptă de secetă. Tăiem coasta cîteva sute de metri, spre o pădurice de brazi tineri. Lîngă pădurice, două fîşii de ogor, cultivate cu lucernă, porumb, cartofi şi ovăz, se întind spre culme, ca şi cum ar urca pe trupul infinit al unei zebre. Ovăzul, scund, tremură mătăsos sub aripile vîntului. Ne oprim la capătul lanului. Privirea îmi întîrzie pe spicul

plantelor. Firele sunt totuşi prea slab crescute pentru sezon, pentru rostul zilelor, pentru speranţe... Îmi privesc interlocutorul:

– Oare-i adevărat că singurătatea de pe plaiurile astea nu poate s-o îndure oricine?...

– Cei născuţi aici o îndură, îmi răspunde poetul cu mîinile muncite de ţărîna îndărătnică.

– Nu te-a tentat niciodată să te muţi la oraş?... N-ar fi chiar greu să-ţi găseşti un loc sau un rost mai la şes, poate într-o fabrică...

Omul meu priveşte spre celălalt capăt al lanului de ovăz, pierdut undeva sub nişte nori uşori şi impasibili, unde încep pădurile de brazi nesfîrşite...

– Oricît de apăsătoare ar fi munca pe brazdă, oricît de repede s-ar toci brăzdarul plugului, viaţa mea nu se va mai schimba! A pleca de aici ar însemna să mă schimb cu totul.

Nu-i posibil ca un om să se schimbe cu totul.

Îmi dă un răspuns definitiv, ce nu mai aşteaptă comentarii.

Bărbatul priveşte înapoi. Îmi arată şi mie direcţia în care să privesc. Ceva mai sus de îngrăditura unde pasc iapa şi oile, pe cărăruia şerpuitoare şi mereu urcătoare, se apropie un porc, o pată neagră desenată precis pe verdele maroniu.

– Mi-a luat urma. Cîteodată apare în cîmp, unde muncesc, oricît de departe de casă aş fi.

Aşteptăm pînă ce porcul ne ajunge. Negru, cu un şal alb, grohăie fericit de întîlnirea cu stăpînul. Se lasă scărpinat, apoi rîmă la rădăcina scaieţilor şi a tufelor de alun.

– Şi totuşi, de Crăciun,... o să-l tai! îmi dau cu părerea.

– Face parte, poate, şi asta din legea muntelui...

– Poate că o să-l înjunghii chiar tu!...

– Să preferăm această durere, sufletească, altor aberaţii ale existenţei!...

Dăm mîna şi ne despărţim.

„Un om este, de fapt, o concepţie despre viaţă!”, îmi spun în gînd, amintindu-mi hotărîrea prietenului meu de a nu se strămuta de pe aceste locuri.

– Hai, vezi că..., strigă el după mine.

Mă opresc.

Mă ajunge din urmă şi-mi spune:

– Cînd cobori, dai peste un pîrîu. Îl treci uşor, călcînd peste pietre. Să nu cumva să îndrăzneşti să bei vreo gură de apă din el!

O bucată de vreme cobor urmărit de privirile, obişnuite cu înălţimile, ale poetului, care a rămas pe culme, apoi mă pierd printre pîlcuri de brazi şi de mesteceni, pe o cărare ce adesea cade în scări foarte repezi. La un moment dat se aud nişte chiuituri lungi, undeva sus, acolo, în urmă, dar nu sînt ale prietenului meu. Peste bolovani şi răzoare, peste grohotişuri gata să-ţi ia pămîntul de sub picioare, prin iarba nepăscută decît de capre, pierzînd des şirul cărării, spre mine se prăvălesc doi beţivi, veseli şi dezinvolţi. Se întorc de la o petrecere ţinută în satul de peste culme, poate chiar de la logodna de la care mi-am sustras gazda.

*

Sînt (din nou) odihnit, relaxat, rupt (definitiv) de toate gîndurile mele negre. Trupul mi-e aerisit, ozonat, sanguinizat, obişnuit iarăşi cu mersul pe jos, agil. Talpa piciorului mi se aşează sigură pe sol, găsesc cu uşurinţă pietrele aruncate în locurile umede unde copitele vitelor frămîntă zilnic, deja, lutul amestecat cu apa ploilor sau a izvoarelor.

Mă gîndesc la muntele ce mi se oferă acum cu atîta dărnicie, la ziua prilejuită de vizita la prietenul meu, poet şi ţăran în acelaşi timp... Un om care a ales,

într-un fel, o anumită sihăstrie, singurătatea, abstragerea din realitate... Da, desigur, un om este o concepţie despre viaţă. Dar viaţa este mai puternică decît această concepţie. Viaţa este un om şi un munte...

*

Mă abat, coborît fiind mult spre şosea, de la cărarea pe care am fost îndrumat, o iau printr-o otavă necosită, sar cîteva garduri ridicate din trunchiuri subţiri de brad – simt în nări mireasma răşinii încinse de soare – lătrat iarăşi de dulăi harnic, şi mă pierd pe sub genele pădurii răcoroase. În aerul jilav al pădurii, îmbrac geaca şi o strîng pe lîngă corp.

Ajung la pîrîul de care gazda mea îmi spusese că trebuie să mă feresc. Apa e limpede, vie, prelinsă repede peste pietre şlefuite şi peste pietre colţuroase, abia desprinse din stîncă de friguri şi de şuvoaie, trezind palme de pînză albicioasă menite să înfrumuseţeze veşmintele curgerii. Nimic suspect. În afară de firele de iarbă arse de atingerea lichidului... Spălaseră nişte butoaie, chiar cisterne – după unii – , cu care un grup de tehnicieni aduseseră substanţele folosite la stropirea pădurilor. Pînă să prindă lumea de veste, pierise o turmă de oi, adăpată, ca de obicei, la pîrîu. Au făcut intoxicaţii nişte vaci... O pierdere de luat în seamă, nu glumă.

Privesc iarăşi apa zglobie a pîrîului. Limpede şi zglobie. Ispititoare. Relaxantă. Asemeni liniştii mele? Lipsită de provocări? De răspunsuri?

– Vom aştepta acum ca o binefacere cîteva puhoaie, care să cureţe pîrîul, adăugase prietenul meu la despărţire.

Dacă va începe poetul meu să scrie şi despre pîrîul ăsta, cred că arta lui orfică se duce... pe gîrlă. Toată inspiraţia. N-o să-l creadă nimeni. După ce i-a obişnuit pe toţi cu „cîmpuri de mătase”... Va da faliment. Faliment poetic. Treaba lui!

Culoarul

Dacă, aflat înăuntru, deschizi şi apoi închizi uşa pe dinafară, dai în culoar.

Dar, înainte de a deschide uşa de dinăuntru şi de a o închide pe dinafară, trebuie să ajungi la ea...

Însă, înainte de a ajunge la uşă, eşti obligat să faci spre ea cîţiva paşi....

...După ce, mai înainte, firește, ţi-ai pus pălăria şi pardesiul sau paltonul şi, în principiu, te-ai îmbrăcat, privindu-te în oglindă încă o dată, după ce abia ţi-ai luat micul dejun pregătit, de obicei, de tine, pe gustul tău,... după ce te-ai spălat pe faţă şi pe dinţi, pe ochii aşteptaţi de priveliştile lumii,... după ce ai petrecut cîteva minute la „toillette” – un cuvînt scris de tine citeţ, cu tuş mov, pe o foiţă de hîrtie rozbombon, lipită, ascuns...

...Şi, între timp, din cînd în cînd, ca şi cum te-ai conforma unui ritual prezidat de un zeu şchiop, mai arunci o privire pe fereastră, evaziv, evadînd, mai cercetezi cu priviri mioape ceasul-avertizor, umbrele proiectate pe perete de soarele trezit mai devreme decît tine. Încă nu ţi-e prea clar ce vei face în ziua ce abia şi-a deschis pleoapele, dar te simţi deja în stare să priveşti tabloul cu turnul înceţoşat atîrnat pe peretele camerei de dormit, sau poţi acorda suficientă atenţie covorului de sub picioarele tale, scaunului pe care te aşezi, şubrezit sau nu, depinde cum pui problema, cum îţi defineşti punctul de vedere... Îţi asumi viziunea fericirii sau a nefericirii?...

Acum eşti în stare să fluieri, să rîzi, să trăncăneşti, chiar împotriva felului tău de a fi, chiar dacă

eşti singur... De fapt, e magnific să trăncăneşti de unul singur, e ca şi cum ai conversa cu zeii cei morţi, ca şi cum le-ai recita versuri sau le-ai reaminti citate din textele vechi, din spusele cunoscuţilor, din tratatele prezentului, că tot nu-ţi mai strigă nimeni să taci!

Poţi, de exemplu, să asculţi în voie zgomotele oraşului, care nu-s încă zgomotul muncii... O mulţime de mugete şi claxoane te iau în primire încă de la întîiul ţipăt al fiinţei tale însufleţite. O gălăgie care în curînd va deveni neînduplecată.

Dar, haide să zicem că toate astea n-au nici o importanţă! Încui uşa, primenit fiind acum, mîncat, îmbrăcat, ce mai?..., intrat în rînd cu oamenii!... Chiar dacă n-ai pe cineva în imediata apropiere, ca să-ţi dea un cît de cît mic ajutor, sau ca să te emoţioneze şi să te încălzească, imuabil, cu bătăile inimii lui. Mai priveşti o fotografie, mai rechemi o amintire, mai pui o speranţă în vaza în care margaretele cumpărate săptămîna trecută au început să se ofilească.

Dar ce te faci cu *Trezirea?*

Căci, zău, peste *Trezire* n-ai cum să treci!... Şi chiar dacă ai trece, ai neglija-o, ce rost ar avea? Treci peste *Trezire,* te cufunzi în trecut ignorînd-o, şi dai în *Somn***!** Iar dacă ajungi în somn, cu ce-ţi umpli veacul în ţara lui? Dormi? Ei bine, cum să-ţi petreci timpul vieţii dormind? Nici vorbă. Nimeni nu te-ar sfătui să faci aşa ceva, nici un manual de şcoală nu ţi-ar propune o asemenea temă, darmite un înţelept rătăcit pe cărările de la capătul bătrîneţii.

Deci: *Trebuie să te trezeşti!*

Această cerinţă e scrisă cu cerneală tipografică într-o mulţime de cărţi, în broşuri publicitare, în pliantele răspîndite de organizaţiile zonale şi sezoniere de turism. Deviza este pictată artistic pe banere şi afişe multicolore de plasticieni specializaţi, premiaţi la fiecare început al anotimpurilor festive.

Trebuie să te trezeşti la realitate! – te avertizează un indicator înălţat în cerul oraşului de un deget atomic.

Să te trezeşti, că altfel explodează. Explodează degetul atomic, inima, gîndul tău ferit de lumina zilei. Gîndul tău muncit şi tainic, poate şi el exploda, fără ca măcar să te ia de spectator. Însă, într-un asemenea caz, ce rost ar mai fi avut venirea ta pe lume? Un adormit cu ochii deschişi nu preţuieşte nici măcar cît un adormit cu ochii închişi. Asta ca să forţăm comparaţia. Şi, dacă o forţăm pe mai departe, putem afirma că: un mort cu ochii închişi nu preţuieşte deloc mai mult decît un mort cu ochii deschişi.

E o bombă – degetul atomic indicator, un avertizor, ameninţător, o mică bombă, o stimabilă realizare a tehnicii, o bombă deghizată, înfăşurată într-o aură de vorbe linguşitoare, făcută să pară că plesneşte, crapă, bubuie mereu deasupra Pămîntului, ameninţînd pe cei care nu vor să se trezească la realitate!... Nu explodează niciodată, însă ameninţă. Ameninţă mereu. Avertizează.

Un exerciţiu care te obişnuieşte cu frica. Ţi-o sporeşte în sînge.

Frica de tine însuţi.

De gîndurile tale.

Dar tu, într-un anumit fel, nici nu vrei să te trezeşti la realitate. La acea realitate căreia unii îi dau mereu o altă culoare, una schimbătoare şi necuvenită. Pentru tine realitatea nu-i un rău real în care te salvezi înotînd cu forţă ca să ieşi din mrejele unui rîu ireal. Nu-i ca şi cum ai fi gata să te îneci într-o pînză de apă freatică, întunecată, subpămînteană, şi ai accepta deci să-ţi dai duhul într-o alta, de acelaşi fel, dar puţin mai aproape de cer.

Însă realitatea e peste tot. Şi cînd eşti treaz, şi cînd dormi. E lîngă tine chiar şi atunci cînd ţii ochii închişi. Numai că într-un asemenea caz, dacă vrei să

o atingi, să o pipăi, trebuie să te mişti ca un orb. Nu oricine poate să imite un orb, atunci cînd vrea să pipăie realitatea.

De aceea, tu nu doreşti decît să fii în stare să răspunzi la apel în această realitate plină de atîtea irealităţi. Se adună, irealităţile, balivernele, fantasmele, multe, ca nişte vietăţi fără inimă, te înconjoară din toate părţile, te cuprind, te înfăşoară, te strîng în chingile unei nuci de cocos ce se închide în sine suptă de arşiţa deşertului, şi tu nu mai ai ce face împotriva lor, nu le mai poţi regîndi, ca să le dai avînt în aerul despovărat de nori. Orice irealitate este un monstru ce nu mai poate fi ucis.

Iar tu, acu, vrei să te trezeşti! Ai mai spus-o. O spui în fiecare dimineaţă, în fiecare zi, ca pe o rugăciune, cu iluzia că aparţii cuiva care-ţi poate aproba cererea scrisă cu migală, cu mîna înceată, cu mintea vie, cu gîndul la bunătăţile lumii. Adică nu vrei, dar trebuie să te trezeşti, ca şi cum asta ar fi filosofia vieţii tale. Că-ţi sună sau nu ceasul (deşteptător), dimineaţa tot vine.

O, şi cît ai da pentru o trezire pur şi simplu!... O trezire de copil. De poet, de ce nu? De ţăran sculat odată cu soarele. Doar ţi s-ar cuveni.

Căci, uite, dacă mergi în sens invers trezirii, ajungi în somn. Iar dacă-ţi continui înaintarea?... Tot în somn ajungi. Adică nici nu mai ajungi... Eşti. Fără să te cufunzi în el, mai adînc. Căci mai jos de somn n-ai unde să cobori.

Somnul e plat.

Da, chiar ţinînd ochii închişi, nu poţi dormi liniştit.

Şi apoi, cînd dormi, e ca şi cum ai fi prins în pioneze pe planşetele astrale. Vizionarii celeşti învaţă anatomie terestră folosindu-se de trupul tău. De sufletul tău. Află lucruri interesante. Te citesc. Ca pe o carte. Ca pe o carte proastă. Văd toate greşelile de

construcţie. De interpretare. Adună informaţii. Eşti un trădător, cînd dormi. Un trădător al propriei condiţii. Bun de tras la răspundere.

***

O geană de lumină respiră chinuit întunericul din încăpere, subţiindu-l.

Sub frunte – un gînd plăpînd, ca un porumbel cenuşiu rătăcit.

Trupul – apăsat sub blocuri de piatră masive. Piatră învelită în muşchi gros şi umed.

(Ai această impresie.)

Ţi-e teamă să deschizi pleoapele, să nu le afli şi pe ele împietrite, strivite sub închipuiri barbare. Muşchiul moale sporeşte sub pietre, îmblînzindu-le atingerea. Eşti închis în întunericul imaginar ca într-un mormînt. Deschizi pleoapele sau deschizi capacul greu? Întrebarea trudnică, istovită de coşmarul somnului, se tîrăşte neputincioasă pe sub bolta scundă a gîndului – oare oamenii, atunci cînd se trezesc (sau se nasc) o fac într-un coşciug? Nu ştii cum vei muri, nu ţi s-a mai întîmplat, dar ai dreptul să te întrebi cum te naşti. Posibilul răspuns, nu cel dat de atîtea ori, face mai dureroasă apăsarea sufocantă a aerului.

Un fum înecăcios, pucioasă amestecată cu smirnă, îţi intră în nări.

Mişti braţele. Plasele nopţii sînt prinse încă în piroane neclintite. Palmele ating coapsele, pîntecele, pieptul... Nu ştii încă dacă degetele se încîlcesc în părul tău sau în lîna aspră a somnului.

Aştepţi.

Apoi mişti iarăşi braţele şi faci eforturi să-ţi pipăi trupul centimetru cu centimetru. Încerci să te identifici şi să te recunoşti cu ajutorul degetelor, cînd acestea învaţă, la rîndul lor, gesturi precise, dobîndesc îndemînarea de a recunoaşte mai tîrziu torsul iubitei, gîtul acesteia, ceafa, şuviţa de păr rebel

obosită de briză. În descoperirea matinală, degetele întîlnesc părul lăţos, mereu acelaşi, lung, aspru, surprinzător. Părul unui animal care se trezeşte din somn. Asta eşti acum – un animal neîndemînatic, pipăind prosteşte cu degete insensibile, degete cu terminaţii cornoase, cu atingerea dureroasă, ca într-o încercare de răpire, de sfîşiere, de căutare a dovezilor sîngelui.

Ţi-e teamă să deschizi ochii nu pentru că te-ai descoperi acoperit de o pătură de muşchi cenuşiu, ci pentru că s-ar putea să-ţi apară înaintea ochilor propriul chip, dar nu cel cunoscut, ci chipul surprizei, fără să semene cît de cît cu chipul tău ideal.

În tot timpul eforturilor de gîndire, părul trupului te apără de răcoarea dimineţii. Încă n-ai cum să spui cît de lung e, dacă e lung cu adevărat, nici ce culoare are. Ochii tăi interiori (ochii minţii?) caută imagini înşelătoare, te pregătesc, prin imaginile interioare, pentru intrarea în amestecul de lumini şi umbre din încăperea unde săgeţile dimineţii ucid treptat animalele nopţii.

Cu un efort supraomenesc, cu sentimentul că urneşti o piatră de moară de pe gura unei fîntîni, deschizi ochii. Suliţele luminii se aruncă toate asupra ta. Strîngi brusc pleoapele, într-o grăbită retragere strategică. Suliţele luminii se frîng şi îndată le regăseşti grămadă, vii, lîngă patul tău. Limpezimea minţii tale le îngheaţă repede, le face translucide. Plapuma de frunze şi iarbă, pietrele reci, ţărîna ce se scutură imperceptibil, nisipul, culcuşul întreg se luminează. Părul lung, rărit din ce în ce mai tare, descoperind, iarăşi, fruntea, pieptul, spatele, braţele, cade pe covorul îndelung folosit, tot lîngă pat.

Te ridici, în capul oaselor. Te sprijini în mîini. Îţi examinezi trupul. Îl priveşti, fără să-l mai compari cu al vreunui animal...

Stai cîteva minute pe marginea patului, atingînd cu tălpile dureroase blana de viţel întinsă peste covor. Apoi faci paşi, ca şi cum ai face ochi. Te legeni pe picioare, stîngaci. Piciorul stîng doare, sîngerezi, după ce şi-a pierdut ultima terminaţie cornoasă. Vîri picioarele în papucii scoşi de sub pat, adevărate bandaje pregătite din vreme. Papucii sînt murdari, cu sînge vechi închegat în pînza zdrenţuită, mirosind puternic a sudoare şi a dezinfectant. Părul îţi cade necontenit, în smocuri nenumărate, de pe faţă, de pe gît, de pe dosul palmelor, ca un alt somn.

Te apropii de fereastră, şchiopătînd, şi o deschizi. E ca şi cum ai deschide ochii, încă o dată, Iarăşi şi iarăşi. Acelaşi ritual. N-ai, încă, nici măcar motivaţia deschiderii ca să primeneşti aerul încăperii. Încă nu. Camera se umple de miros de ţărînă proaspăt plouată, în vreme ce un val de apă murdară, sporit de ploaia abia oprită, spală zgura din iarba orizontului.

În momentul acesta recunoşti că te-ai simţi mult mai bine dacă ai avea îndrăzneala să cînţi. Orice. Deşi încă nu ştii dacă, deschizînd gura, ai reuşi să articulezi cuvinte, nu doar sunete care ar putea aduce cu vocalizele unei melodii. Nu ţi-ar fi indiferent dacă ai scoate un simplu behăit. Dezastrul ar fi detestabil. Ţi-ar strica toată ziua. N-ai mai avea curajul, mai tîrziu, să deschizi gura. Ai deveni unul dintre numeroşii muţi ai oraşului.

Declami în gînd:

Vezi, s-au împuţinat căscaţii în oraş
cum ziua becurile ce nu se mai sting,
de-ncepi să-nalţi o casă, nimeni
nu vine să se mire ce mai faci!...

Tuşeşti.

Scuipi.

În chiuveta din baie, în faţa oglinzii. Caşti gura. Caşti gura la... tine. Gîtul ţi-e roşu.

Dacă acuma greşeşti, dacă limba ţi se împotmoleşte în primele vocale sau consoane articulate, rişti să rămîi pentru totdeauna un complexat... Unii se obişnuiesc. Cu complexele. Introduc în gramatică, în gramatica vieţii, cîteva definiţii favorabile. Care justifică greşelile comise, le explică şi le fac seducătoare. Academice. Vorbesc un grai al lor, curios, colorat cu... *prostisme*.

Vorbirea, vine şi ea pînă la urmă, căci, oricum, omul mai trebuie şi să evolueze!... Altfel, ce rost ar mai avea să plece de la starea de animal, în fiece dimineaţă. De animal înţelept, bineînţeles. *Homo sapiens*! Stare uitată şi regăsită şi iar uitată şi iar regăsită, la infinit. Punînd de fiecare dată puţină distanţă între ce a fost şi ce este, şi apoi străduindu-se să scurteze această distanţă, s-o nege de tot.

Opţiuni?... Vreme pierdută pentru alţii, spre plăcerea lor?... Aranjamente?... Schimbări de grafice în datele vieţii?... Ce, parcă nu se ştie? *Totul se ştie!* Nimic nu rămîne ascuns. Uite, de pildă, Omul de Neanderthal!... Pînă la urmă a fost dat la iveală chiar de sub pămînt. Cît o fi el, pămîntul, de greu, de încăpăţînat şi de trîndav. Pus pe masa de discuţii a arheologilor, Omul de Neanderthal s-a dovedit singurul exemplar de excepţie din epoca lui. Ales încă din timpul vieţii pentru muzeu. Îngropat în aşa fel încît să nu se piardă urmele. Nu urmele lui. Urmele celor care l-au îngropat... Orice gropar rămîne-n istorie prin cel pe care-l îngroapă. Orice sentiment...

Pentru dovezi a fost îngropat şi Omul de Neanderthal. Oprit din evoluţie şi livrat viitorului. O dovadă, el, că a existat cîndva şi un trecut. Trecutul vine de mai de demult, nu doar de acum, din prezent. Nu numai de acum sîntem nişte neştiutori. Să se vadă!... Este ochit cîte unul şi pus la dosar. Pentru muzeele viitorului. Tescuit, stors de vlagă – să se

vadă că n-a bîntuit degeaba prin epoca lui – şi uscat asemeni unei cărămizi, la foc mic. Pentru a rezista mai bine. O cărămidă pentru construcţia viitorului. Dar dacă omul ăsta, despre care se scrie la infinit, ar fi fost de la bun început un înţelept, tot aşa de deştept ca şi urmaşii care învaţă despre el, ce s-ar fi putut întîmpla cu evoluţia lui? Ar mai fi fost aceasta cît de cît semnificativă? Ne-ar mai fi dat el de-a lungul istoriei vreo fiinţă optimistă? Care să privească detaşată şi îndatorată chinul zilnic al soarelui de a răsări şi de a apune pentru nimeni? Ce s-ar fi ales din urmaşii lui fără prostia lui începătoare? Fără naivitatea lui ingenuă?

Ai putea să dai răspunsuri la asemenea întrebări? Replici? Să-ţi dai replica? În singurătatea odăii. Bărbierindu-te. Ajutînd natura să te desăvîrşească. Devenind şi tu, prin actul bărbieririi, o unealtă oarecare a naturii, care se înfrumuseţează... Că Omul de Neanderthal a fost tras într-un singur exemplar, asta e sigur. Urmele celor care l-au îngropat n-au mai fost găsite. Niciodată. Groparii, totuşi, nu supravieţuiesc mortului. Nu supravieţuiesc nimănui. Nici sentimentele clădite pe moarte.

E, însă, o datorie de onoare să-ţi interzici a gîndi asemenea lucruri. Chiar dacă s-ar dovedi pînă la urmă adevărate. Adică Omul de Neanderthal nu poate fi descoperit decît într-un singur exemplar? Adică numai lui îi aparţine singurătatea?... Singularitatea?... Unicitatea?... Adică, dacă moare Unul, sînt îngropaţi mai mulţi?... Să nu-ţi treacă prin cap asemenea lucruri! Ce, omul care eşti nu poate să fie unic?... Nu mai ai acest drept?... Fii serios! N-au dispărut nici singuraticii, nici suferinzii, orgolioşii, nefericiţii! Şi, chiar dacă au dispărut, nu-i nici o pierdere. Pînă la urmă, peste cîteva secole, tot Omul de Neanderthal va fi descoperit!

Aşa că, ce mai contează?...

„Aşa voi face!”, îţi zici, frecîndu-ţi palmele. Şi iată că ai rostit un cuvînt articulat cum se cuvine. Fără să vrei. Totul este să ai despre ce să te pronunţi, şi atunci „pronunţia” îţi iese.

De acum înainte nu vei mai avea probleme de comunicare. Nici de înţelegere. Totul îţi va deveni foarte clar. Simplu şi bun de despicat în patru, ca un fir de păr.

Nu mai rişti să fii un prost tăcut.

Vorbeşti.

Te explici. În eventualitatea că ai ceva de explicat. Că ai de disculpat vreo vină.

Vorbeşti mai întîi cu tine însuţi. Îţi dai nume. Doar răul după nume te caută. Fentezi. Cu ajutorul cuvintelor. Fentezi răul, la o adică. Iei un alt nume, la un moment dat, şi boala îţi pierde urma, se leagă de altcineva.

Ultimele smocuri de păr rămase pe corp le epilezi. Sau le ascunzi sub îmbrăcămintea obosită.

Şi cînţi.

În sfîrşit, cînţi cu adevărat, fără să mai solfegiezi. Îţi exersezi vocea mai mult cîntînd decît vorbind. Preferi alternativa aceasta. Atunci cînd cînţi ceva, orice, cuvintele nu-ţi mai aparţin. Nu te trădezi. Nu trădezi. Şi apoi, dacă te pui pe cîntat, nu se mai aude fierbînd apa din ceainic, nu află nimeni ce-ţi pregăteşti pentru micul dejun.

Mănînci în grabă şi ieşi pe culoar.

***

Ajuns în culoar, după ce ai închis bine uşa, ai dreptul să nu mai vorbeşti. Chiar obligaţia. De fapt, în culoar, dimineaţa, vorbitul este interzis. Doar există şi oameni care mai vor să doarmă un ceas în plus. Nu strică. Alţii abia au sosit de la vreo petrecere, sau dintr-o tură de noapte. Alţii se distrează pur şi simplu, dar doresc s-o facă în linişte. Au timpul lor de distracţii speciale.

Iar „Fumatul este interzis!”

Afişe mari, frumos scrise şi colorate, cumpărate pe banii contribuabililor de pe scară, te pun în gardă. Paznica de culoar urmăreşte dacă liniştea este respectată la literă. Trece cu şopîrla umedă peste mozaicul rece al pavimentului. Face curăţenie. În culoar se face mereu curăţenie.

Cel care îndrăzneşte să scoată o vorbă pe culoar este privit semnificativ. E fotografiat. Pus la gazeta de perete. Paznica de afişe nu se leagă de nimeni. Nu face reproşuri, nu dă amenzi. Înregistrează. Cum să te legi de un om fără să ştii dacă face sau nu parte din serviciul administrativ diriguitor al imobilului?... Privirile semnificative devin de la o vreme o obişnuinţă uşor de pus în practică. Fiecare se obişnuieşte repede cu această convenţie comună şi comodă a tăcerii. Dispare salutul verbal. Rămîne doar înclinarea semnificativă a capului spre pămînt, definitivă.

Cei fricoşi, doar ei mai tremură din ochiul paznicei de afişe. Căci paznica are ochiul format. Te umple una-două de bănuieli vinovate. Cu inocenţă. Fără ca ea să-şi dea seama ce situaţii produce. Fricosul începe să tremure, i se face frig, n-ai cum să-l mai opreşti, nu-i nimeni vinovat cu adevărat. Degeaba-l întrebi cîţi kilometri mai sînt pînă la capătul culoarului.

Spaţiu al liniştii, lipsit de zarva copiilor, culoarul este un loc al pregătirii pentru intrarea în oraş. La capătul lui, al scărilor scunde, al trotuarului mărginit de gardul viu în care urinează cîinii nopţii, aşteaptă strada adevărată, cea care duce spre marile aglomeraţii... Păşeşti pe linoleul verzui, îţi netezeşti freza, îţi îndrepţi umerii, îţi reglezi distanţa paşilor, grijuliu ca tocurile pantofilor să nu scoată zgomotul paşilor pierduţi... Un asemenea zgomot ar fi folosit ca fundal sonor pentru filmele care ţi-ar povesti viaţa.

***

...Fusese o vreme cînd pe culoar nu se plimba nici un paznic de afişe. Era pe vremea cînd nu exista nici un fel de afiş. Pe vremea aceea se întîmplau foarte puţine evenimente obişnuite...

Drace, îţi aminteşti!... Da, ai amintiri. Asta înseamnă că a trecut deja o fărîmă de eternitate de cînd ai început să-ţi pregăteşti micul dejun.

Îţi spui toate astea, mănînci şi intri cu toată forţa în ziua ce ţi se întinde la picioare ca un covor istovit.

Profesorul de engleză

— Mă săturasem să aştept, zise Grigore Mînecan trîntind paharul pe masă.

Impactul fu atît de puternic încît paharul se făcu ţăndări şi-şi proiectă conţinutul în jur. O parte din băutură, în stropi fini, se opri în stofa din reverul sacoului lui Rusu, alta, pe pantalonii ponosiţi de şederea la masă ai lui Tăut.

– Eşti beat! zise Tăut.

– Nu. Nu sunt beat! protestă Grigore Mînecan.

– Atunci eşti nebun!

Grigore Mînecan îi măsură pe cei doi cu o privire tăioasă. Aşteptă cîteva clipe, apoi le spuse pe un ton categoric:

– Dacă vreţi, plecaţi!

Cei doi îl priviră concesiv, părînd să spună că o asemenea invitaţie le aduce o uşurare în suflet. Privirea lui Grigore se întunecă şi mai tare. Pentru că nu asta voia, ca ei să plece.

– Mă săturasem! Voi nu-nţelegeţi?… Mă să-tu-ra-sem! continuă Grigore şirul vorbelor întrerupt de incidentul cu paharul. Se întoarse spre fata de la bar şi strigă: Dora, mai adu un rînd! Cu apă. Cu apă minerală!… Plătesc eu! spuse întorcîndu-se spre tovarăşii de pahar. Am umplut scrumiera de mucuri – continuă Grigore – şi *Ăştia* tot nu mai veneau. Nici un semn că există. Ştiam că trebuie să sosească. Am plănuit cu ai mei totul. Am făcut rost de ţuică, de sanvişuri, de miel. Ai mei mi-au adus whisky, ca s-arătăm că nu suntem nişte coate-goale, nişte sălbatici. Cred că mi-au pus şi microfoane.

Rusu şi Tăut se priviră în treacăt.

– Ce, vi-i frică de microfoane?

Rusu şi Tăut nu răspunseră. Ezitară şi apoi pierdură ocazia. Dora aduse vodca, adună cioburile şi şterse masa cu o cîrpă verde, de mătase. Ţesătura nu prea absorbea lichidul întins pe masă şi fata făcea eforturi vădite ca să lase tăblia cît de cît uscată.

– E din rochia de mireasă a patroanei? întrebă Tăut încercînd să rîdă, cam fără rost şi fără să primească răspunsul.

– Microfoanele-s un moft, continuă Grigore Mînecan absorbit de gîndurile sale. Dacă-s făcute, trebuie şi ele folosite la ceva. Oricum, le-a trecut vremea.

Rusu şi Tăut nu-i prea dădeau atenţie. Fata se întorcea la bar cu tava plină de cioburi şi pahare goale şi cei doi îi urmăreau jocul şoldurilor strînse într-o fustă neagră, foarte scurtă. Nu era un joc nonşalant, provocator… Tînăra avea mai mult mersul unei fete incomodate de privirile bărbaţilor. Era, probabil, o începătoare în munca într-un local. Păşea rigid, grijulie să nu piardă controlul tăvii. Cînd Rusu îşi retrase privirea de pe spatele fetei, descoperi pe reverul sacoului că una din petele de coniac provocate de prietenul său se lăţise. Luă paharul cu băutură din faţa lui şi-l dădu pe gît aproape jumătate. Văzîndu-l preocupat de băutură, Grigore Mînecan continuă:

– La un moment dat mi-am zis „De ce să fac pe prostul lor? Îmi iau catrafusele şi gata!”. Poate au sosit şi i-au pus pe altă direcţie. Sau au renunţat. Cel mai uşor e să renunţi. Renunţi şi cauţi scuze. Da’ nu-s eu omul scuzelor. Am mai făcut puţină ordine prin vrafurile de hîrtii de pe birou, am dat nişte telefoane, da’ nu lungi, să fiu de găsit de vrea careva să-mi mai spună ceva, m-am mai dat cu nişte cremă pe furunculul de la gît şi-am zis că ies. Ziua era în scădere, n-o să mă las uitat într-un birou unde nu mai

aveam ce face. Aştepţi, aştepţi, dar pe cine să mai aştepţi? Abia îmi găsisem cheile – am dat liber şi femeii de serviciu, n-avea ce mai face şi ea acolo – şi mă pregăteam s-o iau spre uşă, că a venit el. Profesorul de engleză.

Profesorul naibii. Profesor eram eu? Chiar şef, director de casă de cultură!... Zicea că este traducătorul. Ce să traducă ? Atîta engleză cît să îngăimi două-trei cuvinte ştiam şi eu. Doar nu era să vorbesc filozofie. Nu, că *el a fost trimis să traducă*!

– Ce să traduci? l-am întrebat cam răstit.

– Conversaţia. Trebuie să facem conversaţie. Despre Dracula. Nu-i putem lăsa de izbelişte.

Parcă m-a lovit în moalele capului. Eu ce rol mai aveam în spectacolul ăsta? N-aveau încredere în mine? Puteam şi eu să mă descurc destul de bine. Ce, vroia să-i f… doar el pe toţi ăia de trebuie să-i întîlnim? Sau pe alea, c-or fi fiind nişte curve? Numai la de astea-i bun. Nu mai dau mare lucru nici ai lui pe el. Dacă-l vezi, zici că nu-i bun decît să-mbete timpul de cap. Mai mult scund, da'-i bine legat. Cu umeri solizi şi picioare musculoase. Nasul cam turtit, şi faţa plină. Îmbrăcat în haine sport. Un ciot. L-am primit, ce să fac, i-am pregătit o cafea, i-am spus încă o dată unde o să mergem şi ce o să facem. N-aveai cui. Le ştia pe toate.

Ideea era a mea. Cu ieşirea. Şi era bună. Era şi el de acord. Aşa că i-am dat bice. Trebuia să ajungem sus înainte de lăsarea întunericului. Nu puteai avea mare încredere nici în norii rari, foarte înalţi, care se mai iţeau pe cer.

Le-am luat direct de la hotel. Sau, mă rog, i-am luat. Două femei şi trei bărbaţi. Tineri toţi, nişte copii, studenţi. Numai ea, profesoara, era trecută bine de şaizeci de ani. Da' nu-şi arăta vîrsta. Era înaltă, părea de doi metri, deşi nu-i avea, uscăţivă, cu o fustă lungă, neagră, pînă la glezne, împunsă de genunchii

ascuţiţi. Părul, tuns scurt, vopsit, negru intens şi acesta. Avea nume de rusoaică, Tanya, Tanya Robin, dar nu era rusoaică. Nu ştiu ce mă făcea să zic că aducea mai degrabă a englezoaică.

Dar nu, nu era englezoaică nici pe departe. Ştiam că plecase din ţară pe cînd era o copilă, poate adolescentă, cu părinţii. Cu mama mai întîi, după care, la cîţiva ani, au reuşit să-şi „recupereze" şi tatăl. Sau ea a fost recuperată, mai tîrziu, de părinţi, după ce-şi făcuse studiile aici şi chiar negase c-ar bate-o gîndul să-şi lase ţara. Peregrinase ani de zile printr-o groază de şcoli din State, lucrînd mai ales cu elevi dificili, pe care nu-i prea dorea nimeni, ca mai apoi să ajungă la o universitate, unde vorbea, mă rog, conferenţia, adesea şi despre ţară. Din cîte am aflat de la unul sau altul...

I-am spus să îmbrace ceva mai gros peste tricoul de bumbac cu însemnele Statelor. S-a întors în hotel şi a luat un jerseu. Studenţii – trei tineri şi o tînără – au aşteptat, încercînd să încropească o conversaţie amărîtă. Ce-au mai făcut, cum li se pare oraşul... Erau de două zile aici, ceea ce eu nu ştiam.

– *Oh, yes*! spuse profesorul de engleză pe un ton afectat. Au vizitat Turnul dogarilor, biserica din centru, crama de la T. Vorbea într-un amestec de română şi engleză, cînd pentru mine, cînd pentru cei patru. Gryf, un tînăr cu faţa prelungă şi un început de barbă, cu părul blond lăsat peste umeri, îi răspundea mai des, preocupat să găsească un subiect de discuţie. „Profesorul" însă încerca periodic să prindă privirile fetei şi să le reţină, dar ea nu da importanţă străduaniilor lui.

– Au învăţat cum se bea în România! spuse rîzînd Macrea. Nu-i aşa, Rory?

Cel pomenit îi răspunse printr-un zîmbet vag, abia schiţat, fiindcă în acele momente încerca să-mi explice mie, ajutîndu-se şi de cîteva cuvinte româ-

neşti – drac, ţapă, conducător, „singhe” – ce fac ei aici. Dar asta o ştiam şi eu, ca şi Macrea.

– *Yes*! confirmam eu. Pedepseşte rău. Conducător viteaz. Nu drac. Nu! *Yes*!...

– Rory ştie bea! insista Macrea, amestecîndu-se mereu în vorbă. Ţuica bună, nu? Foarte bună! Şi Annie. Nu-i aşa, Annie? Aţi intrat în specific. *Yes*!

Rory întrerupse discuţia cu mine, cerîndu-şi scuze, după cîte mi-am dat seama, şi-i explică lui Macrea că nu-l cheamă Rory, ci Rorty. Cu un *t* rostit foarte clar.

– A, nu, e mai bine aşa! preciză Macrea. E mai bine. Spun eu. Ce Rorty? Rory!

Pronunţa numele americanului parcă ar mesteca pietre.

Am întins conversaţia din faţa hotelului, în aşteptarea profesoarei, pe drum, în microbuz, şi apoi pe platou, privind muntele şi văile deschise în jurul nostru. Intrau toate în „specific”. Şi norii, mai consistenţi, mai aproape de noi, dar încă inofensivi.

Cu profesorul de engleză am tranşat-o de la început. I-am zis în gînd, căci cu el n-aveai ce vorbi, nici ce te înţelege: „Îţi las fata, dar nu te atingi de bătrînă!” Voiam s-o ţin mai mult de vorbă şi să aflu cum e în America, dar nu articole şi poze de ziar, nu! Şi-apoi, să-mi fac numărul, să le vorbesc despre Dracula.

Platoul mă avantaja de minune. Piscul se vede ca într-un televizor cu ecran mare. Sus, în vîrf, releul TV, ca un turn de veghe şi de avertizare. Şoseaua urca pînă în apropiere ferm, kilometri şi kilometri, apoi cotea, îndepărtîndu-se şerpuitor pe sub coaste de munte şi poteci în pantă abruptă, îngustîndu-se ca o aţă cîţiva kilometri mai încolo, la trecătoare. Cunoaşteţi. Doar aţi trecut şi voi pe acolo. Satul e-n vale, tăiat de pîrîul tăcut, care primăvara, cînd se topesc zăpezile, prinde glas amenințător. Am cărat

din timp proviziile, cu doi săteni vînjoşi, şi un cioban tînăr a rămas o vreme cu noi, cu cîinele, păzind berbecul.

– Mielul, preciză Rusu.

– E acelaşi lucru, spuse Grigore şi continuă. Sunt acolo nişte stînci care par cioplite, pietre masive îngropate de timp în pămînt, resturi de la o construcţie. De dimineaţă, însă, am mai urcat un car de bolovani ciopliţi, împrumutaţi de la un sătean care îşi zidea casă chiar în zilele acelea, şi le-am rînduit ca şi cum ar fi ţinut de-oi fundaţie de casă străveche. Drumeagul ce ia muntele pieptiş, şi pe care nu încape mai mult de-un car gata să se răstoarne, îţi dă uşor impresia că-i acolo de cînd lumea. Le-am spus că a fost făcut de romani.

M-am pregătit serios pentru întîlnirea de acum. Am citit tot ce am găsit legat de subiect, dar eram în dezavantaj. Scorpia de bătrînă ştia de fiecare dată mai multe decît mine. Mi-am început lecţia încă de pe maşină. Dar voia legende. Legende vii. Psihologii. Nu ştiu dac-a trimis-o chiar o facultate, dar putea foarte bine să găsească nişte boşi care să-i sponsorizeze călătoria. Cine ştie, poate avea şi alte gînduri şi prezenţa profesorului de engleză era, pînă la urmă, justificată, dar dacă nu-mi trecea prin gînd ideea cu pietrele, întîlnirea ar fi fost un eşec. Poate a şi fost, dar din alt punct de vedere.

Norii se mai lăsau pe cîte o culme, îşi slobozeau baierele cîteva minute, apoi se retrăgeau. Pe noi ne ocoleau. Ne-am întins la vorbă. Şi la ţuici. Le-am cîntat o doină, ceva de jale, ba nu, un cîntec de cătănie. După primele pahare. Ca să-i introduc în jalea peisajului, în fiorii poveştii. Profesorul de engleză le traducea cuvintele dar vorbea cam tare, ca să se audă mai mult el, şi asta mă intriga. Şi n-aveam de unde să ştiu dacă traduce exact. N-aş fi vrut să îndulcească enunţurile, aşa cum făcea la clasă, ca să-i

protejeze pe elevi. Zic clasă. Da' ce clasă, ce elevi?... Erau creduli şi suspecţi. Nu ştiai dacă te ascultă din interes real, din amabilitate sau din cine ştie ce gînd ascuns. Bătrîna vroia amănunte. Era insistentă. Nu ştiu dacă o făcea îndrăzneaţă ţuica băută ca apa sau curiozitatea de profesoară. Eu îi spuneam că toată povestea lui Bram Stoker era o aiureală, că oamenii de aici sunt paşnici, nu beau sînge.

– Dar aveţi cultul sîngelui, insista bătrîna. L-aţi ucis pe cioban, aţi îngropat-o pe Ana în zid...

Vorbea despre noi ca şi cum ea nu s-ar fi născut aici.

– Prostioare pentru literaţi! ziceam.

– Ucideţi porcul de Crăciun cu cuţitul!

– Cînd îl avem.

– Îl aveţi. Nu treceţi sărbătorile de iarnă fără să sacrificaţi un porc.

– Tradiţia.

– Şi berbecul!... Îl mîncaţi fript pe jăratic, ca barbarii!

Făcea referire directă la mielul fript de noi şi de care Macrea nu se mai sătura.

– Dar e bun?

– E bun, accepta ea cu condescendenţă. Dar poţi face indigestie.

O aiureală. Auzi ce păcat: indigestia?!

Era oare chiar interesată de subiect sau voia să mă pună la punct? Pe mine. O transfugă. Putea să ştie destule despre Dracula înainte de plecarea din ţară. Făcea pe interesata ca să-şi justifice sponsorizările sau doar de ochii „studenţilor" ei?!... Beneficia de un voiaj plătit de alţii. Merita Dracula atîta osteneală?

Gryf îşi lăsa uneori braţele şi capul pe genunchii lui Rorty, ghemuiţi amândoi pe o pătură. În spatele lor, celălalt student, Alex, un tip de înălţime mijlocie, cu o barbă tunsă scurt, îşi tot mîngîia pletele, prinzîndu-le într-o coadă lungă, legate cu un şnur

negru. Se uita cînd la mine, urmărind dialogul cu profesoara, cînd la cei doi colegi ai săi, cînd la Annie. Îl interesa Annie sau profesoara? De unde să ştiu?

– Şi tu te dădeai la bătrînă!... zise Tăut întrerupîndu-l pe Mînecan din povestit. Zîmbea muşcător, încercînd să nu se bîlbîie, deşi limba îi era grea din cauza băuturii.

– Mă dădeam la naiba!... ripostă Grigore Mînecan. Se însera. Jos, în sat, era aproape întuneric. Trebuia să aprindem focul de tabără, dar bătrîna încă nu-mi spusese prea multe. Annie nu-l lua în seamă pe ăla cu coamă de cal. De la o vreme s-a trezit şi ea, nu se mai sătura privindu-l pe Macrea cum înfulecă hălcile de berbec şi dă pe gît bărdaca de vin. Asta după ce a uscat aproape singur sticla de ţuică dată de primar încă de dimineaţă. Mă şi miram unde mai încăpea în el atîta haleală. Poate că asta o impresiona şi pe Annie. Ori ea urmărea chiar să-l îmbete ca să-l tragă de limbă? Ce să afle de la el? Că Macrea şi cînd e mort de beat nu scoate o vorbă care să-l dea de gol.

Beat, beat nu cred că era. Nu se-mbăta el aşa uşor. Înainte să aprindem focul de tabără, i-a venit ideea să urce într-un brad şi să cînte asemeni cucului. Prostii, că era trecută vremea cucului. O fi făcut un pariu cu Annie? O fi crezut că-mi arată el mie cine-i el?!... N-aveam nevoie de asta. Îl cunoşteam. Nu ştiam chiar de tot ce-i în stare, dar îl cunoşteam destul de bine.

A urcat într-un brad mai înalt de douăzeci de metri. Aproape în vîrf. Nu-l mai vedeai. Şi era deja seară. Şi a făcut pe cucu'. La coborîre, a cam încurcat-o.

– Şi cu baba ce-ai făcut? întrebă Rusu hîtru.

– Tanya Robin.

– Tanya să fie!

– Ne-am strîns cu toţii sub brad. Se auzeau icnituri. Cred că de cîteva ori a alunecat de pe crengi.

Nu se văieta şi nu cerea ajutor. Şi-a dat drumul sau a pierdut priza de la vreo doi-trei metri. Ne-am speriat că şi-a rupt picioarele. Nici vorbă. Un drac.

– Dracula! făcu Rusu privind dezamăgit spre paharul iarăşi gol. Îşi aprinse o altă ţigară.

– Zici şi tu ceva, spuse Mînecan. Pe Macrea l-am lăsat în seama fetei. Am aprins focul de tabără. Crengi uscate şi cetină de brad. Flăcările au împuns noaptea iuţi şi vii, înalte şi fierbinţi. Ne-am ferit, luminaţi de jocurile de foc, prudenţi şi înveseliţi. Priveam alcătuirea de crengi şi flăcări cum lua noaptea în stăpînire cu mult curaj. Ne încînta.

Gryf încercă să-l provoace pe Rorty la dans. N-avea cu cine să danseze. N-avea nici cine să le cînte vreo melodie pe care se putea dansa. I-am făcut semn celuilalt student, lui Alex, îndemnîndu-l să apropie paharul, să i-l umplu din nou. I-am spus că vinul e roşu precum sîngele, băut în ţara lui Dracula. Am îndemnat-o pe profesoară să traducă. A înţeles, a îngăimat cîteva cuvinte şi a arătat spre Macrea, zîmbind, iar profesoara mi-a explicat că Alex crede că tot sîngele din damigeană curge acum prin venele colegului meu. Cei doi s-au lăsat prinşi într-o discuţie serioasă, dînd din cap afirmativ cînd unul, cînd altul, uitînd şi de mine şi de foc.

Cînd am adus nişte crengi, să le arunc în vîlvătaie, Annie rîdea de Macrea în hohote. Bietul de el avea pantalonii zdrenţuiţi la genunchi şi sacoul sfîşiat deasupra omoplatului drept. Dar nu-i păsa. Annie rîdea de răşina de brad impregnată în haine sau întinsă pe braţe, pe faţă sau chiar încîlcită în păr. Nu se chinuia s-o dea jos. N-avea cum. De trupul lui se lipeau acum foarte uşor fire de iarbă şi frunze şi Annie descoperi că poate chiar ea să-l îmbrace în straiele naturii, amuzîndu-se. Pe obrazul stîng, aproape de coada ochiului, i se prelungea un firişor de sînge. Ignora că e rănit. Şi de fapt nu era mare

lucru, după ce a scăpat cu picioarele întregi la alunecarea din brad. Annie se juca, împănîndu-l cu frunze de alun şi de mesteacăn şi, cînd am dat să mai ridic un braţ de crengi ca să le arunc în foc, am observat în treacăt cum ea îi caută faţa cu mîna, parcă mîngîindu-l, şi apoi cum se apleacă brusc şi-i atinge faţa cu buzele, sub ochiul stîng, poate ca să-i oprească sîngele. Nu cred că voia neapărat să-l sărute. Era un impuls, desferecat de moment, pe care nici ea nu ştia, poate, să-l califice, şi nici el, deşi, pentru el, n-aş pune mîna în foc. Mi-am zis că, desigur, dă în clocot sîngele lui Dracula băut de ea, dar şi că el, poate, o s-o aducă în starea în care o să-i dezvăluie tot ce aşteaptă, mărturisiri şi secrete. Macrea nu i-a răspuns la gest. A privit-o insistent, dar cu o expresie care nu spunea mare lucru. A aşteptat cîteva clipe, parcă frămîntînd nişte gînduri. Era derutat? Avea vreo idee?

Cînd mi-am întors faţa de la flăcările pe care le-am înteţit, Macrea dispărea printre tufe într-o alergare săltată. Annie privea nedumerită spre el. Poate jignită. Macrea o fi luat-o la sănătoasa fără să-i spună unde merge şi de ce o părăseşte brusc. Fiinţele astea străine, pe care le întîlnim doar din întîmplare, sînt foarte sensibile. Vă spun eu. Se supără din te miri ce. I-am făcut fetei semn să-l lase în plata Domnului şi ea să vină lîngă noi. S-a ridicat şi s-a apropiat de foc prea puţin convinsă că trebuie să renunţe la vraja din care a fost scoasă pe neaşteptate.

Am încercat să ne regăsim, să vorbim despre vreme şi apoi despre Dracula. Stăteam cu toţii în picioare, lîngă foc, care începea să se potolească. Undeva, departe, fulgera. Musafirii mei se întrebau dacă n-ar fi cazul să ne retragem, să nu ne prindă ploaia. I-am convins să mai rămînă. La o adică, avem foi de cort, împrumutate de la armată, ne acopeream cu ele. Dormim în sat. Nu-i un capăt de lume. I-a fost greu profesoarei să traducă asta şi să-i facă să

înţeleagă sensul expresiei „un capăt de lume”, dar cînd au înţeles ceva, s-au amuzat şi s-au înviorat.

– Ploaia-i departe de noi, nu vine ea aşa repede, încercam să-i conving. Acceptau.

Nu eram convins de ceea ce spuneam, dar am mai scos o canistră de vin, căci prima se golise, şi i-am îndemnat iarăşi să bea.

– Da’ ce le dai atîta de băut? întrebă Rusu făcîndu-i semn Dorei să se apropie, iar nouă nimic?!...

– Eram gazdă, spuse Mînecan sec.

– Gazdă-gazdă, da’ fă-ne şi pe noi c-un vin roşu. Nu doar cu coniac şi bere.

Dora nu-i luă în seamă chemarea. Era, desigur, obosită şi nu părea interesată să mai scoată de la client o comandă.

– Vrei vin roşu? întrebă serios Mînecan. Se rezolvă. Şi tu, Annie – am întrebat-o – mai vrei? Mi-a întins paharul gol. Ar trebui să mai adunăm nişte crengi, i-am sugerat profesoarei. Le-a spus celorlalţi ce-aş vrea şi s-au grăbit să se execute. Au înţeles, probabil, că-i un pretext de-a ne mai găsi ceva de lucru, înainte de a trece la o conversaţie consistentă, la care să participăm cu toţii. Era timpul să tragem concluziile, să intrăm în amănunte, să găsim explicaţii la tema noastră principală de discuţie. S-au pierdut în noapte şi-au revenit, fiecare cu ce a găsit. Între timp a apărut un sătean de jos şi m-a întrebat dacă mai stăm. Era îmbrăcat cu iţari din pănură, cum nu se mai poartă nici în sat, peste care curgea o cămaşă albă, din pînză groasă, purtată de cîteva zile. Pe umeri îşi legase o folie de plastic, care să-l apere de ploaie. Cînd a urcat, l-a prins o cernere de nori şi era sigur că nu vom scăpa neplouaţi. Mi-a zis că primarul şi şeful de post voiau să vină şi ei.

– Să vină, că mai stăm! Să vină! i-am spus şi l-am cinstit şi pe el cu nişte vin. Primul pahar l-a băut dintr-o suflare.

În vremea asta flăcările au crescut iar. O pală de vînt, umedă, aducînd ameninţarea ploii pe care străinii nu ştiau să o citească, înteţi flăcările şi trimise peste noi un fum înecăcios, cu un puternic miros de bălegar. Careva dintre tineri, din greşeală sau intenţionat, încercînd să vadă ce se întîmplă, a aruncat în foc balegă uscată de vacă, găsită poate din întîmplare, pe întuneric. Cînd şi-au dat seama despre ce este vorba, au rîs cu toţii. Şi atunci, cînd rîdeau cu toţii mai bine şi noaptea de sineală se tot apropia şi se depărta de noi sub ameninţările flăcărilor iar fumul gros, înecăcios, de balegă, nu de cetină, o lua lin spre tufişuri sau se pierdea în întunericul necercetat, a apărut el. Macrea. Sau cine şi ce o fi fost. O matahală. Venită în salturi din fuioarele nopţii şi din încîlceala tufişurilor, multe de zmeură. Cînd s-o fi împopoţonat aşa? Într-un sfert de ceas, într-o jumătate, într-un ceas? Era tot înfăşurat în iarbă, lucernă de munte şi frunze de carpen şi de mesteacăn, peste cap trasă o chivără din scoarţă de cireş, cum sînt cele de la înstruţatul boului de Rusalii, terminată însă, cum nu s-a mai văzut, cu o pereche de coarne de berbec bătrîn, încolăcite de mai multe ori. Un satir. Mă miram cum de reuşea să păşească sau chiar să alerge spre noi cu chivăra aia pe cap. Dar păşea sigur pe el, mai mult alerga, mînuind o bîtă enormă, în care se sprijinea sau cu care ameninţa nişte draci imaginari.

A fost un ţipăt de surpriză, amestecat cu teamă şi bucurie. Logic, n-aveau de ce să se teamă, doar se aflau cu mine. Erau atei. Nu credeau în minuni. Şi totuşi surpriza, apariţia această stranie le făcea pielea de găină. Logica ce învingea reacţia imediată îi făcea să chicotească, să respingă şi să accepte în acelaşi timp. Omul venit din sat, răcorit şi nerenunţînd la bucata de carne pe care o înfuleca fără pîine, obişnuit cu travestiurile de sărbători de acasă, rîse satisfăcut:

– Apoi aicea-i chef, nu glumă!

– Să vină primarul! am insistat. Şi şeful de post. Mai este de mîncat şi de băut destul.

Macrea dansa acum neobosit, în jurul focului. Dar jocul lui era mai mult o alergare săltăreaţă, ţopăituri şi icnete, ţipete scurte ieşite dintr-un gîtlej răguşit. Iarba de pe el sălta ca o blană de bizon iar chivăra împingea spre noi o faţă ameninţătoare, insensibilă. Coarnele de berbec împungeau noaptea. Annie îl privea insistent, încercînd să se apropie de el şi să danseze împreună. Era un dans sălbatic, barbar, fără mişcări foarte bine coordonate. În amîndoi clocotea sîngele. Sîngele lui Dracula. Fata era convinsă că nu ai parte oricînd de asemenea întîlniri. Macrea lovea cu bîta în vatra de jar şi scînteile stîrnite de bîta lui urcau cu flăcările, ca nişte artificii, luminînd cîteva secunde mai intens, încoronînd jocul satirului. Dar jocul nu dură mult. Tot atît de brusc precum venise, înainte de a se depărta de foc, Macrea o înşfăcă pe Annie şi, cu ea la subsuoară, dispăru în întuneric printre tufele de mure şi jnepeni.

Annie ţipă. De teamă sau de plăcere? Bătrîna profesoară porni după ei, cu intenţia să-i oprească. N-ar fi putut. Dar am oprit-o înainte să-şi dea seama că intenţia sau precauţia ei era inutilă.

– Lasă-i! Sînt oameni mari. Şi-am strigat în urma lor, mai mult pentru Annie, care-şi amesteca ţipetele cu ooo-uri şi ah-uri:

– Du-te, du-te, că te...!

O glumă scăpată din gură din cauza băuturii. Nu-nţelegea nici unul dintre tineri ce spun. Profesoara mă privi intrigată. Omul din sat rîse cu gura largă.

– Du-te şi tu după primar! i-am poruncit, însufleţit de fuga şocantă a lui Macrea. Mai mănînci cînd te întorci.

Săteanul se şterse la gură, mai înghiţi un gît de vin, şi-o luă din loc.

– Şi tu? întrebă Tăut.

– Ce-i cu mine?

– Tu ... nimic?

– Profesoara şi tinerii au făcut cerc şi discutau ceva doar între ei. I-am lăsat în pace. Nu-mi ieşea din cap întrebarea de unde făcuse rost Macrea de chivără şi de coarnele de berbec într-un timp atît de scurt, noaptea. Nu le găsise la întîmplare, oricît de perspicace ar fi fost. N-avea de unde. Le adusese din timp acolo sau pusese pe cineva să le aducă? Dar de ce? Premeditase el totul, îmbrăcatul, coarnele de drac, jocul... Cu ce scop? Doar nu plănuise din timp s-o fure pe Annie, ca pe-o mireasă. El, însurat. Şi apoi, scenariul venirii noastre pe munte a fost al meu. Eu am făcut rost de toate. De carne, de pîine, de vin, de decor... De ce s-o facă el pe berbecul sălbatic? Pe satirul? Pe Dracula? În ce scop? Lucra pentru cineva anume sau devenise un simplu aventurier? Un actor inventiv, înrăit însă de lipsa unui rol precis, condamnat să poarte prin golul existenţei sale povara unei ştiinţe inutile? Nu găseam nici o raţiune în gestul fugii cu fata decît că era vorba de-o reacţie la chemarea instinctului, pe care el ar fi trebuit s-o înăbuşe în faşă.

Nu scăpam de întrebare. De întrebări. Una năştea o alta, şi nu le mai terminam şirul. Încercam să găsesc explicaţii, semne, înţelesuri, să revăd ieşirile lui Macrea, să-mi amintesc spusele lui de-a lungul serii. Nimic. Cei patru continuau să vorbească între ei şi mi se părea că erau din ce în ce mai agitaţi. Atunci s-a auzit ţipătul fetei. Altfel decît în timpul răpirii ei de către nebunul de Macrea. Nu i-am dat imediat atenţie, sau m-am făcut că nu-i dau, că nu dau atenţie dispariţiei ei. Cred că nici celorlalţi nu le venea să creadă că au auzit un ţipăt. Focul încă ardea înteţit. Dar lemnele erau pe terminate. Ori căutam altele, ori îl lăsam să se stingă. Însă ţipătul lui Annie a revenit,

puternic, strident, disperat, repetat. Îngheţa noaptea. N-am mai stat pe gînduri. Nu ţipa din cauza lui Macrea, n-ar fi lăsat să treacă atîta timp în care cei de lîngă foc puteau crede orice. Striga după ajutor. Nu acceptam ideea că strigă după ajutor din cauza lui Macrea. Nu el era ameninţarea. Poate un animal sălbatic, coborît din munte... Te poţi aştepta la asta.

Am luat o lanternă şi-am plecat ghidat de ţipetele ei. Ceilalţi m-au urmat. Nu ne-am dat seama de la început ce se întîmplă. Erau un morman de iarbă şi frunze. Chivăra şi coarnele de berbec zăceau alături, abandonate. La apropierea mea, Annie se zbătea şi încerca să-l împingă pe Macrea de pe ea. Nu înţelegeam. Acesta avea părul răvăşit şi în lumina lanternei privirile îi sticliră, asemeni unei sălbătăciuni. Cînd mă descoperi lîngă ei, încercă să rîdă, dar privirile lui, surprinse de aproape, deveniră la fel de disperate ca ale fetei. Icnea. Apoi s-au liniştit amîndoi, aşteptînd. Era şi profesoara lîngă noi, şi ceilalţi. N-aveau de cine să se ascundă. Am înţeles. Nu se puteau desface din împerechere.

– Staţi liniştiţi! le porunci profesoara. Staţi liniştiţi!

Folosea şi cuvinte englezeşti, şi româneşti. Scorpia era tare. Nu s-a lăsat impresionată. M-a trimis în sat, repede.

M-am întîlnit pe drum cu primarul şi cu şeful de post. Se întrebau dacă să mai urce sau nu căci anunţul ploii era categoric acum. Le-am povestit ce s-a-ntîmplat. Au chemat ei o ambulanţă. Maşina n-a putut urca pînă sus. A trebuit să-i cărăm pînă jos într-o pătură, eu şi cei trei tineri. Pe o ploaia biciuitoare, de munte. Alunecînd prin glodul lipicios. O corvoadă.

– Şi ce-ai mai aflat de la profesoară? întrebă Tăut sorbind ultima picătură din paharul de vin. Era ameţit. Ameţit tare, ca şi Rusu.

– Ce să mai aflu? întrebă Grigore Mînecan împingînd paharul gol pe tăblia mesei. După asta, mai aveai chef de vorbă?

Localul era gol, strivit de becurile stinse unul după altul. Dora spăla nişte pahare la tejghea, aşteptînd să scape de ei.

– Atunci plecăm! propuse Tăut.

– Plecăm! încuviinţă Mînecan.

Nu mai avea ce povesti.

Şi moliile zboară

Septimia Beteleagă lăsă descumpănită bolul cu maioneză pe tăblia mesei din bucătărie. Se aşeză pe taburetul de lîngă masă, cu mîinile atîrnînd neputincioase pe lîngă corp, privind intrigată conţinutul bolului. De fapt, ceea ce se afla înăuntru nu era maioneză ci o pastă subţire, o soluţie uleioasă din ceea ce ar fi trebuit să fie o maioneză. Nu-i ieşea niciodată maioneza. Cît timp trăia maică-sa, aceasta o asista din căruciorul cu rotile – în care stătuse în ultimii ani – spunîndu-i ce şi cum să mai adauge, pînă ce reţeta ieşea cît de cît acceptabilă. Dar nu-i plăcea să facă de mîncare. Prefera sandvişurile sau reţetele simple, care nu solicitau o străduinţă specială. La un moment dat Flaviu a insinuat că gastroduodenita lui s-ar trage din mîncărurile ei. S-au certat vreo săptămînă, dar el şi-a dat seama că discuţiile pe această temă sunt fără rost. Septimia a încercat iarăşi maioneza deoarece voia să-l întîmpine pe Flaviu cu ceva făcut de mîinile ei, o salată de beuf, care nu cerea multă bătaie de cap. Făcuse cumpărături pentru cina în familie, o ajutase şi Flaviu. Era ziua ei. La birou, colegii o sărbătoriseră cum se cuvine.

Se ridică de pe taburet şi se apropie de oglinda din hol cu mersul ei legănat, de raţă leneşă. În ciuda acestui mers, era mereu aflată în treabă, dinamică, neobosită, plină de tot felul de planuri. Îşi trecu mîna prin părul tuns scurt. Optase pentru tunsoarea asta ca să n-aibă mult de lucru cu pieptănatul. Cele cîteva fire albe trezite la tîmple începeau să-şi sporească numărul. Va trebui să opteze pentru o vopsea. Pînă

acuma a tot amînat, dar nu din lene. Îşi privi faţa, insistent, pînă se încredinţă că semnele furiei, ale dezolării produse de nereuşita maionezei au dispărut, lăsînd loc unui aer neutru, impenetrabil. Exersă chiar cîteva zîmbete. Erau zîmbetele cu care şi-a întîmpinat colegii, mai bine zis subordonaţii, care veniseră în biroul ei cu felicitările, şampania şi fursecurile. N-avea chef de zîmbete, dar făcu eforturi ca să pară agreabilă. Cu o jumătate de ceas în urmă avu o discuţie aprinsă cu Claudia, fosta ei colegă de clasă, venită la firma ei de la o altă firmă, aceea în faliment, călcîndu-şi pe inimă, angajîndu-se pe un post inferior aspiraţiilor ei şi mai ales în subordonarea unei persoane cu care fusese ani de zile într-o concurenţă tăcută. Legătura aceea de ani de zile, nu strînsă, dar evidentă, amintirea anilor de şcoală le determinase să se accepte reciproc, calculîndu-şi fiecare foarte exact avantajele colaborării şi ale compromisului. S-au certat pe tema unui referat şi a unui text publicitar, redactate de Claudia, pe care Septimia le făcuse varză.

Îşi trecu mîinile peste capotul în care era îmbrăcată, încercînd să-l lipească de corp, să ghicească mai bine sub el liniile trupului. Era un capot albastru, cu inserţii verzi şi galbene, care nu-l prea încîntă pe Flaviu.

– Mie-mi place, îi spuse lui Flaviu. De ce nu mi-ai cumpărat tu unul mai frumos?

Se înfuriase iarăşi pe Flaviu, dar îi trecu repede. Acum, examinîndu-şi capotul şi trupul deopotrivă, o nemulţumi constatarea că devenea tot mai plină, mai corpolentă.

„– Dar ce? Mi-e bine şi aşa! îşi spuse în sine.”

– Mami, îmi asculţi poezia? întrebă Laura din camera ei.

Intră în camera Laurei şi fetiţa îi întinse o foaie imprimată cu versurile unei poezii şi imaginea unei

insecte. Culorile desenului erau palide, bătînd spre negru şi maroniu. Corpul insectei, lunguieţ, părea transparent, ca şi aripile. Gîza arăta foarte fragilă.

– Ce-i asta? întrebă Septimia.

– *La mite.*

– Adică? continuă ea pe un ton concesiv.

– Molia.

– Cine vă dă de învăţat asemenea chestii?

Fetiţa nu răspunse. Începu să depene pe de rost poezia:

– *Dans mon armoire habite,*
Depuis quelques semaines, une mite,
Elle me mange mes vêtements,
Je l'ai constaté dernièrement.
C'est donc chez moi la galère:
Je suis résolument en guerre...

– *Guerre* înseamnă război? întrebă Septimia, înainte ca fetiţa să termine spunerea poeziei.

– Da, răspunse aceasta şi continuă rostirea versurilor. Spre sfîrşit se poticni şi nu-şi mai aminti nişte cuvinte.

– Mai repetă de două-trei ori şi gata! O mai citeşti mîine dimineaţă. O să-ţi revină în minte mai uşor.

Ajutată de franceza din liceu, pe care o mai vorbea uneori, îi era de folos Laurei. Expedie nişte sugestii şi ieşi din camera fetiţei. Titlul poeziei o frapă.

La birou, şi ea şi Claudia şi-au învins sentimentele şi au schimbat replici convenţionale. O urmări pe Claudia în momentul felicitărilor apropiindu-se de ea cu un zîmbet subţire pe buze şi adresîndu-i urările fireşti. Ar fi putut s-o strivească foarte uşor, ca pe o gîză, bătîndu-şi joc de toată mîndria acesteia. Dar oare Claudia nu o privea cu

aceiaşi ochi, lăsînd-o în plata Domnului, concesiv, cu toate iluziile ei prosteşti?

– Mi-ai intrat în text ca o molie, îi spusese Claudia mai înainte, într-un impuls de îndrăzneală, arătîndu-i foile pe care redactase referatul şi textul publicitar şi în care Septimia Beteleagă interveni cu roşu în forţă, maltratînd propoziţii şi cuvinte. Te bucură o asemenea ronţăială?

Răspunse ceva expeditiv, nu avea chef de discuţii, dar fu categorică:

– Trebuie să refaci!

– Ce să refac?

– Totul!

După ieşirea Claudiei din birou, se gîndi la spusele acesteia. Supărarea Claudiei nu era provocată doar de simpla „corectare" cu roşu a foilor. Avea acolo nişte idei, o iniţiativă personală, strict personală, de care n-ar fi vrut să facă caz, dar de care s-ar fi bucurat să fie primită ca atare. O diversificare a pieţei şi o altă modalitate de afirmare a unui produs agreat de la firma patronatoare. Pe Septimia n-o interesau ideile Claudiei. Nu acum. Pusese firma singură pe picioare, cu tot felul de compromisuri şi de trageri de sfori. N-o să admită sfaturi de la nimeni. Dar pe Claudia o strivi intervenţia Septimiei pe un text personal, aproape secret, legat oarecum intim de sufletul ei, de bucuriile ei.

„– Da, pentru unii sunt o molie, larvă şi fluture!... Trebuie să fim conform naturii noastre. De ce să ne minţim?" îşi zise iarăşi în sine Septimia.

– Ţi-e frică de lumină, mai spuse Claudia la ieşirea din birou. Lumina ucide moliile. Flacăra, căldura...

– Oamenii sunt mulţumiţi. Le dau de lucru. Şi ţie îţi dau de lucru. De asta eşti convinsă.

Făcea aluzie şi la momentul care urma. Angajaţii vor veni să o felicite, să-i facă urări de sănătate...

– Lumina te e rece... Ar trebui s-o încălzeşti puţin.

N-o să se schimbe. N-a schimbat-o nici Flaviu, deşi într-o vreme a încercat. El. Va veni acasă, tîrziu, şi va sărbători cu ea şi cu Laura. Care e cuvîntul ăla din franceză? *Guerre*? Război. Da, e în război cu ceilalţi. Într-un război tăcut. Pe care îl cîştigă. Ea. De fiecare dată. Că le convine celorlalţi, că nu. Chiar dacă nu-s de acordă cu condiţiile şi regulile lui. N-au ce face. Luptă sub comanda ei. Ce, există vreun război drept? E făcută pentru acest război.

Merse iarăşi în bucătărie şi luă din frigider prăjitura ei preferată, o savarină cu sirop de rom.

– Laura, lasă muzica mai încet! Sau opreşte-o, pînă îmi mănînc prăjitura.

Laura nu răspunse, dar dădu muzica mai încet, cît mai încet. Doar liniştea extremă a înserării şi a zăpezii de afară făcea să pătrundă în hol acordurile melodiilor preferate de fetiţă.

Cu farfurioara de prăjitură într-o mînă, cu paharul de suc în cealaltă, în drum spre sufragerie, Septimia Beteleagă mai aruncă o dată privirea în oglindă, făcînd o reverenţă, gest ce nu-i stătea în obişnuinţă, dar care acum îi dădea sentimentul ieşirii din propria cochilie, nebănuită de nimeni:

„– Hm!... Molia... O molie mulţumită de ea. Asta e. O molie care zboară!...”

Decalogul cenzorului

Petre Scripete făcu eforturi evidente să ridice capul şi să privească spre capătul stîlpului de curent electric. Trupul lui, deşirat, lung, ondula nesigur pe picioarele lungi lîngă stîlpul care, în viziunea lui Scripete, se legăna şi el. Privi spre capătul stîlpului aproape pierdut în întuneric din cauză că becul fixat acolo era ars de vreo două zile. O ştia. Ce nu ştia el despre oraşul atît de pustiu la ora asta? Stîlpul se termina cu un fel de măciulie, conturată ceţos, cîţiva metri mai sus, în lumina vagă venită de la un bec ce lumina la vreo cincizeci de metri, în colţul pieţei, lîngă primărie.

– E cuib de barză? întrebă el mai mult pentru sine privind spre măciulia aflată deasupra capului său. Nu-i cuib de barză, răspunse tot el, abia ţinîndiu-se de stîlpul de ciment. Sunt fire şi izolatoare electrice, care fac tot felul de legături.

Bîjbîind prin aburii vinului, un gînd firav îi lumină mintea cu încredere. Întrebarea şi răspunsul, decupate şi afirmate de mintea lui, îi dădură sentimentul că e lucid. Făcu doi-trei paşi îndărăt, abia desprinzîndu-se de stîlp, şi apoi reveni şi în timpul mersului lui nesigur, împiedicat, sub tălpile pantofilor scîrţîiră, sfărîmate, cîteva cioburi de sticlă. Erau resturile de la scrumiera aruncată de el pe trotuar, cu patru sau cinci ore în urmă. Nu adunase nimeni cioburile. Multe au fost strivite sub paşii trecătorilor, dar nu toate. Au mai rămas şi pentru tălpile lui.

Îşi amintea. Îşi amintea perfect. Ieşise de la Belvedere cu o scrumieră de sticlă ascunsă în buzunar. Abia începea acolo. O „sustrase” fără nici o

intenţie. Din pură sportivitate. Trebuie să-ţi ţii simţurile treze. Chiar şi prin exerciţii gratuite. Şi-n asta era as. În faţă la restaurantul Perla, l-au înconjurat cîţiva amici, cu care a intrat în vorbă. Şi brusc, din mijlocul cercului, a aruncat scrumiera în sus, peste capele lor, şi a ascultat-o cum se face cioburi la impactul cu cimentul trotuarului. În preajmă, trecătorii au privit intrigaţi, dar şi-au văzut de drum. După un banc fără perdea, cercul s-a risipit. A intrat la Perla însoţit de doi profesori, un muncitor cu ceva funcţie la sindicat şi un coleg de la ziar. A plecat unul, a venit altul, atmosfera s-a menţinut interesantă. A băut, a cîntat, a spus bancuri, a dansat pe masă... O vreme au stat în separeu, apoi au venit în salonul principal. Era aproape miezul nopţii, cînd unul dintre colegii de la ziar a vrut să-l ducă acasă.

– Te aşteaptă nevasta, i-a spus acesta mai în glumă, mai în serios, ştiind că, la ora aceea, nu putea vorbi cu el nici în glumă, nici în serios.

– Şi un ulcer perforat! Ştiu! Valea! făcu Petre Scripete, însoţindu-şi vorbele de un categoric gest de adio al mîinii.

Colegul a plecat ofensat. Prezenţa ulcerului la stomac şi, desigur, a unei boli de ficat, era trădată de faţa uscăţivă, pămîntie, de buzele uscate, care-i dădeau mereu o senzaţie de sete pe care nu şi-o putea potoli niciodată. Era elev de liceu sau student cînd a fost impresionat de faţa galben-pămîntie a unui om în vîrstă care a stat mult între cărţile din bibliotecă. Şi-a explicat atunci că faţa neatrăgătoare şi nesănătoasă a bărbatului îşi trage culoarea din statul între cărţi şi a jurat că el nu va deveni niciodată un şoarece de bibliotecă. Nu s-a gîndit atunci că va deveni un şoarece de ziare.

A fost lucid şi stăpîn pe sine toată după-amiaza, chiar dacă norii alcoolului au început la un moment-dat să devină tot mai grei. Îi stătea în fire să facă

lucruri neprevăzute precum cel cu scrumiera, dar acum spargerea ei avea un rost precis: să-l arunce într-o altă realitate.

Ştia ce nu trebuie făcut. La slujbă avea un decalog, mai mult nescris: asta, şi asta, şi asta nu trebuie să apară în ziar. Asta îi era meseria. Şi-a ras barba cu care se mîndrea în studenţie, şi-a scurtat părul, a renunţat la ginşii largi, cîndva la modă, pentru care primea laude de la colegele de an, s-a însurat... Condiţii ale meseriei. În moara ce măcina condeiul confraţilor, el trebuia să fie rapid, categoric şi eficient. Asta i s-a repetat şi-n şedinţa de dimineaţă, că se aşteaptă de la el să fie eficient. Însă ce-a fost să se întîmple s-a întîmplat – în ziarul apărut dimineaţa a fost descoperită o şopîrlă: „Tovarăşa... a făcut o *vită* de lucru". Purul hazard, oboseala de la sfîrşitul programului, halba de bere băută cu sete, cuiul nedovedit al tipografului..., cine mai ştie? N-aveai cum prinde firul unei asemenea chestii. Aşa ceva nu trebuia să treacă de el. Cenzorul. Şedinţa a fost furtunoasă iar el şi-a pus cenuşă-n cap. N-avea rost să facă pe boul şi să nu se uite pe unde trece. Dar tot timpul şedinţei avu clar în minte că nu-i pot face nimic. Tărăşenia nu trebuia să ajungă la Bucureşti, aşa că au tras cîteva exemplare curate, pentru Centru. Furtuna se stîrnea doar în paharul lor. Apoi nu găseau unul mai bun ca el la gramatică. Cititorii vedeau mai repede greşelile de gramatică decît micile şopîrle din articolele politice, cîte erau, foarte rare, întîmplătoare. Pentru că doar şefii citeau articolele politice. Ceea ce îl amuza era că, din toată povestea, vreunul dintre băieţii care răspund de ei va scoate un banc, pe care îl va spune unor amici la Minister, între patru ochi. Toată după-amiaza şi seara bău vîrtos, ştiind că e mult mai bine să se spună despre el că-i beţiv decît că nu este vigilent şi harnic.

În intervalul cît se întoarse la stîlp – cei doi-trei paşi făcuţi cerură minute îndelungi de eforturi – avu sentimentul unei nelinişti. Adică? Se consolă cu gîndul că nu mai avea pălăria. O va recupera mîine de undeva. Dacă nu, îşi va cumpăra alta. Oare chelnerii chiar l-au dat afară? A rămas singur, în tot localul, fără nici un companion, dar a mai cerut o sticlă de vin. I-au adus-o. Nu mai este sigur dacă a băut-o sau nu. A uitat să meargă la toaletă. N-o să facă pe eroul ţinîndu-şi udul pînă acasă.

Îşi descheie cu greu prohabul pantalonilor şi urină îndelung pe stîlpul de care se ţinea cu o mînă. Simţea o mare uşurare. Mai urinase de cîteva ori după-amiaza şi seara, dar acum parcă scăpa de toate. Se gîndea la asta şi simţi acum, ca o atingere fizică, mai mult tactil decît vizual, lumina scurt învăluitoare a unui bliţ. Parcă încerca să-i scurtcircuiteze inima. O dată, de două ori, de trei ori... În fracţiuni de secundă.

Flash-urile bliţului îi stăruiră îndelung în ochi şi în minte, ca nişte boabe de grăsime ce se topesc încet într-o căldură neînţeleasă, istovitoare. Termină de urinat şi se încheie la prohab încurcînd nasturii. Încercă de mai multe ori, pînă fu convins că s-a încheiat corect. Apoi privi în jur, scrutînd lumina ceţoasă a tîrziului nopţii, dată de becul îndepărtat şi de alte becuri, şi mai îndepărtate. Şi izbucni în rîs. Rîsul său scutură noaptea, cu sincope care îl întăreau.

– He, he, he!... Degeaba, puişorilor, n-o să afle nimeni. He! he!... Nimeni n-o să scrie despre asta! Fotografiaţi-mă! Fotografiaţi-mă! He! he! he!... Tot degeaba!...

Ştia. Nimeni n-o să scrie despre el. Nimeni n-o să-l facă beţiv în scris. Degeaba îl documentează. În ziar nu se scrie despre aşa ceva. Niciodată.

Rîzînd, se înecă şi tuşi. Avu cîteva accese de vomă. Dar nu vomită. Îşi căută batista. Nu o găsi. Buzunarele îi erau goale. Nu mai avea nici un ban. I-a

cheltuit pe toţi? De unde să ştie? I-a cheltuit, i-au fost furaţi, i-a pierdut... Ce mai contează. Se şterse la gură şi la nas cu reverul sacoului de vară, din pînză subţire. Cercetă noaptea, încercînd să afle cine-l fotografiase. Nu descoperi pe nimeni. Îşi pipăi hainele şi le netezi, ca şi cum ar fi vrut să se asigure că arată bine pentru fotografie. Acum, după ce pozele au fost făcute. Descoperi că a urinat pe cracul drept al pantalonilor. Urina, ajunsă pe picior, răcită de aerul nopţii, îl răcorea. Izbucni în plîns. Un plîns tăcut, înăbuşit, ţîşnit fără voie, poate o lăcrimare a ochilor obosiţi.

– Du-vă-n p... mea de pantaloni, nu pe voi vă plîng!

N-o să scrie nimeni despre beţia lui. N-o să scrie nimeni nimic despre el, despre viaţa lui. Viaţa lui e un text orb, pe care n-o să-l citească nimeni.

Alunecă în genunchi, în cercul de praf năclăit de propria urină şi se ridică apoi greu, din mai multe încercări, ţinîndu-se de stîlpul de beton în vîrful căruia veghea măciulia de izolatoare de sticlă şi de sîrme.

Privi în lungul străzii slab luminate şi apoi căută la marginea trotuarului un alt reper spre care să pornească, scurtînd drumul spre casă. Fixă la nici zece metri de el trunchiul unui tei subţirel şi porni într-acolo, legănîndu-se nesigur pe picioarele lui înalte ca nişte catalige.

CUPRINS

Cîinii de vînătoare 5
Furia 22
O gură de pepsi (schiţă de sentiment) 37
Pîinea de dimineaţă 47
Inundaţia 49
Punctul de sprijin 52
Un om fără aripi 54
Învingătorul (exerciţiu) 62
Fiinţe zburătoare 88
Muntele care creşte 93
Culoarul 105
Profesorul de engleză 117
Şi moliile zboară 133
Decalogul cenzorului 138